

35/2/2015

TELJESÍTMÉNYÉRTÉKELŐ LAP

2014

INTÉZMÉNY NEVE: ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR

VEZETŐJE: DR. TUSKE LÁSZLÓ

Tartalom

1	Vezetői bevezetés	6
2	Szervezeti kérdések.....	8
2.1	Az OSZK feladatrendszerének, tevékenységének újjászervezése érdekében szükséges feladatok.....	8
2.1.1	Új szervezeti felépítés megtervezése és tükrözése az új Szervezeti és Működési Szabályzatban	8
2.1.2	Az OSZK gazdasági menedzsmentjének újjászervezése, a gazdálkodás rendjének helyreállítása	8
2.1.3	Az informatikai infrastruktúra felülvizsgálata.....	8
2.1.4	A szolgáltatók szerződéseinek folyamatos ellenőrzése és értékelése.....	9
2.1.5	A belső ellenőrzési feladatok folyamatos végrehajtása	9
2.1.6	Az Útiterv Stratégiai Bizottság működtetése a „kettős költözés” előkészítése érdekében 11	
2.1.7	A Cafetéria rendszer és a Kollektív szerződés kidolgozása.....	12
2.1.8	Engedélyezett létszám	13
2.1.9	Egyéb szervezeti kérdések.....	13
3	Szakmai működés	14
3.1	Alapító okiratban megfogalmazott országos feladatok	14
3.1.1	Kötelempéldányok elosztása	14
3.1.2	A kiadványazonosító számok (ISBN, ISMN, ISSN) kezelése	15
3.1.3	Magyar Nemzeti Bibliográfia	16
3.1.4	Magyar humántudományi cikkbibliográfia	18
3.1.5	Libinfo	19
3.1.6	A Magyar Országos Közös Katalógus (MOKKA) működtetése.....	19
3.1.7	Nemzeti Periodika Adatbázis (NPA).....	19
3.1.8	Muzeális könyvtári dokumentumok nyilvántartása (MKDNY, MOKKA-MS).....	20
3.1.9	Részvétel az Országos Dokumentum-ellátási Rendszerben (ODR).....	20
3.1.10	Az országos elektronikus dokumentumküldő rendszer (ELDORADO) megvalósítása	22
3.1.11	Részvétel a határon túli könyvtárak könyvellátásában.....	23
3.1.12	Örökségvédelmi szakértői feladatok (védetté nyilvánítás, kiviteli engedélyek).....	24
3.1.13	2.13Könyvtári Intézet	24

3.2	Intézményi terek / épületek tervezett infrastrukturális fejlesztései.....	41
3.3	Üzemszerű működés (állományépítés, gyűjteményfejlesztés, feldolgozás, könyvtárhasználók kiszolgálása (tájékoztatás, olvasószolgálat)).....	41
3.3.1	Nyitva tartás.....	41
3.3.2	Állományépítés – gyűjteményfejlesztés	42
3.3.3	Feldolgozás.....	48
3.3.4	A könyvtárhasználók kiszolgálása (tájékoztatás, olvasószolgálat).....	54
3.4	Digitalizálás, virtuális hozzáférhetőség, távhasználat	72
3.4.1	Digitalizálás, digitális gyűjtemények.....	72
3.4.2	Intézményi honlap	76
3.4.3	Tematikus honlapok, multimédiás fejlesztések	78
3.4.4	Távhasználati adatok	79
3.5	Tudományos kutatás.....	80
3.5.1	Tudományos igényű alapkutatás.....	80
3.5.2	Kutatásszervezés.....	81
3.5.3	Fontosabb tudományos együttműködések, kimagasló eredmények:.....	83
3.5.4	Intézményi tudományos eredmények disszeminációja.....	85
3.6	Kiállítási tevékenység.....	87
3.6.1	Kiemelt kiállításaink:.....	87
3.6.2	Kisebb tárlatok.....	88
3.6.3	Korábbi kiállításaink más helyszíneken való bemutatása.....	89
3.6.4	Kiállítások felsorolása látogatószámmal (saját épületben):.....	89
3.7	Rendezvényszervezés, közönségkapcsolat	92
3.7.1	Kiemelt programok.....	93
3.7.2	Nagyrendezvények és kiállítás-megnyitók, valamint ezek PR-jának szervezése, lebonyolítása	95
3.7.3	OSZK szolgáltatásainak népszerűsítése	95
3.7.4	Könyvtárbemutatók szervezése és lebonyolítása a nagyközönség, illetve diákok számára	95
3.7.5	Tárlatvezetések, közönségprogramok szervezése a kiállításokhoz kapcsolódóan.....	95
3.7.6	A partnerek folyamatos információellátása a könyvtárban történő jelentős eseményekről	95

3.7.7	Könyvbemutatók szervezése, lebonyolítása	95
3.7.8	Az OSZK-ra vonatkozó információk gyűjtése	96
3.7.9	Terembérlések	96
3.7.10	Intézményi tudományos kapcsolatok; konferencia- és kiállításrendezés.....	96
3.8	Pályázati tevékenység.....	98
3.9	Kommunikációs tevékenység	101
4	Munkatervben nem szereplő többletfeladatok teljesítése	103
4.1	Információs szolgáltatói Igazgatóság.....	103
4.2	E-szolgáltatói Igazgatóság.....	103
4.3	Tudományos Igazgatóság	104
4.4	Digitális Filológia program	105
5	KIADVÁNYOK	106
5.1	Sorozatok.....	106
5.2	Bibliográfiák.....	106
5.3	Nemzetközi együttműködésben megjelenő kiadványok.....	106
5.4	Egyéb együttműködésben megjelenő kiadványok.....	107
5.5	Alkalmi kiadványok	107
5.6	Kiállítási katalógusok	107
5.7	Díszalbumok.....	107
5.8	Az 1956-os Intézet – Oral History Archívum kiadványai	108
5.9	OSZK együttműködéssel megjelenő, támogatott kiadványok.....	108
5.10	Időszaki kiadványok.....	108
5.11	Elektronikus időszaki kiadványok.....	108

1 Vezetői bevezetés

Könyvtárunk 2014 tavaszán elkészítette teljesítmény alapú munkatervét, amelyet elfogadott az OKK és a minisztérium sem emelt ellene kifogást, de végül nem került elfogadásra. 2014 őszén „Az OSZK feladatrendszerének, tevékenységének újjászervezése érdekében szükséges feladatok” című dokumentum is munkatervi feladatokat fogalmazott meg.

A 2014-es év rendkívül sok és súlyos kihívás elé állította az Országos Széchényi Könyvtárat. 2014-ben az OSZK vezetésében több jelentős személyi változás is történt. 2014 februárjában személyes okokra hivatkozva Dr. Szemerei Péter közös megegyezéssel lemondott megbízott főigazgatói megbízásáról. Az új megbízott főigazgató Káldos János lett, aki 2014 augusztusának közepéig látta el feladatát, különgyűjteményi igazgatói feladata mellett. A főigazgatói posztra kiírt pályázat elhúzódo elbírálása után augusztus közepétől Dr. Tüske László lett a kinevezett főigazgató. Az év első felében közös megegyezéssel kilépett az OSZK gazdasági főigazgató-helyettese, és az informatikai igazgató, rendkívüli felmondással távozott a gazdasági igazgató-helyettes, aki a Pénzügyi Osztály vezetője is volt. 2014 januárjától 2014 közepéig nem volt betöltve a belső ellenőr állása sem. 2014 őszéig ugyanaz a munkatárs egyszerre látta el a gyűjteményszervezési igazgatói feladatokat és a Projektiroda vezetését. A működési nehézségek ellenőrzésére az EMMI belső ellenőrzési vizsgálatot folytatott 2014 májusában. Októberben távozott a Jogi Osztály vezetője.

Az év elején a Cseh Tamás Archivum fő feladatait átvette a Magyar Nemzeti Levéltár.

Az évek óta a szűkös költségvetési források, az épület egyre gyorsabban romló műszaki állapota, és a növekvő feladatok miatti létszámhiány nehéz helyzet elé állította az OSZK vezetését. A mintegy 1,5 milliárdos éves költségvetés elégtelensége megmutatkozik az üzemeltetésben, a karbantartásban és a szakmai munka feltételeiben egyaránt. Tovább nehezítette a helyzetet, hogy a 2014 januárjában észlelt pénzügyi visszaélés, a rendőrségi vizsgálat elhúzódoása és a belső ellenőri vizsgálat súlyos személyi feszültséget okozott a Gazdasági Igazgatóságon.

Egyre nagyobb problémát jelent az épület állagának romlása, amellyel a karbantartás források hiányában nem tud lépést tartani. Az elavult 35-40 éves infrastruktúra miatt rendszeresek a csőtörések, áramkimaradások.

Különösen súlyossá vált a helyzet az informatikai infrastruktúra elavultsága miatt, amely többször is az egyes szolgáltatások hosszabb kimaradásával fenyegetett és csak többletmunkával lehetett megakadályozni a súlyos adatvesztést. A rendszeresen fellépő műszaki hibák veszélyeztették és veszélyeztetik az OSZK alapfeladatainak ellátását és az adatok hosszú távú biztonságos megőrzését. Az informatikai tárolókapacitás hiánya lassítja, néha lehetetlenné teszi a digitalizálási munkát és a dokumentumok gyarapítását is. A Parlament plenáris üléseiről készített audiovizuális dokumentumokat digitális formában kötelempéldányszerűen gyűjtjük, de 2012 óta – tárhely kapacitás hiányában – nem tudjuk fogadni az anyagokat. Az olvasóterekben használt informatikai eszközök amortizációja jelentős mértékben befolyásolta az olvasók könyvtárhasználati kedvét.

A belső és külső raktáraink gyakorlatilag megteltek, s csak jelentős munka árán lehet raktári helyeket, szabad polcot teremteni. A 2002-ben épült csillaghegyi raktár (CS36) státusza peres eljárás miatt bizonytalan volt. 2014 végén megoldás született, de a gyakorlati lebonyolítás még folyamatban van.

Az alacsony létszámkeret (416 fő) szinte minden működési területen érezteti hatását, a kollégák sokszor túlmunkával igyekeznek ezt megoldani, de bizonyos esetekben az ellátandó feladatokat nem, vagy csak részben tudjuk teljesíteni.

Az előző évekhez képest olvasóink számára bővítettük az EISZ-en keresztül elérhető adatbázisok körét és lehetőség nyílt a szabadpolcos állomány fejlesztésére is. A könyvtárközi szolgáltatások szintjét fenn tudtuk tartani annak ellenére, hogy egyre komolyabb hátrányt jelent az, hogy a könyvtár állománya nem jelenik meg az OCLC-ben.

Kormányzati költségvetési keretből 28 millió forintot fordíthattunk a müncheni gyűjteményünk preventív állományvédelmi kezelésére és 26 db nagyértékű díszmű teljes restaurálására. A nemzeti emlékezet írott emlékeinek megóvása továbbra is kiemelt fontosságú számunkra. Ezért a könyvtár anyagi lehetőségeihez mérten hangsúlyt fektettünk a könyv- és papírrestaurátoraink képzésének, illetve szakmai tudásuk továbbadásának biztosítására.

A nehézségek ellenére jelentős szakmai sikereket is elért könyvtárunk. 2014 elején az OSZK-ba került az ún. Pécsi hangtár. Ezzel a rendkívüli gyarapodással az OSZK a hazai gramofonlemez-gyűjtemények legjelentősebbikévé vált. Az ismeretlen Mozart-kézirat felfedezése, kommunikációja és az azt bemutató, kiemelkedően sikeres rendezvény a Zeneműtárra és az OSZK-ra irányította a hazai és nemzetközi érdeklődést is. Kiemelkedően nagy sikert aratott „A Szultán ajándéka” című kiállítás és az Iparművészeti Múzeumban megrendezett magyar plakátművészeti kiállítás is. Nagy érdeklődés volt a Holokauszt Emlékév keretében rendezett kiállítás (ELTIPORVA – A vészidőszak és az Országos Széchényi Könyvtár) és a hozzá kapcsolódó tudományos konferencia iránt is. Jelentős eredményeket értünk el a közönségkapcsolati munkában. A könyvtár tudományos tevékenységét jól reprezentálja a 2014-ben megjelent kiadványok kiemelkedően magas száma.

2014 tavaszától a nyár végéig a könyvtár súlyos válságba sodródott és csak a megbízott főigazgató, Káldos János vezette szakmai irányítók emberpróbáló összefogásával sikerült átvészelni ezt az időszakot. Az új főigazgató munkába állásával megteremtődtek azok a legitim feltételek, amelyek lehetővé tették az intézmény gazdasági rendjének, működése szabályozottságának, a normális munkarendnek a helyreállítását. Az év utolsó szakaszát az erre irányuló erőfeszítések határozták meg.

Külön problémát jelentett és ez azóta is fennáll, hogy a Várnegyed rekonstrukciója kapcsán minduntalan hírekbe kerül a könyvtár költöztetése. Demoralizáló volt, hogy a Hauszmann Bizottság ülésére nem hívták meg a könyvtárat, de a fenntartót sem. Csapdahelyzet realizálódott: a könyvtárszakmai fejlesztésekre „már” nem érdemes költeni, hiszen jön a költözés, ám a költözés „még” nem képzelhető el egy öt – tíz éves perióduson belül. A lepusztult és adatvesztéssel fenyegető informatikai infrastruktúra, a korszerűtlen épület nagyon messze áll a 21. századi kihívásoknak megfelelő nemzeti könyvtári ideától. Az új főigazgató „kettős (fizikai és digitális) költözést” célzó programja 2015-re a „konszolidált átmenet” (a könyvtárszakmai rehabilitáció és a tömeges digitalizáció) útitervévé módosult.

2 Szervezeti kérdések

2.1 Az OSZK feladatrendszerének, tevékenységének újjászervezése érdekében szükséges feladatok¹

2.1.1 Új szervezeti felépítés megtervezése és tükrözése az új Szervezeti és Működési Szabályzatban

A munkafolyamatok megújítása érdekében elkezdtek az SZMSZ megújítását is. Az intézmény jelenlegi elhelyezkedése és állapota nem tesz ugyan lehetővé gyökeres átalakításokat, de már most megalapoztuk azokat a változásokat, amelyek mind a szervezet, mind a működés hatékonyabb átalakítását lehetővé teszik a közeljövőben.

2.1.2 Az OSZK gazdasági menedzsmentjének újjászervezése, a gazdálkodás rendjének helyreállítása

2014 tavaszán a gazdasági főigazgató-helyettes közös megegyezéssel történt lemondását követően új gazdasági főigazgató-helyetteskerült kinevezésre (2014. november 1). A Pénz- és Számviteli Osztály 2014. július 7 – november 14. közötti vezetője közös megegyezéssel történt lemondása után 2015. február 2-től új osztályvezető látja el az osztályvezetői feladatokat. A Gazdasági Igazgatóságon jelentős személyzeti átalakulások történtek 2014 őszétől. Elindult a Gazdasági Igazgatóságot érintő szabályzatok felülvizsgálata és a munkafolyamatok átszervezése is. 2014 decemberében elkezdődött a tárgyi eszköz leltár felülvizsgálata is. A belső ellenőr segítségével 2014 őszén elkezdődött a 2013-2014 gazdálkodásának felülvizsgálata is.

2.1.3 Az informatikai infrastruktúra felülvizsgálata

Az Országos Széchényi Könyvtár informatikai rendszere kritikus állapotban van az elmúlt évek elvonásai, a korszerűsítések és fejlesztések elmaradása miatt. Ez igaz mind a hardver infrastruktúra, mind az alkalmazott szoftverek (Integrált Könyvtári Rendszer, gyűjteményi nyilvántartások, országos szolgáltatások stb.) vonatkozásában.

Az infrastruktúra stabilitását biztosító körülmények javítása (szerverterem klimatizálásának megoldása mellett, alkatrészek beszerzése, elavult hálózati eszközök cseréje) nem várhat tovább, mert a rendszer jelenlegi instabilitása veszélyezteti az Országos Széchényi Könyvtár intézményének dedikált feladatellátását és bármikor olyan rendszerleállást eredményezhet, amelynek következtében adatvesztés következik be, és a rendszer elavult komponensei nem indíthatók újra.

A hosszú ideje fennálló, tarthatatlan informatikai állapot jelenleg is komoly értékvesztésekhez vezetett, melynek következtében terrabájtnyi információk tűntek el végérvényesen. A forráshiány miatt az elavult eszközökkel való üzemelés jelentős emberi munkatöbbletet kíván, amely fontos feladatoktól vonja el kollegáink erejét és figyelmét.

¹ 2014 szeptemberében elfogadott cselekvési terv főbb pontjainak teljesítése.

Fejlesztések szükségesek, amelyek nemcsak az olvasóknak és kutatóknak nyújtott szolgáltatások nagymértékben történő javulását teszik lehetővé, de jelenleg nem működő szolgáltatásokat is újra elérhetővé tesznek. A JAWS Professional licence beszerzésével az olvasók magas színvonalú kiszolgálása mellett az esélyegyenlőség biztosításával az OSZK látássérült használóinak munkafeltételei is javulnának. Az eszközök beszerzése a munkatársak munkafeltételein is javítana, lehetővé tenné a hatékonyabb és gyorsabb munkavégzést (hálózat korszerűsítés, külső webszerver).

Az évek óta tervezett beruházás mind az induló Mikes program, mind az országos ELDORADO projekt számára stabilan és megfelelő sebességgel tudná szolgáltatni az országos rendszer elérhetőségét, miközben lehetővé tenné az ideai tartalomfejlesztési projektek (pl. Corvina-projekt) szerver és tárhely igényének biztosítását.

A meglévő szoftver rendszerek teljes újragondolása és integrálása szükséges. Az elkészített adattérkép egyrészt redundanciákat, másrészt befejezetlen rendszereket, harmadrészt gyűjtött, de feldolgozatlan vagy/és szolgáltatásba nem kerülő adatbázisokat mutat. A könyvtár alapfeladatait nem tudja teljesíteni, amennyiben a rendszerek nem képesek a XXI. század követelményeinek megfelelő szolgáltatások nyújtására. A tervek nagyrészt készen állnak több területen is: adatbázisok integrálása, a könyvtár aggregátor szerepének megvalósítása, a webes szolgáltatások megújítása, a tárolás stabilitásának növelése, az ELDORADO bevezetése és stabil működtetése stb. Amennyiben források állnak rendelkezésre, minden alapfeladat megoldására nagyrészt teljesen új koncepciót kell majd végrehajtania a könyvtárnak.

Az Informatikai Igazgatóság némelyik feladatára kevés ember áll rendelkezésre. Néhány pozíció (programozó, rendszerkönyvtáros, osztályvezető) hosszabb ideje betöltetlen. Újabb kollegák felvétele, betanítása és a feladatok ésszerűbb megoldása szükséges, hogy a külsős szoftverfejlesztések harmonizálva legyenek az OSZK-n belül végrehajtott fejlesztésekkel.

2.1.4 A szolgáltatók szerződéseinek folyamatos ellenőrzése és értékelése

2014 év végén született döntés arra vonatkozóan, hogy szükséges felülvizsgálni az OSZK szerződéses állományát, figyelemmel döntően az új Ptk. hatályba lépésére. Az első tapasztalatok azt igazolták, hogy időben terjedelmes munkafolyamat veszi kezdetét, ha egyenként kezdjük vizsgálni a szerződéseket, az éppen aktuális előfordulás függvényében. Komoly problémát jelent közbeszerzési szempontból átvizsgálni a szerződéses állományt, ezért az a javaslat született, hogy kérjük be az egyes osztályokról a szerződéses struktúrát és ezt követően több szempont alapján történik meg a szerződések felülvizsgálata (határidő: 2015.02.28).

2.1.5 A belső ellenőrzési feladatok folyamatos végrehajtása

2.1.5.1 A belső ellenőrzés által végzett tevékenység bemutatása önértékelés alapján

A 2013. november 14-én kelt éves ellenőrzési tervet 2014. évre vonatkozóan a belső ellenőrzési vezető állította össze. Az ellenőrzési terv az alábbi vizsgálatokat tartalmazta:

- 2013. évi leltározás és selejtezés szabályszerű végrehajtásának ellenőrzése
- 2013. évi beszámoló, mérleg, előirányzat maradvány
- Készletnyilvántartás, ezen belül a saját előállítású kiadványok kezelésének szabályszerűsége (nyilvántartás, értékesítés, saját kiadványok önköltség megállapítás gyakorlata, annak megalapozottsága)
- Intézményi bevételek növelésének lehetőségei, bevételi folyamatok zártsága, szabályszerűsége
- Intézményi rendezvények, kiállítások hatékonyságvizsgálata

Mivel 2014. január 31-én megszűnt a foglalkoztatott belső ellenőr közalkalmazotti jogviszonya, így pályázat került kiírásra a pozíció betöltésére. Két sikertelen pályázatot követően 2014. július 28-tól került ismételt betöltésre a belső ellenőri munkakör.

Tekintettel a 2014. januárban az OSZK gazdasági igazgatóságán észlelt szabálytalanságra 2014. február 1 - 2014. március 31. közötti időszakban a korábbi belső ellenőr polgári jogi jogviszonyban történő továbbfoglalkoztatásáról határozott az OSZK vezetősége. A szerződéses jogviszony alatt kizárólag a gazdasági területen észlelt szabálytalanságra vonatkozó („A gazdasági igazgató által fellelt pénzügyi szabálytalanságok vizsgálata” tárgyú) ellenőrzés lefolytatásával foglalkozott a belső ellenőr, amely vizsgálat azonban nem vezetett eredményre tekintettel a kialakult személyes konfliktusokra. Az ellenőrzés felfüggesztésre került 2014. március 31-én.

A 2014. évi ellenőrzési terv módosítása vált szükségessé tekintettel arra, hogy a belső ellenőrzési tevékenység nem került ellátásra 2014. március 31. és 2014. július 28. közötti időszakban, amely ok miatt 2014 augusztusáig nem kezdődött meg a tervezett ellenőrzések egyike sem, valamint „A gazdasági igazgató által fellelt pénzügyi szabálytalanságok vizsgálata” soron kívül indított ellenőrzés 2014. március 31-i felfüggesztésére. A módosított terv egyrészt „A gazdasági igazgató által fellelt pénzügyi szabálytalanságok vizsgálata” felfüggesztett ellenőrzés folytatására, másrészt a „Szabályzatok és az SZMSZ felülvizsgálata” tárgyú ellenőrzés lefolytatására tartalmaz javaslatot. Az ellenőrzési tevékenység során „A gazdasági igazgató által fellelt pénzügyi szabálytalanságok vizsgálata”, valamint az ugyancsak soron kívüli ellenőrzésként megkezdett „Pénzkezelési Szabályzat és pénztár működésének vizsgálata” tárgyú ellenőrzés befejezése áthúzódott 2015. évre. A „Szabályzatok és az SZMSZ felülvizsgálata” tárgyú ellenőrzés 2015. első negyedében kerül lefolytatásra.

A belső ellenőr a lefolytatott vizsgálatok eredményét az ellenőrzések során és a jelentés-tervezetek átadását követően az érintettekkel egyezteteti, a jelentés a beérkezett észrevételek vagy pótlólagosan kapott információk alapján – amennyiben az szükséges – módosításra kerül. A jelentésekben a belső ellenőr minden hiányosság, feltárt hiba megszüntetésére vonatkozóan javaslatot tesz. A javaslatok kapcsán készülő intézkedési tervben foglaltak 2015. évben fognak realizálódni.

Tekintettel arra, hogy a Bkr. 22. § (2) bekezdés b pontja szerinti belső és külső ellenőrzések nyilvántartása nem áll rendelkezésre az OSZK-nál, így a nyilvántartás elkészítése, valamint a külső ellenőrző szervek megállapításai alapján készített intézkedési tervek nyomon követése vált szükségessé. Kialakításra került az OSZK hálózati meghajtóján egy mapparendszer, amely az ellenőrzési dokumentumokat teljes körűen és rendszerezetten, szkennelt formában is tartalmazza.

A 2015. évre vonatkozó éves ellenőrzési terv 2014. november 14-én készült el és megküldésre került az EMMI részére. A terv valamint az OSZK ellenőrzési stratégiájának összeállítására kockázatelemzést követően került sor, amely az OSZK valamennyi igazgatóságának bevonásával készült.

EMMI által lefolytatott ellenőrzések megállapításaira, valamint az OSZK belső szabályzatainak elavultságára tekintettel megkezdődött a szabályzatok felülvizsgálata és új szabályzatok (leltározási, iratkezelési, gazdálkodási szabályzat, kollektív szerződés) kiadása. E folyamat során a belső ellenőr a Bkr. 21. § (4) bekezdés f) pontjában szabályozott tanácsadó tevékenység keretében javaslatokat fogalmazott meg a szabályzatok tartalmát és szerkezetét illetően. Tanácsadói tevékenység végzésére 2014. évben az OSZK vezetése részéről külön írásos igény nem jelentkezett, ugyanakkor a napi tevékenység során folyamatosan szóbeli formában megvalósul a tanácsadás, illetve a belső ellenőr 2014 harmadik negyedévtől részt vesz a vezetői megbeszélésen, amelyen lehetőség van a vezetőség szakértői támogatására.

2.1.5.2 Az éves ellenőrzési tervben foglalt feladatok teljesítésének értékelése

2.1.5.2.1 A tárgyévre vonatkozó éves ellenőrzési terv teljesítése

Az OSZK eredeti 2014. évre vonatkozó tervében foglalt ellenőrzések végrehajtására az előzőekben jelzett okok miatt nem volt lehetőség. A módosított terv szerint került folytatásra "A gazdasági igazgató által fellelt pénzügyi szabálytalanságok vizsgálata" és soron kívüli ellenőrzésként indult el a „Pénzkezelési Szabályzat és pénztár működésének vizsgálata”, amely ellenőrzések áthúzódtak 2015. évre.

2.1.6 Az Útiterv Stratégiai Bizottság működtetése a „kettős költözés” előkészítése érdekében

A „kettős költözés” előkészítése kapcsán 2014 második félévében a bizottság elsősorban a digitalizáció problémakörét járta körül. Ennek keretében:

- meghatároztuk a digitalizáció fogalmát;
- ajánlást készítettünk a digitalizáció technikai paramétereiről;
- megterveztük a tömeges digitalizáció intézményen belüli gyártósorát;
- tárgyalásokat folytattunk a tömeges digitalizációban résztvevő kiemelt partnerekkel;
- felmértük az OSZK-n belül jelenleg rendelkezésre álló technikai kapacitást;
- felmértük az OSZK-n belül jelenleg rendelkezésre álló technológiai viszonyokat;
- előkészítő tanfolyamokat tartottunk a folyamatba bevonni kívánt osztályok és emberek számára.

Jövendő potenciális partnereinkkel konzultálva kidolgoztuk továbbá azt a gyártási mechanizmust is, amelyen keresztül a tömeges digitalizáció országos szintű megszervezése lehetségessé válik majd. Ennek keretében felmérést kezdeményeztünk a társintézményeknél igénybe vehető kapacitásokról.

A jövőd partnerekkel folytatott egyeztetéseken áttanulmányoztuk a MEK-, az IKR- és a MOKKA-rendszer problémáit. Első megközelítésben eljutottunk a probléma-katalógusok felvázolásáig is.

A tervezés eredményeként rajzolódott ki az a potencia, amely jelen pillanatban erre a munkára felhasználható munkaerőt figyelembe véve az országos digitalizációs teljesítményt évi 80 millió oldal feldolgozására becsüli. Mindez természetesen csak abban az esetben érhető el, amennyiben megfelelő technikai és technológiai eszközök állnak rendelkezésünkre. Amennyiben technikai és technológiai fejlesztésre nem kerül sor, akkor az éves országos teljesítményünk egy-kétszáz ezer oldalra becsülhető. Ezzel a potenciállal viszont az elkövetkezendő 20 évben nem leszünk képesek elérni azt a kritikus tömeget, ami az információs piacon való érzékelhető megjelenéshez szükséges – ennek következtében a könyvtárgy továbbra is napról-napra veszít társadalmi súlyából.

2.1.7 A Cafetéria rendszer és a Kollektív szerződés kidolgozása

2.1.7.1 Cafetéria

Az OSZK-ban az elmúlt évek során szociális juttatásként – figyelembe véve az adott év költségvetési kereteit – budapesti bérlet költségterítése, valamint az iskolás korú gyermekeket nevelő munkatársaknak iskola kezdési támogatás került kifizetésre. Ez a rendszer egyrészt kiszámíthatatlan volt (ha elfogyott a költségvetési keret év vége felé, a bérlet nem került kifizetésre), másrészt sértette az egyenlő bánásmód elvét. Mindezek kiküszöbölésére 2014. október 1-től bevezetésre került a cafetéria rendszer, mely a törvény adta éves bruttó 200.000 Ft keretösszeg erejéig – 2014-re arányos kerettel – megvalósította az alábbi elveket:

- A Cafetéria rendszer olyan juttatási elemeket tartalmaz, amelyek mind a közalkalmazott, mind az OSZK számára kedvezőbb adózási feltételek mellett adhatóak, a tárgyévre vonatkozó törvényi szabályozás alapján.
- Rugalmasság elve: Minden jogosult az egyéni igényeinek megfelelően, a megszabott keretek között szabadon választhat a rendszerbe bevont juttatások közül, azokat tetszőleges kombinációkban veheti igénybe.
- Egyenlő bánásmód elve: Minden – a juttatások igénybevételére jogosult – közalkalmazott azonos szabályok szerint, választhat a rendszerbe bevont azonos juttatási elemek közül az év elején meghatározott kereten belül.
- Arányosítás elve: A közalkalmazott jogosultsága jogviszonyának alapvető jellemzőihez igazodik. Részmunkaidőben foglalkoztatott közalkalmazott tekintetében a megállapított keretösszeg az adott részmunkaidő mértékéhez arányosan igazodik. Azt a közalkalmazottat, akinek a jogosultsága a szabályzatban meghatározott ok miatt év közben módosul, időarányosan illeti meg a cafeteria keret.
- Periodicitás elve: A cafeteria rendszerév alatt mindig legfeljebb az adott adózási évet kell érteni. A közalkalmazotti cafeteria jogosultság a tárgyév január 1-től december 31-ig tart. A keretösszegeből fel nem használt rész a következő évre nem vezethető át.

2.1.7.2 Kollektív Szerződés

Az OSZK-ban 2009: óta nincs érvényes Kollektív Szerződés, így a munkáltató és a szakszervezet, a munkáltató és a közalkalmazottak közötti munkakapcsolat szigorúan a törvények adta előírások mellett valósult meg. Folyamatos volt az igény, hogy ezek a kapcsolatok és folyamatok egy konszenzuson alapuló megállapodás szerint, szabályozottan és mindenki számára egységesen kezelhetően történjenek.

Mindezekre tekintettel 2014 szeptemberében hivatalosan is elindult a kollektív szerződés tárgyalása a munkáltató és a szakszervezet között. Sok olyan kérdést kellett újra gondolni, amely kihatott a mindennapi életre, így különösen a munkaidő, a munkarendek kérdését, a fegyelmi felelősséget, az együttműködés rendjét. A tárgyalások során megszületett konszenzus eredményeként 2015. január 30-án aláírásra került az OSZK Kollektív Szerződése, mely 2015. február 1-től hatályba lépett.

Ezzel természetesen nem ért véget a folyamat. Folytatjuk a megállapodás csiszolását, különös tekintettel a Könyvtár specialitásait is figyelembe vevő, a közönséget minél jobban kiszolgáló tudó munkarendek alkalmazásával.

2.1.8 Engedélyezett létszám

	2014. tény	2015. terv
Engedélyezett összlétszám	416	416
Ebből magasabb vezető vagy vezető	53	50
Ebből szakmai munkakörben foglalkoztatottak	342	342
Ebből nem szakmai munkakörben foglalkoztatottak	74	74

2.1.9 Egyéb szervezeti kérdések

Névváltoztatás és e kapcsán felmerülő munkák, Zirc – 2013-ban aláírták az Országos Széchényi Könyvtár új alapító okiratát, melyben az OSZK kezelésében lévő zirci műemlékkönyvtár *Országos Széchényi Könyvtár Ciszterci Műemlékkönyvtára, Zirc* néven szerepel. A hivatalos átnevezésen túl szükségessé vált a műemlékkönyvtár pecsétjeinek és tábláinak a megújítása is. Az átnevezés, pecsétek cseréje, a nyomtatható feliratokkal megoldható táblák cseréje megtörtént. A kültéri tábla megtervezését egyeztetettük a Ciszterci Apátsággal, aki az egységes arculat jegyében ezt magára vállalta a kivitelezéssel együtt, megvalósítását 2015 januárjára ígérték. Az OSZK a Ciszterci Látogatóközponttal (CLK) keret-megállapodást írt alá 2014 decemberében, melynek értelmében a Műemlékkönyvtárat látogatóknak ezentúl lehetőségük nyílik kombinált csoportos jegyvásárlásra, s így az Arborétum, templom és egyéb apátsági (CLK) helyszínek mellett látogatásokat tehetnek a Műemlékkönyvtár múzeumi részén is.

3 Szakmai működés

3.1 Alapító okiratban megfogalmazott országos feladatok

3.1.1 Köteleispéldányok elosztása

A köteleispéldány-szolgáltatásról készült rendelettervezet 2013-ban lezajlott társadalmi egyeztetését követően egyelőre nem született meg az új rendelet, ezért elektronikus tájékoztató anyagainkat nem kellett módosítanunk.

Újragondoltuk a közoktatási (alap- és középfokú) tankönyvek köteleispéldányainak kezelését és átadásukat az OFI-OPKM-nek: az átadás kísérő listákkal történik, és az átadott, archiválendő köteleispéldányokról külön nyilvántartást vezetünk. A beérkezett köteleispéldányok feldolgozása folyamatos volt. A könyvsoron indított művek, az időszaki kiadványok, a térképek, a DVD és a BRD lemezek száma az előirányzott adatoknak megfelelően enyhén csökkent. A Magyarországon nyomtatott külföldi kiadású könyvek, a műszaki aprónyomtatványok, a zenei CD lemezek és a plakátok mennyisége megközelítőleg megegyezett a korábbi év adataival. A beszolgáltató online kiadványok száma viszont megnőtt, köszönhetően annak, hogy egyre csökken a kiadók bizalmatlansága az OSZK-ban való archiválást illetően.

A kiadókkal folyamatos a kapcsolattartás a pályázati igazolások kiadása, a reklamációk ügyintézése és az ISBN, ISSN és ISMN azonosítók kiutalása révén.

A beszolgáltató nyomdák sajnos egyre magasabb számban nem tartják be, vagy késve teljesítik a köteleispéldányok beküldésére vonatkozó kormányrendeletet.

Nagyon magas a hibás kiadványok, és évről évre növekszik a duplán beküldött köteleispéldányok száma, aminek adminisztrációja időigényes feladat.

A reklamációs tevékenységünknek köszönhetően 2014-ben 7915-féle művel gazdagodott könyvtárunk. Ebből nyomtatott könyv 2193-féle, nyomtatott időszaki kiadvány 877-féle, kisnyomtatvány 411-féle, online kiadvány 3960-féle, DVD, BRD 171-féle és egyéb (térkép, kotta stb.) dokumentum 303-féle volt. Kiemelkedően magas a reklamációra érkezett online köteleispéldányok száma. Ennek magyarázata, hogy a nagyobb kiadók egy részét (pl. Fapdoskönyv.hu Kft-t, Ulpus-ház Könyvkiadót, Kossuth Kiadót, Typotex Kiadót) sikerült meggyőzni, hogy a beszolgáltató online kiadványaikat megfelelő biztonságban tudhatják a nemzeti könyvtárban.

Az országos könyvstatisztikai adatfelvétel folyamatos. A nyomdák rendszertelen beszállítása és a nyomdai jelentések (megjelenési példányszámokat tartalmazó kimutatások) késedelmes vagy hiányos beküldése továbbra is nehezíti a negyedéves zárási határidők betartását.

A kiadott pályázati igazolások száma enyhén csökkent a tavalyi évhez képest. Ennek fő oka, hogy 2014-ben Nemzeti Kulturális Alap pályázatain kívül szinte nem is állítottunk ki más intézmény pályázataihoz igazolást, holott a korábbi években ez nem volt jellemző. A kiadott 743 db pályázati igazolás 99%-át az NKA pályázataihoz kérték.

A kötelezpéldány-szolgáltatás adatai

Kötelezpéldányok fogadása	Terv (mú)	Terv (példány)	Tény (mú)	Tény (példány)
Könyvsoron indított kötelezpéldány	13 000	65 000	13 500	76 678
Időszaki (kurrens egység)	45 000	270 000	44 232	265 392
Csoportos anyag (tankönyv, jegyzet stb.)	2000	12 000	3479	18 412
Zenemű, kotta	200	1200	275	1165
Kartográfiai dokumentum	250	1500	222	1332
Műszaki apró	1000	6000	2660	15 960
Plakát	200	600	417	2482
Külföldi könyvek	500	1500	1550	5711
Zenei CD	150	450	164	490
DVD	400	400	306	313
BRD	50	50	61	61
Összesen	62.750	358.700	66.866	387.996

3.1.2 A kiadványazonosító számok (ISBN, ISMN, ISSN) kezelése

Az azonosító számok kiutalásával, ellenőrzésével, nyilvántartásával kapcsolatos állandó feladatokat az osztály munkatársai folyamatosan ellátták. Az ISBN és ISMN feldolgozásra vonatkozó adatokat ld. a statisztikai táblázatokban.

A kiutalt és az ellenőrzött ISBN és ISMN azonosítók száma a 2013-as nagy ugrás után enyhén csökkent, de nem változott jelentősen 2013-hoz képest. Továbbra is magasan tartja a kiutalt ISBN azonosítók számát az online kiadványok jelenléte a piacon (minden formátumhoz külön-külön számot kell kiutalni).

A nemzetközi ügynökségekkel a kapcsolattartás folyamatos.

Elkészült az ISBN Nemzetközi Központ (International ISBN Agency) új adatbázisa és weboldala. Az új honlap angolul, franciául és spanyolul olvasható. Egyes részek a nemzeti ügynökségek anyanyelvén is elérhetők lesznek, ezekhez megküldtük a magyar nyelvű fordításokat.

2014-ben a PIID rekordok (Publishers International ISBN Directory) szolgáltatásában változások történtek. Az ügynökségek által továbbított rekordok azonnal feldolgozásra kerülnek és hozzáférhetők. Idén először a PIID rekordok közvetlen feltöltéssel kerültek a nemzetközi ügynökség weblapjára. Mostantól az általunk feltöltött rekordokat bármikor módosíthatjuk (nem csak évente egyszer, ahogy eddig történt) és a kiadókhöz tartozó adatok bármikor online elérhetők a weblapon keresztül.

2014 szeptemberében 1 fő részvételével képviseltük hazánkat az ISBN és ISMN Központok nemzetközi éves konferenciáján Isztambulban.

ISMN konferencia: Az ISMN tagországok megszavazták 2015-től a tagdíjak emelését. Magyarország tagdíja 675,- EUR-ról 750,- EUR-ra fog emelkedni. Zajlik az ISMN szabvány revíziója. A revízió eredményét majd a 2016-os bécsi konferencián fogják tárgyalni. Bemutatásra került az ISRC nemzetközi azonosító rendszer és beszámoltak az ISRC szabvány revíziójáról. Valamint ismertették az IDNV3.0-t (a nyomtatott zenei művek adatbázisát), szakmai és piaci felhasználásának előnyeit.

ISBN konferencia: Bejelentették, hogy 2014-ben adják ki utoljára nyomtatásban a PIID kézikönyvet. 2015-től online lesznek elérhetőek az adatok. A tagsági díjak összegét nem változtatják 2015-ben. Bemutatásra kerültek a Nemzetközi Ügynökség főbb projektjei (új weboldal, új adatbázis, új logo, az ISBN szabvány revíziója, az ISBN felhasználói kézikönyv revíziója). Az indonéziai küldöttség bejelentette, hogy a 2015. évi nemzetközi (ISBN, ISMN és ISSN) éves konferencia Balin kerül megrendezésre.

3.1.3 Magyar Nemzeti Bibliográfia

3.1.3.1 Kurrens nemzeti bibliográfia

A Magyar Nemzeti Bibliográfia – WWW c. online kiadványsorozat következő ágazati füzetek készültek el 2014-ben (elérhetőek az mnb.oszk.hu oldalon):

- Könyvek Bibliográfiája: 69. évf. 1-24. füzet; 11543 tétel

- Új Periodikumok: 24. évf. 1-4. füzet; 519 tétel

- Kartográfiai Dokumentumok: 13. évf. 1/4. füzet

- Zeneművek: Kották: 13. évf. 1/4. füzet; 245 tétel

- Zeneművek: Hangfelvételek: 13. évf. 1/4. füzet; 109 tétel

Terveztük az MNB-füzetek előállító programjának javítását, illetve az új ETO szerinti megjelenítés specifikációját. Mivel azonban az MNBWWW programot egy külső fejlesztő cég (Softing Kft) készítette, további fejlesztéseknek, ill. javításoknak anyagi erőforrásigénye van. A programhibák felkutatása teljes körűen, dokumentálásuk és a specifikáció részben elkészült.

3.1.3.2 Retrospektív nemzeti bibliográfia

3.1.3.2.1 A kezdetektől 1700-ig

- 2014 során a Könyv és Művelődéstörténeti Kutatások Osztályán továbbfolytatódtak a *Régi Magyarországi Nyomtatványok V.* kötetének, az 1671 és 1685 között részben vagy egészben magyar nyelven, illetve a történelmi Magyarország területén bármely nyelven kiadott nyomtatványok bibliográfiájának a munkálatai. A tervezett műfajcsoportokban (egyháztörténet, imádságok, imádságoskönyvek, katekizmusok, országgyűlési tudósítások, történelem stb.) a nyomtatvány-leírások autopszia alapján elkészültek, példánynyilvántartásunkat a más könyvtárakban digitalizált példányok adataival kiegészítettük.

- Elkészült a *Régi Magyarországi Nyomtatványok* bibliográfia eddig megjelent I-IV. kötetében leírt, nyomtatott könyvekben előforduló rézmetszetes illusztrációk táblázatos áttekintése. A munka kapacitás hiányában lassabban haladt 2014-ben, az ezt végző kolléga e tevékenység helyett a korábban egy közmunkás által megkezdett és abbahagyott cédulakatalógus elektronikus átvezetési munkáit folytatta tovább.
- Elkészült az 1671 és 1700 között évszámmal, de hely megjelölése nélkül Magyarországon megjelent nyomtatványok lokalizálása az 1701 előtt a történelmi Magyarország területén működött nyomdák idén teljessé vált típusrepertóriumára (*Hungaria typographica II/1-2.* kötet) alapján.
- Szakmai felügyeletünkkel tovább folytatódott a *Magyarországi gyűjtemények 1601 előtti állományának feltárása* elnevezésű program a budapesti Piarista Könyvtár ősnymtatványainak és antikváinak külső munkatárs közreműködésével készülő példányleírásával. (Megjegyzés: a Piarista Könyvtár új vezetése első lépésként az állományukban őrzött ősnymtatványok leírását kívánja közreadni. Ennek érdekében a Tudományos Igazgatósággal való egyeztetések értelmében megkezdtek a kézirat előkészítését.)

3.1.3.2.2 1701 és 1800 között

- Az 1701 és 1800 közötti időszakban megjelent hazai nyomtatványok retrospektív bibliográfiája, Petrik Géza: *Magyarország bibliográfiája IX. Pótlások* kötetére számára több hazai gyűjteményben lezárult az adatpontosító, ellenőrző munka, valamint elkészültek a dokumentumok leírásához szükséges másolatok. Kolozsvári és szebeni gyűjteményekben az osztály munkatársai ellenőrizték 2014 során a problematikus nyomtatványokat, és készítettek másolatot az eddig bibliográfiailag ismeretlen kiadványokról.
- Elkészült és beépült a *Petrik IX. Pótlások* kötet kéziratába a az osztály munkatársainak korábbi kolozsvári kutatóútja során fellelt és lefényképezett, Kolozsvárott nyomtatott XVII–XVIII. századi, több mint száz ún. esküvői és temetési 'kártá'-nak a címléírása is. A kártákon olvasható alkalmi versek szerzőiről közel ötszáz utaló készült, több tudományos cikk is született a felfedezésről.
- Új kiadványcsoportként elkészült azoknak a Brassóban és Szebenben a XVIII. század folyamán kiadott alkalmi nyomtatványoknak a részletes, analitikus leírása, amelyeket eddig csupán irodalmi említésből ismertünk, de a korábbi évek erdélyi kutatóútjain felkutatott példányok és a róluk kapott másolatok alapján immár autopszia alapján le tudunk írni. Ez a több mint 250 tétel a hozzátartozó több száz utalóval együtt ugyancsak a *Petrik Pótlások IX.* anyagát gazdagítja.
- A *Petrik IX.* kötetének szerkesztése során továbbfolytatódott az ún. rendszők megállapítása, az utalók névformájának ellenőrzése, az impresszum- és terjedelemadatok egységesítése illetve kiegészítése, és összeállítottuk a kötetben idézendő művek leőhely- és rövidítésjegyzékét.
- Sajnálatosan az informatikus kollégától csak 2014 júliusában kaptuk meg az OSZK 2013. évi új feldolgozása során keletkezett új Amicus-rekordok közül az 1851 előtti nyomtatványok adatait, ezért azok feldolgozása, nyilvántartásunkba való beépítése áthúzódik a 2015. esztendőre.

- Az 1701 és 1800 között tevékenykedő Hungarus-szerzők életrajzi adatait kiegészítő és tisztázó szakirodalom átnézése eredményesen továbbfolytatódott. Megkezdődött azon szerzők nyomtatott publikációinak a felkutatása, akiknek nyomtatásban megjelent művei eddig csupán említésből voltak ismereteseek.
- A tervezett munkálatokon felül több száz új, alkalmi verset publikáló, eddig ismeretlen szerző neve került be a XVIII. századi Hungarus szerzők közé a V. Ecsedy Judit és Bánfi Szilvia által megtalált, említett esküvői és temetési kártyákról, valamint a Brassóban és Kolozsvárott nyomtatott, többnyire német nyelvű, 250-nél is több alkalmi nyomtatvány analitikus feldolgozásának eredményeként.

3.1.3.2.3 1801 és 1920 között

A „hosszú 19. század” kiadványainak nemzeti bibliográfiai számbavétele az OSZK „müncheni” állományrészének rekatalogizálásával (2960 tétel), illetve a retrospektív gyarapítás eredményeként beérkezett dokumentumok feldolgozásával (324 tétel) egybekötve folyik. A tételek a NEKTÁR-ban kialakított „Magyar Nemzeti Bibliográfia” nevű gyűjteménybe kerülnek, ennek az OPAC-ban is láthatóvá, kereshetővé tétele 2015-ben megoldandó feladat.

A Térképtárban a feldolgozó munka során előkerülő és a különböző nemzeti bibliográfiai korszakokba (pl. 1800–1920, 1921–1944 stb.) tartozó dokumentumok besorolása az OPAC retrospektív bibliográfiai gyűjteményeibe folyamatos.

3.1.3.3 A Magyar Nemzeti Bibliográfia teljes reprezentálása a NEKTÁR adatbázisban

Az IKR adatbázisában jelenleg négy gyűjtemény tartalmazza az MNB gyűjtőkörébe tartozó rekordokat, ezeket egyesíteni kell a NEKTÁR olvasói felületén. A feladat még további egyeztetéseket kíván, így a segédadatbázison elkészült integráció véglegesítése és átvitele az éles adatbázisba 2015-re halasztódott. Ugyanez érvényes a katalógusban „nemzeti tartalom” címkével ellátott tételekre is, amelyek a külföldi hungarikumokat írják le. Ezek MNB-be integrálása is 2015-ben valósul meg.

3.1.3.4 A Magyar Nemzeti Bibliográfia honlapjának portál rendszerűvé alakítása

A feladatot a munkatervbe illesztésekor új IKR bevezetésétől, illetve a retrospektív nemzeti bibliográfiai rendszerek fejlesztésétől tették függővé. Ezekkel a feltételekkel nem tudott megvalósulni, de ezek nélkül is szükséges az MNB-honlap megújítása. Az új igények megfogalmazása 2015-re halasztódik.

3.1.4 Magyar humántudományi cikkbibliográfia

A HUMANUS adatbázis építése 2014-ben is tovább folyt, a konzorciumi partnerek részvételével. Az OSZK-ban két szervezeti egység, az Analitikus Feldolgozó Osztály, ill. a Könyvtári Intézet keretében működő Könyvtártudományi Szakkönyvtár (KSZK) vesz részt a feladat végrehajtásában. A KSZK ebből az adatbázisból automatikusan állítja elő *A Magyar Könyvtári Szakirodalom Bibliográfiája c.*

elektronikus kiadványát, illetve a *Könyvtári Figyelő* 2014-től kezdve csak elektronikusan megjelenő *Külföldi folyóirat-figyelő* c. referáló rovatát.

Az adatbázis jelenlegi honlapjának (oszk.hu/humanus) átalakítása a Drupal alkalmazásával megtörtént a Webtartalom Koordinációs Osztály tesztszerverén, de „éles” üzeme még nem indult el.

3.1.5 Libinfo

A Tájékoztató Osztály egész évben ellátta a Libinfo, a Magyar Könyvtárak Internetes Tájékoztatása moderátori és titkári feladatát, vezeti a szolgáltatás dokumentációját, tartja a kapcsolatot a konzorcium tagkönyvtáraival.

Kérdések/válaszok	2013. (db)	2014. tény (db)
beérkezett kérdések	1346	989
kiküldött válaszok	1477	1043
moderálások száma	2779	1659
bejövő (külső válaszadók által adott) válaszok száma	649	374
bejövő OSZK-s válaszok száma	525	309
csatolások száma	213	152
Összes információmozgás	6989	4526

3.1.6 A Magyar Országos Közös Katalógus (MOKKA) működtetése

A feladat folyamatos. A fejlesztők, a projektvezetők és a rendszergazda együttműködésével és rendszeres kommunikációjával zajlik a könyvtárak bevonása, a rekordok ellenőrzése és betöltése. A könyvtáraknak mind tartalmi, mind technikai kérdésekben rendszeresen segítséget nyújtunk. A beadott rekordokról igazolást adunk ki.

Mintegy 70 könyvtár küld rendszeresen adatokat a helyi IKR-ből. 14790000 bibliográfiai rekord és 25907000 példányrekord érkezett be feldolgozásra. A bibliográfiai rekordok száma 2182000 bővült, és több mint 3 millió példányadattal gyarapodott az adatbázis. Éjszakai mailben értesítjük a partnereket a betöltés eredményéről. A fejlesztőkkel videokonferencia keretében heti rendszerességgel konzultálunk a működést érintő kérdésekről.

3.1.7 Nemzeti Periodika Adatbázis (NPA)

3.1.7.1 Állománybejelentés

Az NPA-állománybejelentés gyakorlati bevezetése a MOKKA felületén a könyvtárak bevonásával folyik. Az állománybejelentéshez kifejlesztett webes eszközöket az észrevételek alapján folyamatosan finomítjuk. Rendszeresen segítjük a könyvtárakat a technikai kérdések megoldásában, az állománybejelentések gyakorlati lebonyolításában.

3.1.7.2 Bibliográfiai tételek létrehozása

Folyamatos volt a bibliográfiai tételek készítése és gondozása a **MOKKA-NPA** adatbázis számára. Az új és módosított bibliográfiai tételeket rendszeres időközönként a rendszergazda betölti, és a kieső rekordokról hibalistákat küld.

MOKKA-NPA	tétel
Új és retrospektív feldolgozás (Új kurrens külföldi és magyar periodikum (leírás, osztályozás))	338
Bibliográfiai tételek módosítása, átvétele	1342

3.1.8 Muzeális könyvtári dokumentumok nyilvántartása (MKDNY, MOKKA-MS)

A muzeális dokumentumok kezeléséről és nyilvántartásáról szóló jogszabály alapján folytatódik az 1850 előtt megjelent könyvek és kéziratok központi nyilvántartásainak kiépítése (MKDNY és MOKKA-MS). Kiemelt feladat volt a magyarországi ősnymtatvány-állomány katalógusának aktualizálása (E-CIH). A feladat megvalósult. A Kézirattár feldolgozásának megoldatlansága miatt nem valósult meg a kéziratrekordok feltöltése a MOKKA-MS-be. Technikai nehézségek miatt elmaradt az régi könyvek rekordjainak áttöltése a MOKKA-ba és az MKDNY-be is. A technikai nehézségek elhárítása után 2015 elején megtörténhetnek az áttöltések.

3.1.9 Részvétel az Országos Dokumentum-ellátási Rendszerben (ODR)

Az Országos Lelőhely-koordinációs és Dokumentumellátó Osztálylátja el az Országos Dokumentum-ellátási Rendszer (ODR) keretében az Országos Széchényi Könyvtárra háruló alapfeladatokat, valamint gondozza a hazai könyvtárak leelőhelykódjait.

Folyamatos feladatok:

- a Könyvek Központi Katalógusának (KC) gondozását, az elektronikus adatbázisok alapján bibliográfiai és leelőhely-tájékoztatót, valamint a szolgáltatással kapcsolatos általános tájékoztatót az érdeklődők számára személyesen, telefonon, faxon és elektronikus levélben, a dokumentum-ellátás számára pedig kérelmlapon,
- a KC kérestervező rendszerében a bel- és külföldről érkező leelőhelyezési, illetve könyvtárközi dokumentum-ellátási kérések rögzítését,
- a könyvtárközi dokumentum-ellátási kérések bel- és külföldi leelőhelyekre történő továbbítását,
- a beérkező dokumentumok érkeztetését, tovább-, majd visszaküldését a megrendelőnek, a voucherek nyilvántartásának vezetését,
- a másolatok szolgáltatását az OSZK törzs- és különgyűjteményi állományából,
- a megrendelők tájékoztatását a szolgáltatás feltételeiről, a kérések állásáról, gondoskodást a hosszabbításokról, sürgetésekről,

- kapcsolat építését a bel- és külföldi partnerekkel, a külföldiek szolgáltatási feltételeiről épített adatbázis folyamatos frissítését, új szolgáltatási rendszerek tesztelését,
- a magyar könyvtárak központi katalógusokban használt lelőhelykódjainak kiadását és nyilvántartását, erről igény esetén információ szolgáltatását.

Lelőhely-tájékoztató statisztika

Téma	2013. kérés (db)	2013. pozitív találat	2014. kérés (db)	2014. pozitív találat
Lelőhely-kérés	2.284	1.126	2.189	1.159
<i>Ebből Libinfo kérdés</i>	<i>81</i>	<i>54</i>	<i>53</i>	<i>30</i>
Könyvtárközi kölcsonzési kérés	1.447	529	1378	485
Összes tájékoztató	3.731	1.655	3567	1644

Bejelentés	2013.		2014.	
Érkezett cédula	0db	0	916 db	ebből törlés 276 db
Jelentő könyvtár	0db	0	2 db	ebből budapesti 2

Egyéb adatok	2013.	2014.
Katalógusok aktualizálása (törlés, új bejelentések feldolgozása és szerkesztése, rekonstrukció)	0	916 tétel
ODR-kód adás	57 db	42 db

Könyvtárközi kölcsönzési statisztika

Feladat	Darab		Bruttó bevétel (Ft)		Kiadás (Ft)		Nettó bevétel (Ft)	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Összes iktatott kérés	4.849	3.768	15.328.425	15.458.616				
Dokumentum közvetítés (külföldi kölcsönzés + külföldi megtartás + belföldi közvetítés)	1.534	1.455	9.530.133	11.780.260	2.620.174	3.915.922	6.909.959	7.864.338
Dokumentum-szolgáltatás (OSZK-állományból belföldi és külföldi partner számára)	2.526	2172	5.798.322	3.678.357				
Tájékoztatás	789	141						
A fenti kérésekkel kapcsolatos egyéb levelezés	3.029	2668						

A kérések számának évek óta tartó, idén is folytatódó csökkenése ellenére bruttó bevételünk minimális mértékben (1%-kal) nőtt. Továbbra is jellemző, hogy az egyszerű, tipikusnak mondható kéréseket mindinkább felváltják a nagy munkaigényű, szakmailag bonyolultabb feladatok, amelyek ugyanakkor jövedelmezőbbek is. Viszont a nemzetközi dokumentumközvetítésből származó nettó bevételeink mintegy 14%-os növekedése sem tudta megakadályozni, hogy – az OSZK állományából teljesíthető másolatok iránti igény visszaesése miatt – nettó bevételünk ne csökkenjen. Rendkívül fontos lenne az OSZK állományának láthatóvá tétele a könyvtári világ egésze számára, aminek mai legkorszerűbb eszköze a megjelenés az OCLC adatbázisában.

3.1.10 Az országos elektronikus dokumentumküldő rendszer (ELDORADO) megvalósítása

A feladat megoldására az OSZK az Új Széchenyi Terv keretében 2012-ben TÁMOP-pályázattal 250 millióFt támogatást nyert. A 2013 őszen lezajlott közbeszerzési eljárás után az év utolsó két hónapjában indult a projekt megvalósítása, és 2014. október végén megtörtént a műszaki átadás. Ezt 2014. december 16-án sajtóértekezleten bejelentettük. A rendszer üzemszerű működtetésének előkészítése, a további partneri megállapodások megkötése a várt ütemben zajlik.

A projekt kitűzött célja volt egy olyan rendszer létrehozása, amely biztosítja, hogy a szerzői jog által nem védett dokumentumok mellett a szerzői jog által védett könyvtári dokumentumok is eljuthassanak a felhasználókhhoz, jól szabályozott, a jogtulajdonosok által is követhető, jogszerű módon, a könyvtárakat segítő munkafolyamat-rendszerrel és az eddigi eredmények (ODR, MOKKA, Cikkarchívum) integrálásával. A rendszer létrejöttével megvalósuló aggregált adatbázis/katalógus

alapja lehet a digitális közvagyon feltérképezésének, a digitalizálási tervek országos összehangolásának. Említést érdemel, hogy a MOKKA közös katalógus és az ODR nemrégiben lezárult fejlesztése, majd az új rendszer működése során szerzett tapasztalatok és visszajelzések beépültek a tervezésbe.

A projekt egyik lényegi eleme volt a szolgáltatás megtervezése, a közbeszerzési eljárás alapját képező részletes funkcionális specifikáció elkészítése. A fejlesztés magában foglalta a részletes követelményspecifikáció alapján elkészített rendszerterv létrehozását, amely a szállító és megrendelő szoros együttműködésével zajlott. Mindenekelőtt személyes megbeszélések biztosították, hogy a pályázati célkitűzések megfeleltethetők legyenek a tényleges fejlesztési követelményeknek, alkalmazásfunkcióknak. Fokozott figyelmet fordítottunk a fejlesztési teljesítés ellenőrzésére. A rendszertervről nem csupán a fejlesztőkkel, hanem belső megbeszélések formájában is folytak egyeztetések, illetve egy wikiprogram telepítése szolgálta még a munka összehangolását.

A fejlesztést, amelynek része volt a rendszerintegráció (pl. MOKKA, ODR, Cikkarchívum), a szállítóval való folyamatos konzultáció („finomhangolás”) kísérte. A rendszer telepítése, a hardver- és szoftverkörnyezet felállítása a fejlesztők és az OSZK munkatársainak szoros együttműködésével valósult meg. Az OSZK kollektívája jelentős létszámban képviseltette magát a tesztelésben, a felmerülő hibákat, további módosítási/finomítási javaslatokat a PEAS vállalatirányítási rendszer segítségével kommunikáltuk a fejlesztők felé. A rendszer éles üzembe állításával párhuzamosan zajlott a szolgáltatási portfólió tervezése, a szolgáltatandó dokumentumok szolgáltatásra való előkészítése.

Az ELDORADO-val a korábbi könyvtári fejlesztések, elektronikus katalógusok, illetve adatbázisok (Cikkarchívum, a Magyar Digitális Képkönyvtár, a Magyar Elektronikus Könyvtár) közös keresőfelülete jön létre, mindemellett a rendszer megvalósulása a könyvtári szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítását is szolgálja.

A rendszer disszeminációját a potenciális partneri kör bevonása érdekében már korán elkezdtük: az országos könyvtári rendezvényeken (MKE vándorgyűlés, NETWORKSHOP) túlmenően speciális ELDORADO-konferenciákat, illetve fórumokat tartottunk a partnerkönyvtárak és a kiadók számára. Utóbbiakkal, illetve a jogosultakat képviselő szervezetekkel, a jogszabályi háttér megteremtésében velünk együttműködő közigazgatási szereplőkkel külön megbeszéléseket is tartottunk a sikeres megvalósítás érdekében. A projekt végső szakaszában végigjártuk az ország régióit, hogy műhelybeszélgetések keretében minél több potenciális partnerrel ismertessük meg a szolgáltatásban való részvételben rejlő lehetőségeket.

Külső jogi szakértőket is igénybe vettünk különösen a szerzői jogi vonatkozású megállapodások előkészítésekor. Szerződéseket kötöttünk több fontos partnerrel (Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár, Magyar Nemzeti Digitális Archívum és Filmintézet, Szegedi Tudományegyetem Klebelsberg Kuno Könyvtára, Miskolci Egyetem Könyvtár, Levéltár, Múzeum).

3.1.11 Részvétel a határon túli könyvtárak könyvellátásában

A diaszpóra területein fellelhető, a megsemmisülés, elkallódás által fenyegetett könyvtári hagyatékok összegyűjtésére és hazahozatalára indított Mikes Kelemen Program keretében megtörtént a hazai raktár kiválasztása, kibérlése, és decemberben megérkeztek az első szállítmányok. Megkezdődött a

beérkezett dokumentumok hasonlítása, 2014-ben OSZK-állományba vételre, illetve a hazai és határon túli magyar könyvtáraknak való kiajánlásra még nem került sor.

3.1.12 Örökségvédelmi szakértői feladatok (védetté nyilvánítás, kiviteli engedélyek)

A nemzeti könyvtár gyűjtőkörébe tartozó dokumentumokkal kapcsolatos örökségvédelmi szakértői tevékenység körében 2014-ben 27 ügyben adtunk szakvéleményt a Forster Központ számára.

3.1.13 2.13 Könyvtári Intézet

3.1.13.1 Kiemelt feladatok

1. Konzultatív közreműködés a „Közel az olvasóhoz és a művelődő közösségekhez” nagyvárosi könyvtári szolgáltatás és közösség-fejlesztési pilot projekt feladatainak ellátásában, a zárótanulmány elkészítésében

Az EMMI Kulturális Államtitkárság a debreceni Méliusz Juhász Péter Könyvtár kezdeményezésére az OSZK bevonásával és finanszírozásával „Közel az Olvasóhoz” elnevezéssel pilot projekt megvalósításáról döntött még 2013-ban. A projekt a nagyvárosi külterületek könyvtári ellátásba történő bekapcsolását célozza, új működési megoldással, civil, illetve egyházi szervezetek bevonásával. A projekt tényleges megvalósítására 2014-ben került sor, öt KönyvtárPont avatásával. A projektben a Kutatási és Szervezetfejlesztési Osztály szakmai konzulensként, szakértői támogatóként vett részt. A projekt az előzetes célokat teljesítve megvalósult, a fejlesztésről elkészült a beszámoló és a pilot projekt megvalósíthatósági tanulmánya.

2. Az Intézet honlapjának korszerűsítése, tartalmi és formai megújítása

A tervezési munka megkezdődött, a teljes megvalósítás 2015-re húzódik át. A feladat meglehetősen sokrétű, és információszervezési kérdéseket vet fel. A fejlesztést a belső kapacitás szűkös volta miatt külső céggel kívánjuk elvégeztetni. A fejlesztő partner kiválasztásában és a honlap létrehozásában az E-Szolgáltatási Igazgatóság is közreműködik.

3. Könyvtári információs honlap tervezése, tesztrendszer kialakítása

A tervezési munka megkezdődött, a teljes megvalósítás 2015-re húzódik át. A honlap létrehozásában az E-Szolgáltatási Igazgatóság is közreműködik.

4. Közreműködés a KSZR szolgáltatási műhelyprogram feladatainak ellátásában, a három almunkacsoport szakmai támogatásában

Az év során három műhelynap volt, amelyeken aktívan részt vettünk, és a kijelölt témában előadást tartottunk. Adatszolgáltatással és elemzésekkel támogattuk a minisztériumi szaktárca munkáját a KSZR működtetése során, szakmai anyagokat, javaslatokat készítettünk az EMMI számára. (Ld. a KSZO feladatai között.)

5. A Nyilvános Könyvtárak Jegyzéke ellenőrzése a 64/1999-es Kormányrendelet módosításával összefüggésben

Az ellenőrzés megkezdődött a szakfelügyeleti ellenőrzéssel és az adatbázis megújításával párhuzamosan, a minisztériumi szakvezetéssel együttműködve.

6. Közreműködés a Nemzeti Művelődési Intézet (NMI) által vezetett TÁMOP 3.2.3 pályázat „Többcélú közösségi terek fejlesztése” című, IKSZT fejlesztési projekt könyvtári vonatkozású feladatainak ellátásában

A NMI TÁMOP pályázat keretében az IKSZT-k szakmai támogatására „Építő közösségek” címmel fejlesztő projektbe kezdett. A fejlesztés három szakasza: 1. szolgáltatási modellek kidolgozása, 2. modellek megvalósításának mentorálása, 3. akkreditált képzés kidolgozása, bevezetése és megvalósítása a modellek kapcsán. A projekt első szakasza 2014-ben sikeresen zárult, a 2. és 3. szakasz megvalósulása 2015-ben esedékes. A fejlesztés eredménye, hogy az IKSZT munkatársak a közművelődési és a könyvtári tevékenység magas színvonalú ellátásához kész szolgáltatási modelleket kapnak, és oktatás keretében készítjük fel őket a modellek alkalmazására. A feladat teljesítésében két osztályunk (a KSZO és az OHEFO) munkatársai vesznek részt.

7. A Magyar Országos Közös Katalógus működtetése, karbantartása, feltöltése

Ez a feladat a MOKKA projektvezetőjének személye miatt kapcsolódik a Könyvtári Intézethez. A beszámolót ld. a 2.6 pontban.

8. NPA állománybejelentés gyakorlati bevezetése a MOKKA felületén

Ez a feladat a MOKKA projektvezetőjének személye miatt kapcsolódik a Könyvtári Intézethez. A beszámolót ld. a 3.1.6 pontban.

9. Kapcsolódás a készülő OEDR szolgáltatáshoz (ELDORADO rendszerhez)

Szakértői segítséggel támogattuk az ELDORADO projekt teljesítését és az országos rendszerekhez való kapcsolódásának kialakítását, valamint a tesztelésben is részt vettünk. Az ELDORADO műhelynapokon előadással, tanácsadással segítettük a könyvtárak tájékozódását az ELDORADO-hoz való kapcsolódás lehetőségeiről.

3.1.13.2 További rendszeres feladatok (igazgatósági szinten)

1. Eseménynaptár szerkesztése az EMMI Könyvtári Osztály részére a hazai könyvtárak szakmai rendezvényeiről – együttműködve a KI társosztályok munkatársaival

A feladatot elosztottuk a három osztály munkatársai között. Heti rendszerességgel figyeljük a könyvtárak meghirdetett programjait, melyeket Google naptárba teszünk közzé. A szolgáltatás a Könyvtártudományi Szakkönyvtár (KSZK) honlapjáról érhető el „Események az ország könyvtáraiban” címmel. Az információgyűjtés koordinálását a KSZK végzi.

2. A Könyv, Könyvtár, Könyvtáros c. folyóirat megjelenítése

Működtettük a szerkesztőséget, és NKA pályázati támogatással megjelentettük a lap 2014-es számait. A források szűkössége miatt a novemberi és a decemberi szám összevontan jelent meg, és a szerzőknek, korrektúrárt végzőknek nem tudunk honoráriumot fizetni.

3.1.13.3 2.13.3 Kutatási és Szervezetfejlesztési Osztály

A Könyvtári Intézet központi alapfeladataihoz kapcsolódó tevékenységek

1. Az EMMI Könyvtári osztályának jogalkotási feladataihoz javaslattétel, valamint adat- és információszolgáltatás

- 120/2014. (IV. 8.) Korm. rendelet a nyilvános könyvtárak jegyzékének vezetéséről
- 30/2014. (IV. 10.) EMMI rendelet az országos múzeum, az országos szakmúzeum, a nemzeti könyvtár, az országos szakkönyvtár és az állami egyetem könyvtárának kiemelt feladatairól
- 51/2014. (XII. 10.) EMMI rendelet a múzeum, valamint az országos szakkönyvtár és a megyei könyvtár éves munkatervéhez szükséges szakmai mutatókról
- 9/2014. (II. 3.) EMMI rendelet a könyvtári és a közművelődési érdekeltség-növelő támogatás, valamint a muzeális intézmények szakmai támogatásának 2014. évi szabályairól

Egyéb javaslattétel:

- K SZR-ellátási normakövetelmények települési kategóriánként
- K SZR-ellátás – ajánlás az ellátás minőségi követelményeinek teljesítéséhez (K SZR-munkacsoport részére készített munkaanyag)

2. Könyvtáros életpálya modell

Az életpálya modell kidolgozására – minisztériumi felkérésre – MKE–IKSZ közös munkacsoport alakult. A tevékenységre 2014 őszén került sor. A munkacsoport a munkájáról, a kialakított modellkonceptióról november 26-án, „Életpálya konferencia” keretében számolt be. A munkacsoport munkáját adat- és információ-szolgáltatással segítették.

3. Összegzés a könyvtárak állomány-nyilvántartási gyakorlatáról, az elektronikus nyilvántartások használatáról. Az e tárgyban 2013-ban megkezdett felmérés folytatása, a vizsgálatról záró tanulmány írása, benne szempontok az állomány-nyilvántartás szabályozására

A vizsgálat során hét könyvtári rendszert (Aleph, Corvina, HunTéka, OLIB, Szikla, Szirén, TextLib) vettünk górcső alá, az alkalmazó könyvtárak leltározási gyakorlatának vizsgálatával. Az eredményekről készült záró tanulmányt a minisztérium részére átadtuk.

4. Részvétel az EMMI által meghatározott, 2014-es szakfelüyeleti terv lebonyolításában

2014-ben a NYKJ vezetéséről szóló új jogszabály (120/2014. (IV. 8.) Korm. rendelet a nyilvános könyvtárak jegyzékének vezetéséről) alapján elkezdődött a jegyzék ellenőrzése, a jegyzéken lévő könyvtárak szakmai vizsgálata. Az osztály közreműködött a vizsgálatra bevont szakértői lista összeállításában, a szakértői célvizsgálatokra történő kijelölésben, a vizsgálat során alkalmazott elektronikus kérdőív elkészítésében, illetve egy munkatárs felkérését kapott vizsgálat végzésére is. A vizsgálatokat 2015. február 28-ig kell befejezni.

5. Kapcsolódás értéktárak kialakításához, szolgáltatásához – NMI-vel együttműködésben

Az NMI „Építő közösségek” projekthez kapcsolódva együttműködést terveztünk könyvtárak számára is felhasználható értéktárak kialakításában. A projektnek e fejlesztési szakasza 2015-re módosult.

6. Könyvtár.hu üzemeltetése

Az üzemeltetés folyamatosan biztosított volt 2014-ben. Ezzel párhuzamosan megkezdtük a könyvtarak.hu domain név alatt futó honlap fejlesztésének előkészítését, tervezését.

7. Zöld könyvtár – társadalmi szerepvállalás. Könyvtárak és fenntartható fejlődés – szakirodalmi szemle összeállítása

IFLA ajánlás jelent meg ebben a témában, amely jelenleg angol nyelven férhető hozzá. Ennek fordítása és közzététele kívánatos. A szakirodalmi szemle nem készült el, de ezt részben okafogyottá tette az időközben TMT-ben e témában megjelent összegző tanulmány.

3.1.13.3.1 Alapfeladatok

- 1. A statisztikai munkabizottság működtetése** – A statisztikai adatszolgáltatással kapcsolatos elvárások 2014-ben jelentős változtak. Ezt új jogszabályok (30/2014. (IV. 10.) EMMI rendelet az országos múzeum, az országos szakmúzeum, a nemzeti könyvtár, az országos szakkönyvtár és az állami egyetem könyvtárának kiemelt feladatairól; 51/2014. (XII. 10.) EMMI rendelet a múzeum, valamint az országos szakkönyvtár és a megyei könyvtár éves munkatervéhez szükséges szakmai mutatókról), másrészt a könyvtári tevékenység, a szolgáltatások, az adathordozók változásai indokolják. A munkacsoport újjászervezését 2014. november – december hónapban megkezdtük.
- 2. A könyvtári minőségfejlesztés és minőségbiztosításmeghonosításával és széles körű elterjesztésével kapcsolatos feladatok elvégzése.**– Jogszabály alapján a titkársági teendők ellátása a Minősített Könyvtár cím és a Könyvtári Minőségi Díj adományozásával kapcsolatosan, a minisztériumi Könyvtári Minőségügyi Bizottság irányításával. A bizottság működése az év során rendben lezajlott, a titkársági teendők ellátása folyamatos volt.
- 3. A működő szolgáltatások fenntartásával és újak kialakításával szakmai információk közvetítése, és a szakma igényeinek megfelelően egyéb segítség nyújtása a különböző típusú könyvtáraknak** – 58 esetben adtunk külső megkeresésre tájékoztatást, tanácsadást.
- 4. A Hungarológiai kézikönyvtári jegyzék frissítése, karbantartása** – A jegyzék frissítése, karbantartása az éves ütemezésnek (évi két alkalom) megfelelően megtörtént.
- 5. „Adatbázisok, adattárak a hazai könyvtárakban” című gyűjtemény karbantartása, havi rendszerességű frissítése** – A gyűjtemény frissítése, karbantartása az éves ütemezésnek megfelelően megtörtént.
- 6. Napi közreműködés a könyvtári fölőspéldány-jegyzékek közreadása céljából létrehozott web-es szolgáltatás működtetésében.** – A szolgáltatás működtetéséhez a közreműködést biztosítottuk.

7. **A KSZR keretben működő könyvtárak, könyvtári szolgáltató-helyek közösségi szerepe alakulása. Összegzés a lakosságot célzó rendezvényekről és képzésekről** – 2014 decemberében kérdőívvel fordultunk a megyei könyvtárakhoz, mint adatközlőkhöz, melyben tájékoztunk a KSZR szolgáltató helyeken végzett képzésekről, rendezvényekről. Az adatszolgáltatásra vonatkozó kérésünk alapján 14 megyétől kaptunk részletes adatokat. Az adatok felhasználásával 2015 januárjában rövid tájékoztatót tartottunk a 4. egri KSZR műhelynapon.
8. **A Nyilvános Könyvtári Jegyzék, a Könyvtári Minerva, valamint a Könyvtári statisztika közös adatbázis építése** – Az adatbázis fejlesztésében az OSZK E-szolgáltatási Igazgatóság Webtartalom Koordinációs Osztály munkatársa, Garamvölgyi László volt a segítségünkre. A fejlesztés folyamatosan zajlott, év végére elkészült a tesztelhető verzió. Az új alkalmazás „Könyvtárak jegyzéke” néven fog futni. Lehetővé teszi a könyvtárak keresését (valamennyi könyvtár valamennyi adat, beleértve a NYKJ, a statisztika és a Minerva adatait is), de biztosít egyéb felhasználók számára hasznos szolgáltatásokat is. Pl. térképes megjelenítés, működési mutatók grafikonos ábrázolása stb. Az adatbeviteli felületet jogosultság alapján a KI, illetve maguk az adatgazda könyvtárak kezelhetik.
9. **Speciális könyvtári adatbázisok építése, jegyzékek készítése**
- Gyerekirodalom adatbázis gondozása együttműködve az Oktatási Osztállyal a tervezett gyakorisággal (havi két alkalom) megtörtént.
 - A hátrányos helyzetű olvasók könyvtárhasználatát segítő eszközök, és könyvtári szolgáltatások adatbázis frissítése a tervezett gyakorisággal (évi két alkalom) megtörtént.
 - A könyvtárakat érintő országos pályázatokról történő híradás a tervezett gyakorisággal megtörtént.
10. **A PTE-vel való együttműködés keretében részvétel a pécsi középiskolás diákok körében végzett kutatásban, melynek tárgya a pályaválasztás, az informatikus-könyvtár szak ismertsége** – A kutatási eredmények a Tudásmenedzsment 2014/2. számában jelentek meg. Ebből készült angol verzió, ami a 2015-ös BOBCATSSS konferencián kerül előadásra.
11. **Közösségépítés WEB-2-es alkalmazásokkal a könyvtárakban – hazai és nemzetközi szakirodalmi szemle** – A szemle összeállítási munkálatai megkezdődtek, a befejezés 2015-re átcésúszik.

3.1.13.3.2 Jogszabályilag előírt további rendszeres feladatok:

1. A minisztérium által átadásra kerülő szakfelügyeleti jelentések feldolgozása és elemzése, az adatok beépítése a szakfelügyeleti adatbázisba. Trendek, javaslatok megfogalmazása – 2014-ben szakmai szakértői vizsgálatok (NYKJ felülvizsgálata kapcsán) kerültek elrendelésre. A vizsgálatok teljesítési határideje 2015. február vége. Így a feladat befejezése is 2015-re módosul.
2. A Nyilvános Könyvtárak Jegyzéke vezetésével kapcsolatos, jogszabályban előírt, illetve a minisztérium által meghatározott feladatok ellátása – A teljesítés az év folyamán

folyamatosan megtörtént, együttműködve az EMMI Könyvtári és Levéltári Osztály munkatársával.

3. Összefoglaló készítése a Nyilvános Könyvtárak Jegyzékén szereplő könyvtárak szakfelügyeleti jelentései alapján – 2014-ben szakmai szakértői vizsgálatok (NYKJ felülvizsgálata kapcsán) kerültek elrendelésre. A vizsgálatok teljesítési határideje 2015. február vége. Így a feladat teljesítése is 2015-re módosul.
4. A könyvtárak érdekeltségnövelő támogatásának lebonyolításával kapcsolatos feladatok ellátásának nyilvántartása és szervezése, a jogszabályban előírt feladatok ellátása – A feladatok teljesítése megtörtént.
5. Az országos éves könyvtári statisztikai adatszolgáltatás szervezése. A budapesti könyvtárak statisztikai adatainak begyűjtése, gépre vitele – A feladatok teljesítése megtörtént.
6. Az Excel kimutatásprogramjával készült könyvtári adatok statisztikai keresőfelületen adatbázisának visszamenőleges bővítése a nyomtatott Statisztikai tájékoztatók (1960-2012), TEKE-k és SZAKMA-k (1968-1998), KSH-kiadványok (Statisztikai évkönyv etc.) és webhelyek (US Census Bureau etc.) adataival – A feladat teljesítése határidőre megtörtént.
7. Az adatszolgáltató könyvtárak éves statisztikai adataiból összerendezett és kontrollált formában táblázatok készítése és közzététele a honlapon – A feladat teljesítése határidőre megtörtént.
8. Az éves statisztikai adatok elemzése, a trendek megállapítása, javaslattevés a statisztikai adatgyűjtés korszerűsítésére. – A statisztikai adatok értékelését a statisztikus munkatársunk elkészítette. Az adatgyűjtés korszerűsítésére a statisztikai munkabizottságtól várjuk a javaslatot. A munkatárs az ezzel kapcsolatos észrevételeket, javaslatokat gyűjti. Az adatelemzés és adatprezentációs feladatok végzésébe 2014 őszétől új munkatársat kapcsolunk be, aki munkaideje egy részében ezekkel a feladatokkal ismerkedik.
9. Az Excel kimutatásprogramjával készült statisztikai keresőfelületen adatbázis bővítése a 2012-es adatokkal, és ugyanitt a 2012. évi könyvtári teljesítménymutatók publikálása –A feladat teljesítése határidőre megtörtént.

3.1.13.3.3 Egyéb feladatok

Részvétel a különböző egyesületek, valamint szakmai szervezetek munkájában.

Osztályunk munkatársai közül ketten MKE tagok, Fehér Miklós egyben az MKE főtitkára.

- Igazgatói pályázatok szakvéleményezése – Szekszárd
- MKE Könyvfesztiválon való részvétel
- MKE Vándorgyűlés
- MKE műhelynap sorozat 2014. évi rendezvényei, összegző anyag írása

- MKE Hungarikum pályázat
- MKE Év fiatal könyvtárosa díj pályázatainak értékelése

Osztályunk munkatársai (6 fő) közül egy fő tagja az Európai Bizottság Digitalizálási és digitális megőrzési bizottságának.

ENUMERATE projektben való részvétel (európai digitalizálási helyzetkép). – A 2. felmérés eredményeinek feldolgozása zajlik, ebben való részvétel, illetve az eredmények hazai disszeminálása, cikk írása. – A 2014/4-es Könyvtári Figyelőben jelentek meg felmérés eredményei.

A legújabb technológiai trendekkel kapcsolatos rendezvények szervezése. A K2 kísérleti műhely rendezvényeinek folytatása – A K2 rendezvénysorozat elnyerte az NKA támogatását. 2014. október 8-án digitalizálás, december 3-án nyílt hozzáférés témakörében szerveztünk szakmai napot.

Az IKSZT-ék könyvtári feladatellátásáról szóló tanulmány készítése együttműködésben a Nemzeti Művelődési Intézettel (NMI) és a Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézettel (NAKVI) – Az együttműködési megállapodást előkészítettük. A tanulmány elkészítéséhez szükséges ismeretanyagot alapvetően az NMI-vel közösen végzett TÁMOP 3.2.3 „Építő közösség” pályázatban végzett tevékenység (IKSZT könyvtári szolgáltatások szolgáltatási modell helyszíni mentorálás) biztosítja. Ennek a feladatnak a végrehajtása azonban a pályázati terminusok (szerződéskötés, a pályázati tevékenység elkezdésének csúszása) kitolódása miatt 2015. első félévre módosult. Emiatt a tanulmány elkészítése 2014-ben elmaradt.

A könyvtárosok korszerű szemléletének formálása, szakmai kompetenciáik és tulajdonságaik fejlesztése. Előadások tartása szakmai programokon, cikkek, tanulmányok készítése – Cikkek, tanulmányok – a publikációs listában (ld. 2. sz. függelék)

3.1.13.3.4 Egyéb tevékenységek

1. Eseti feladatok EMMI megbízásából:

2014. január 6.	Muzeális gyűjteménnyel rendelkező iskolai könyvtárak listájának összeállítása. 38 könyvtárról adatok bekérése
2014. január 9.	A megyei könyvtárak könyvtárközi kölcsönzési adatai 2012
2014. február 20.	Az internetszolgáltató könyvtárak elérhetőségei
2014. március 6.	Nógrád, Jász-Nagykun-Szolnok megye és Hódmezővásárhely internetes és személyzeti adatai 2012.
2014. március 7.	NIIF fejlesztéshez adatok Szolnok és Nógrád megye, valamint Hódmezővásárhelyről
2014. április 28.	Nemzetiségi szolgáltatást nyújtó könyvtárak néhány adata, 2012
2014. május 20.	Pozitív változások a KSZR-es települések könyvtári szolgáltatásában 2012-13.
2014. május 26.	Digitális ország jelentés (stratégia és helyzet) (angol nyelvű) dokumentum összeállítás, fordítás

2014. május - június	Megyei Könyvtárak KSZR beszámoló – összegzés készítése
2014. május - június	Megyei Könyvtárak KSZR munkaterv – összegzés készítése
2014. május – június	A megyék által beküldött KSZR beszámoló 2013 és munkaterv 2014 anyagok adatpontosítása
2014. június 17.	Kulturális intézmények Magyarországon 2012.
2014. július 23.	A magyarországi települési könyvtárak címjegyzéke 2013.
2014. június – szept.	Könyvtári jó gyakorlatok. A jó gyakorlatok különböző tartalommal és formában (word anyag, ppt) történő összeállítása, honlapon publikálása
2014. szeptember	Megyei Könyvtárak beszámolók és munkatervek feldolgozásában közreműködés a minisztériumban
2014. szeptember 5.	A kulturális intézmények adatainak összehasonlítása grafikonon 2013.
2014. október 8-10	Érdekltség-növelő adatfeldolgozás közreműködés a minisztériumban
2014. október	Demográfiai, etnikai helyzet kapcsán adandó könyvtári válaszok
2014. november 20.	Szakértői szakmai vizsgálat – levelező lista létrehozása, működtetése
2014. nov – dec	Beszámoló és munkaterv sablonok összeállítása. Összevetése az 51/2014. (XII. 10) EMMI rendelet tartalmával
2014. december 8.	DNFP projekt csoportban való részvétel
2014. december 8.	Digitális infrastruktúra és személyzet 2004-13.

2. Kutatás – felmérése vizsgálat

- Városok könyvtári ellátása (2014. júliusi adatfelvétel)
- Közadatok a megyei könyvtári honlapokon (2014. május, 2014. október)

3. Public Libraries interjú adatlapon adatszolgáltatás (2014. december 4.)

3.1.13.4 Oktatási és Humánerőforrás-fejlesztési Osztály

3.1.13.4.1 Kiemelt feladatok

Az Oktatási és Humánerőforrás-fejlesztési Osztály

- a magyarországi könyvtárak nyertes TÁMOP 3.2.12-es pályázatainak megvalósításának keretében
 - a vonatkozó igények felmérése után
 - az OKJ-s segédkönyvtáros képzésben 2014. júliusában 31 fővel befejezett egy tanfolyamot, és – az új OKJ-s jogszabályokhoz igazodva – 2014. augusztus 29-én 34 fővel új tanfolyamot indított,
 - megszervezett 34 akkreditált továbbképzési programot (603 fő)

- 146, ún. ismételt árajánlatot, ill. 8 ESZA-nyilatkozatot adott ki szolgáltatóként az idén megvalósuló képzésekhez a könyvtári / konzorciumi partnereknek, és 64 (gyakran több képzésre vonatkozó) intézmények közötti képzési szerződést kötött,
 - a képzési tanácsadás adatbázisában nyilvántartva, országos szakmai tanácsadó szerepet látott el a TÁMOP pályázat képzési, továbbképzési témáinak vonatkozásában (415 alkalom),
 - azoknak a résztvevőknek, akik pályázati forrásokat használtak fel, biztosította a pályázati elszámoláshoz/ellenőrzéshez szükséges valamennyi képzési dokumentum hiteles másolatát és a tanfolyamokon készült fényképeket (603 résztvevő számára fejenként 6 hitelesített dokumentum),
 - az intézeti honlapon közzétette és a változásoknak megfelelően (új és lejárt képzések) folyamatosan frissítette az akkreditált képzések országos listáját (<http://ki.oszk.hu/content/konyvtari-akkreditacios-szabizottsag>),
 - az OSZK 3.2.12-es pályázatát dokumentumokkal és az osztály TÁMOP-os tanfolyamokra von. képzési tapasztalataival segítette.
- az akkreditált programok sorában:
 - új képzéseket akkreditáltatott
 - *Államháztartási és vezetési ismeretek többfunkciós kulturális intézmények vezetői számára* (60 óra) – együttműködve a Nemzeti Művelődési Intézettel és a szentendrei Skanzen Múzeumi Oktatási és Képzési Központjával (a Közgyűjteményi Főosztály kezdeményezésére)
 - *Felkészülés az iskolai közösségi szolgálat fogadására a közgyűjteményekben* (30 óra) (a Közgyűjteményi Főosztály kezdeményezésére)
 - *Angol szaknyelvi ismeretek könyvtárosoknak* (60 óra),
 - *Általános és szaktájékoztató (társadalomtudomány, szociológia, művészet, történelem, jog) online adatbázisokkal* (60 óra),
 - *A könyvtárak minősítése és a Könyvtári Közös Értékelési Keretrendszer* (60 óra),
 - *Zenei könyvtári ismeretek III. Feltárás – tájékoztató – új technológiák a zenei könyvtárakban* (60 óra)
 - új képzések akkreditációját készítette elő
 - biblioterápia (60 óra),
 - digitalizálási kompetenciák – különösen: az ELDORADO-szolgáltatást fogadó partnerkönyvtári munkatársak számára (45 óra),
 - könyvtári partnerkapcsolatok (30 óra),
 - szerzői jogi ismeretek (30 óra).

- az OKJ-s segédkönyvtáros képzés kapcsán a 393/2013. (XI. 12.) Kormányrendelet előírásai szerint
 - elkészítette a segédkönyvtáros szakképesítés képzési programját, és lefolytatta annak előzetes szakértői minősíttetését,
 - elkészítette és elektronikusan benyújtotta az engedélyezéshez szükséges dokumentációt, sikeresen lebonyolította a helyszíni szemlét, ezzel a Nemzeti Munkaügyi Hivatalnál engedélyeztette a képzést,
 - dokumentációval és szakmai tanácsokkal segítette a többi képzőhely erre vonatkozó tevékenységét.
- a Nemzeti Művelődési Intézet TÁMOP 3.2.3 Építő közösségek pályázatához szolgáltatóként csatlakozva
 - közbeszerzési felhívásra készített ajánlatot és elnyerte a feladatot,
 - előkészítette a képzési programot az integrált közösségi szolgáltató terekben könyvtáros munkakörben dolgozó munkatársak számára a szolgáltatásfejlesztési modellek tartalmához kapcsolódva. A teljesítés a pályázat ütemezése szerint áthúzódik 2015-re.
- az intézeti honlapon
 - a gyermekirodalmi adatbázis felületének átalakításához tesztfelületet készített (ki.oszk.hu/gyerekirodalom/teszt/),
 - kiegészítette az adatbázist 25 mű² elektronikus elérhetőségével a MEK és a DIA adatai alapján.

3.1.13.4.2 Általános feladatok

Az osztály

- közvetlen képzési tevékenysége során a minőségbiztosítás fokozatos kiépítése mellett
 - elkészítette és közzétette éves képzési tervét: <http://ki.oszk.hu/content/kepzesi-terv>,
 - OKJ-s szakképzést (http://ki.oszk.hu/content/segedkonyvtaros_kepzes) és akkreditált továbbképzési programokon (<http://ki.oszk.hu/content/akkreditaltkepzesek>) alapuló tanfolyamokat indított *(részletesen ld. a kiemelt feladatoknál, ill. a létszám- és bevételi adatokat tartalmazó összefoglaló táblázatban!)*,
 - valamennyi megvalósult képzésről statisztikai adatszolgáltatást nyújtott az országos felnőttképzési nyilvántartások (OSAP, FINY) felé a jogszabályban előírt statisztikai adatszolgáltatásnak megfelelően,

² A feladat 2014 végéig közös a Kutatási és Szervezetfejlesztési osztállyal, ezek az Oktatási és Humán erőforrás-fejlesztési osztály adatai.

- folyamatosan működtette több szempontból kereshetővé tette a belső tanfolyami adatbázis (<http://ki.oszk.hu/tanfolyam/>) felületét,
- folyamatosan működtette saját (<http://ki.oszk.hu/kitavokt/>) távoktatási felületét: új tanfolyami felületeket alakítottunk ki; frissítéseket töltöttünk fel, folyamatosan adminisztráltuk a portált,
- folyamatosan működtette a partner OKJ-s képzőhelyek – pl. megyei könyvtárak: Győr, Miskolc, Nyíregyháza – számára kialakított (www.konyvtaroskepzes.hu) távoktatási felületet,
- a képzési katasztert tartalmazó adatbázisban az eddig megvalósított akkreditált képzések dokumentációja (jelentkezési lapok bizonyítvány-mellékletei) alapján folytatta az adatbázis feltöltését (272 rekord).
- a jogszabályi előírásból adódó vizsgaszervezői feladatok mentén
 - a vizsgák előkészítése során
 - a vizsgákat bejelentette a Nemzeti Munkaügyi Hivatal Szak- és Felnőttképzési Igazgatóságához, megrendelte az írásbeli tételleket, a kinevezett vizsgálókkal és vizsgabizottsági tagokkal felvette a kapcsolatot, majd folyamatosan tájékoztatta őket a vizsga menetéről; a képzőkkel együttműködve elkészítette a vizsgák dokumentációját; a vizsgák lezárásakor elektronikus jelentést küldött a NMH SZFI részére a képzőhelyek által megadott statisztikai adatokból, a törzslapokat postai úton eljuttatta a Törzslapnyilvántartó irodába.
 - az írásbeli tételért felelős Oktatókutató és Fejlesztő Intézet megrendelésére elkészítette a vizsga négy központi írásbeli tételsorát, a KI vizsgájának gyakorlati vizsgafeladat-sorait, és lektorálta a partner intézmények nyolc gyakorlati vizsgafeladat-sorát,
 - hét helyszínen, nyolc alkalommal szervezte meg a 2014. évi vizsgákat: (199 fő segédkönyvtáros szakképesítést szerzett, 4 fő sikertelenül vizsgázott)
 - Illyés Gyula Könyvtár, Szekszárd (két alkalommal: 43 fő)
 - II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár, Miskolc (20 fő)
 - Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár, Nyíregyháza (25 fő)
 - Dr. Kovács Pál Megyei Könyvtár és Közösségi Tér, Győr (22 fő)
 - Csorba Győző Könyvtár, Pécs (28)
 - BME OMIKK (34 fő)
 - KI, Budapest (31 fő)
- könyvtárosképző és továbbképző központi feladatából adódóan az iskolarendszeren kívüli képzőhelyek munkájának összehangolása során

- folyamatosan tájékoztatta a képzőhelyeket a 2013-ban megjelent új felnőttképzési jogszabályok 2014-ben bekövetkezett módosításáról,
- átadta a programszakértő által előminősített segédkönyvtáros képzési programot az arra igényt tartó képzőhelyeknek (Miskolc, Győr, Nyíregyháza, Szeged – megyei könyvtár, Budapest – FSZEK, BME OMIKK),
- 2014. december 10-én képzőhelyi értekezletet szervezett a segédkönyvtáros képzésben résztvevő könyvtárak vezetői és tanfolyamfelelősei számára a következő témákban: a segédkönyvtáros képzés engedélyeztetési folyamatának és a komplex vizsga írásbeli tételeinek tapasztalatai az egyes képzőhelyeknél, a képzési díj konszenzuson alapuló emelése.
- folytatta információszolgáltató és tanácsadó tevékenységét, működtette ehhez kapcsolódó elektronikus szolgáltatásait
 - gyerekirodalmi adatbázis: az éves könyvtermés (OSZK-ba érkezett kötelezpéldányok) átválogatása, 38 könyvismertetés megírása, betöltése³ (*ld. még a kiemelt feladatoknál!*),
 - a könyvtári szakfelügyelők adatbázisának ellenőrzése, folyamatos karbantartása
 - könyvtárápítási és -berendezési adatbázisa: 18 felújított és 2 új könyvtár (172 fotó, 11 alaprajz),
 - jogszabályfigyelés a közlönyök alapján, havi összesítő készítése, jogszabálytervezet-figyelés napi rendszerességgel a minisztériumok honlapjain.
- a határon túli magyar könyvtárak munkájának támogatása során
 - NKA-pályázat sikeres beadása és megvalósítása a határon túli könyvtáros továbbképzés folytatására (megpályázott összeg: 2,07 millió Ft, elnyert összeg: 1,5 millió Ft) – az eredményhirdetés után a költségvetési tervek újragondolása,
 - a határon túli partnerintézmények megkeresése, az oktatói felkérések és az utazások megszervezése, a képzési időpontok kialakítása,
 - a 8-16-24 órás képzések lebonyolítása 13 alkalommal, 8 helyszínen (Beregszász, Csíkszereda, Érsekújvár, Lendva, Pélmonostor, Sepsiszentgyörgy, Somorja, Zenta)
 - a tanúsítványok és az elszámolás előkészítése, a 200 résztvevő adatainak bevitele az elektronikus nyilvántartásba.
- az intézeti honlapnak, mint az Intézet legfontosabb belső és külső kommunikációt biztosító eszközének működtetése során

³A feladat 2014 végéig közös a Kutatási és Szervezetfejlesztési osztállyal, ezek az Oktatási és Humán erőforrás-fejlesztési osztály adatai.

- végezte és koordinálta a hírek feltöltését (különös tekintettel a képzéssel, továbbképzéssel kapcsolatos hírekre), kéthetente részt vett az intézeti hírlevél tartalmi összeállításában, új oldalakat (KSZR, iskolai közösségi szolgálat) tervezett.
- az EMMI Könyvtári és Levéltári osztálya közvetlen felkérésére, munkatervben kívül elvégzett feladatok
 - összefoglalót készített az új felnőttképzési jogszabályokból következő változásokról
 - véleményezte a hatósági képzésekre vonatkozó tervtanulmányt
 - többszemponútú táblázatos kimutatást készített a könyvtári szakértőkről és szakfelügyelőkről (+ 2 szakfelügyelői engedély pótlása)
 - frissítette a könyvtáros életpályamoddellel kapcsolatos összeállítást
 - összefoglalót készített az iskolák és könyvtárak kapcsolatáról
 - összefoglalót készített a határon túli továbbképzés 2013-2014-es adatairól
 - összefoglalót készített a könyvtárosképzés szintjeiről, a képzésre jelentkezők és a képzőintézmények adatairól
 - összefoglalót készített a demográfiai kihívásokkal kapcsolatos továbbképzés témájában
 - háttéranyag és táblázatos kimutatások készítése a könyvtári humán erőforrás témában a Digitális Nemzeti Fejlesztési Program-munkacsoport számára,
 - információkat gyűjtött a kétoldalú kulturális szerződések megújításához (horvát, román, osztrák stb.)
 - részt vett a képzéssel, felnőttképzéssel kapcsolatos jogszabálytervezetek véleményezésében; az Intézet honlapján felhívta a figyelmet a könyvtári vonatkozású jogszabálytervezetekre és hatályba lépett jogszabályokra.

A 2014-es munkatervben még nem tervezett, de az év folyamán megvalósult új feladatok

Az osztály

- előkészítette az OKJ-s segédrestaurátor papír- és könyvrestaurálási szakmairány tanfolyamát, lebonyolította előzetes tudásmérését (a tanfolyam indítása az alacsony létszám miatt meghiúsult),
- együttműködött a Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft-vel a témába vágó képzések megvalósítása érdekében, megállapodás kötött a képzési tevékenység összehangolására, szakmai segítséget nyújtott a FSZK akkreditált programjának elkészítéséhez, és a sikeresen akkreditált képzés könyvtáros körökben való meghirdetéséhez,
- országos műhelynapot szervezett és bonyolított le az iskolai közösségi szolgálat könyvtári fogadásáról (résztvevői létszám a különböző könyvtártípusok munkatársai közül: 60 fő)

A képzési tevékenység éves NMH-ellenőrzése sikeresen lezajlott.

3.1.13.4.3 OHEF képviselete rendezvényeken

Az osztály képviseletében az osztályvezető továbbképzéseken és konferenciákon vett részt:

1. NMH-felkészítés a szakképzési változásokra (2014. április 15.)
2. felnőttképzési szakértői és programszakértői engedély megszerzése (2014. augusztus)
3. OFI-konferencia: iskolai közösségi szolgálat a kulturális intézményekben (2014. május 26.)
4. Publika-konferencia: Nők könyvtára program (2014. október 16.)
5. AFIOE-konferencia: az új felnőttképzési törvény tapasztalatai, a Felnőttképzési Vállalkozók Szövetségével való egyesülés előkészületei (2014. november 6.)

3.1.13.5 Könyvtártudományi Szakkönyvtár(KSZK)

3.1.13.5.1 Kiemelt feladatok

1. **A KSZK cédulakatalógusainak (könyvek) retrospektív konverziója a kidolgozott munkamenet alapján. Több évig tartó folyamat, a megkezdett munka folytatása**– A KSZK cédulakatalógusának retrospektív konverziója a kapacitások függvényében folyamatosan zajlik. Több évig tartó munkáról van szó, amely tetemes előkészítő tevékenységgel jár. A rekordok átvétele vagy elkészítése a raktári katalógus és az Amicus adatbázis hasonlítása alapján történik. Az egyes tételeknél emellett gondoskodunk az ETO-jelzetek tárgyszavakká alakításáról is.
2. **A 2013-ban megkezdett folyamatos, részleges leltározás folytatása, amely a KSZK könyvvállományára terjed ki. A tervszerű állományapasztás előkészítése.** – Az állomány leltározása 2014-ben is folytatódott. A leltározás a főlőpéldányok felderítésével is összekapcsolódik: róluk a leltár során jegyzék készül, a munka a törlésükkel és felajánlásukkal folytatódik.
3. **A KSZK időszaki kiadvány-anyagának feldolgozása az AMICUS rekordjainak honosításával, illetve létrehozásával.** – A munka folyamatosan zajlott ebben az évben is.
4. **A KSZK honlapjának korszerűsítése**– A KSZK honlapjának szerkesztésében nem történt változás, ami a technikai vonatkozásokat illeti. Törekedtünk a friss hírek közzétételére, az aktuális hírfolyamban az év során 130 hírt és egyéb hasznos információt publikáltunk. Ezek a hírek a hatékony terjesztés érdekében a Könyvtári Intézet honlapján és esetenként más információs csatornákon is megjelennek.
5. **Az átállás folytatása a kiadványok elektronikus publikálására** – A *Könyvtári Figyelő* részleges elektronikus átállását sikerült megoldani, a 2014. évi volt az első érintett évfolyam. Néhány tanulmány és ismertetés csak elektronikusan jelent meg, a *Külföldi folyóirat-figyelő* rovatot pedig ettől az évtől csak elektronikusan adtuk közre, a nyomtatott folyóiratszámokban utalunk az e-cikkekre stb. is. A KSZK munkatársai a korlátozott pályázati támogatás miatt a korábbinál jóval jelentősebb részt vállalnak a Könyvtári Figyelő működtetéséből a cikkek és egyéb közlemények szerzőiként, fordítójaként, összeállítójaként.

3.1.13.5.2 Alapfeladatok

3.1.13.5.2.1 Állományalakítás, gyűjteményépítés, raktározás, állományvédelem

Az OSZK vezetősége 2014. május 27-i ülésén jóváhagyta a KSZK gyűjtőkori szabályzatát, így a dokumentum hivatalosan is bekerült az OSZK gyűjtőkori szabályzatának mellékletei közé.

Az OSZK olvasótermeiben az olvasótermek átszervezése során megszűnt a Könyvtártudomány szak. A KSZK-nak átadott könyvtártudományi és könyvtörténeti művek (320 kötet) esetében az OSZK-s nyilvántartások módosítása megtörtént. A dokumentumok bedolgozása a KSZK-s gyűjteménybe rendben zajlik. Könyvajándékot fogadtunk be az Országgyűlési könyvtárban törölt művekből is az állomány hiányainak pótlására.

A KSZK könyvgyűjteményének kurrens és retrospektív gyarapítása (70 kötet) a szokásos ütemben zajlott. Az időszaki kiadványok gyűjteménye vásárlás útján a megrendelt folyóiratokkal (56 cím), köztük csak elektronikusan elérhetőekkel (17 cím, az Emerald Library Science E-Studies Collection csomagja révén) bővült. A ProQuest Library Science szakmai adatbázisban további nagyszámú folyóirat cikkeinek teljes szövegeihez férhetnek hozzá olvasóink.

Folytattuk a különgyűjtemények (könyvtárismertető, ex librisek, fotók, plakátok stb.) rendezését. Működtettük az intézménytörténeti gyűjteményt (korábbi nevén az OSZK-múzeumot). Ebből a gyűjteményből tárgyakat adtunk kölcsön az OSZK több kiállításához.

A könyvgyűjtemény idén is csak ajándékokból, hagyatékokból gyarapodott, költségvetési forrásból nem jutott rá keret, mert a folyóiratok és adatbázisok megvásárlása teljes egészében felemészti a KSZK-nak ítélt gyarapítási költségvetést.

3.1.13.5.2.2 Állomány-nyilvántartás, feldolgozó munka, tartalmi feltárás

Az állományfajllal intenzíven dolgoztunk, főként a leltározás kapcsán. Az online katalógus a gyarapodás adataival bővült. A MOKKA-ODR közös katalógusba a negyedévek végén sikeresen betöltötték a KSZK rekordjait és a lelőhely-adatokat. A rendszer tesztelése a korábbi nehézségek miatt folyamatosan folyik.

3.1.13.5.2.3 Analitikus feldolgozás, adatbázis-építés

A magyar könyvtártudományi szócikkek és tanulmányok adataival időarányosan gyarapodott a Humanus adatbázis mind önálló feldolgozás, mind rekordok átvétele eredményeként. Ugyanez vonatkozik a külföldi könyvtártudományi és a magyar könyvtörténeti anyagra. Összesen 2020 rekordot készítettünk.

3.1.13.5.2.4 Kiadványok előállítás, saját kiadványok terjesztése (Könyvtári

Figyelő,MAKSZAB, „A magyar nyomda-, könyv-, sajtó- és könyvtártörténeti szakirodalom 2013-ban”)

A *Könyvtári Figyelő* (KF) nyomtatott változatának 2014-ben esedékes számai határidőre rendben megjelentek, az elektronikus verziót is beleértve. Az idei évtől a Folyóirat-figyelő rovat csak elektronikusan jelenik meg, és egyes tanulmányokat és ismertetéseket is csak így adunk közre. Ehhez kidolgoztuk az e-publikálás formai megoldásait. A támogatás drasztikus csökkenése miatt előállt helyzetben tetemes mennyiségű önkéntes munkával segítettük a Könyvtári Figyelő működését.

A könyvtári folyóiratok kezdeményezésünkre – munkaterven kívül – megalakították a *könyvtári folyóiratok fórumát*. A KF 2014/1. számában nyilatkozatot adtunk közre a lapok közötti egyeztetés és együttműködés fontosságáról. A fórum kommunikációjához zárt levelezőlistát hoztunk létre, amelyet az OSZK gondoz. A fórum kezdeményezésére online használói felmérést végeztünk az öt országos könyvtári szakfolyóiratról, amelynek összesített és kiértékelt eredménye a Könyvtári Figyelő 2014/3. számában jelent meg.

Honlapunkon és a Katalisten folyamatosan tájékoztatást, ízelítőt adtunk a Könyvtári Figyelő frissen megjelent számairól (tartalomjegyzék és a közölt referátumok szöveges bemutatása).

Működtetjük a szerkesztőbizottságot, és gondoskodunk a KF internetes megjelenéséről és archiválásáról.

A Könyvtári Figyelő honlapjának korszerűsítése sajnos forráshiány miatt későbbre tolódott.

Terjesztési adatok: A KF-t 327 példányban 113 címre küldjük ki.

Dolgoztunk a kurrens KF online közreadásának tervén. E munka során konzultáltunk az *Aton* című, csak online megjelenő szakfolyóirat szerkesztőjével az áttérés tapasztalatairól és európai uniós pályázatból finanszírozott költségeiről.

A *Magyar Könyvtári Szakirodalom Bibliográfiájának* 2014-ben két számát tettük közzé elektronikus kiadványként (májusban jelent meg a 2013/2. szám – 551 tétel, októberben a 2014/1. szám – 525 tétel). Szerkesztettük a weboldalt, ahol a MAKSZAB-ot elektronikus kiadványként publikáljuk.

A *Magyar Könyvszemle* számára elkészítettük „*A magyar nyomda-, könyv-, sajtó- és könyvtártörténeti szakirodalom 2013-ban*” című éves bibliográfiát (közel 400 tétel) és leadtuk a MKSZ szerkesztőségének. Azt a tájékoztatást kaptuk, hogy terjedelmi okokból a bibliográfia csak 2015 első számában jelenik meg.

3.1.13.5.2.5 5. Olvasó- és tájékoztató szolgálat

Az EMMI Könyvtári Osztály, az Országos Széchényi Könyvtár, valamint a Könyvtári Intézet munkáját szakirodalmi-tájékoztatási és döntés-előkészítő szolgáltatásokkal, a külföldi szakmai trendek megismertetésével segítjük.

A KSZK olvasóterme heti 40 órában tartott nyitva (H: --, K: 9-17, Sze: 9-20, Cs: 9-17, P: 9-17, Szo: 9-14). Az ezzel járó esti, szombati és napközbeni ügyeleti teendőkben a beosztás szerint mindenki részt vett.

Az ODR tagjaként eredetiben 15, elektronikus másolatban 3 könyvtárközi kölcsönzési kérést teljesítettünk.

A KSZK honlapja blogként működik, saját magunk szerkesztettük. A honlapon rendszeresen hírt adtunk újonnan megjelent kiadványainkról (például a KF aktuális számának megjelenése előtt a lap tartalmáról, illetve a referáló rovat alapján válogatást az érdekesebb cikkekről; ugyanezt a Katalisten is közzétéve), gyarapodásunkról (könyvek és elektronikus források), új szolgáltatásainkról; meghirdettünk különböző rendezvényeket, konferenciákat, rendszeresen beszámoltunk magyarországi és külföldi szakmai hírekről és érdekességekről.

A tájékoztatási szolgáltatások keretében számos kérdést válaszoltunk meg a legkülönbözőbb tájékoztatási műfajokban. Az aktuális külföldi szakmai trendekről előadások, bemutatók alkalmával és a KSZK honlapján közreadott posztokban is rendszeresen beszámoltunk. (Az érintett témák pl.: nemzetiségi ellátás, nemzeti könyvtárak épületei, digitalizálás, életpálya modell, stratégiai fejlesztés stb.)

2014 folyamán közel ötven, könyvtörténeti és könyvtártudományi vonatkozású Libinfo-kérdésre válaszoltunk az országos szolgáltatás könyvtörténeti és könyvtártudományi referenseiként – szorosan együttműködve az OSZK Tájékoztató Szolgálatával.

Elkészítettük nemzetközi szervezetek (EBLIDA, IFLA) különböző dokumentumainak magyar fordítását, közzeltük a fordításokat, honlapunkon és kiadványainkban, és előmozdítottuk e fordítások közreadását az illető szervezetek honlapján.

Rendszeresen gyarapítottuk a KÖSZ elektronikus könyvtári szolgáltatásunkat.

A külföldi szakirodalom alapján figyelőszolgáltatást, a központi magyar napilapokból az OSZK és a KI munkatársai számára sajtófigyelési szolgáltatást nyújtottunk. Folyamatossá tettük a könyvtári eseményekről szóló tájékoztatást.

Számos alkalommal csoportos könyvtárbemutatót és használóképzést tartottunk a felsőoktatásban tanulók és más szakmai csoportok számára, valamint az NMI kulturális referenseinek. Standdal vettünk részt az ELTE Könyvtári napján, és két fővel képviseltettük magunkat az OSZK múzeumi éjszakáján.

Munkaterven kívül honlapjának szerkesztésével támogattuk az Oláh Andor Biblioterápiás Társaság működését.

Megszerveztük a *Fitz József*nek, az OSZK volt főigazgatójának tiszteletére, halálának 50. évfordulója alkalmából rendezett emlékkiállítást, amelyen több ízben vezetést tartottunk.

3.1.13.5.2.6 6. Kiegészítő tevékenységek

A raktározással és az időszaki kiadványokkal kapcsolatos teendőket egymás között elosztva végeztük. Az utóbbi különösen nagy terhet ró a KSZK munkatársaira.

2014-ben két BSc és egy segédkönyvtáros hallgatót fogadtunk szakmai gyakorlatra.

A Könyvtári Intézet nemzetközi kapcsolatai keretében fogadtuk egy orosz iskolai könyvtári szakfolyóirat két munkatársát (velük cikkcserében állapodtunk meg), szlovén könyvtáros hallgatók csoportját, továbbá a dél-koreai nemzeti könyvtár két munkatársát, akikkel megismertettük az OSZK, a Könyvtári Intézet és a KSZK tevékenységét.

Részt vettünk az állományvédelmi bizottság és a NEKTÁR alkalmazói tanács munkájában.

Egy munkatársunk két 30 órás továbbképző tanfolyamon vett részt. (Témák: Az e-könyv; Digitális könyvtár létrehozása)

3.2 Intézményi terek / épületek tervezett infrastrukturális fejlesztései

2014-ben gyakorlatilag nem történt infrastrukturális fejlesztés könyvtárunkban. A 8. emeleti tér 2013-ban elkezdett rekonstrukciója is elmaradt támogatás hiányában. A 8. emeleti vizesblokkok 2014 januárja óta nem használhatók.

3.3 Üzemszerű működés (állományépítés, gyűjteményfejlesztés, feldolgozás, könyvtárhasználók kiszolgálása (tájékoztatás, olvasószolgálat))

3.3.1 Nyitva tartás

Beiratkozás: keddtől szombatig 9-19 óra között.

Törzsgyűjteményi olvasótermek:

(Általános olvasóterem, Hírlapolvasó, Mikrofilm olvasó, Történettudományi szakolvasó, Irodalomtudományi szakolvasó, Tájékoztató Segédkönyvtár, Multimédia olvasóterem):

- Kedd - szombat: 9–20 óra
- Raktári kérés leadható keddtől péntekig 9 és 19 h között, szombaton 9 és 17 óra között.
- Fénymásolás, szkennelés keddtől péntekig 10-19, szombaton 11-19-ig.

Különgyűjteményi olvasótermek:

(Kézirattár és Régi Nyomtatványok Tára, Színháztörténeti Tár és Zeneműtár, Térképtár, Plakát- és Kisnyomtatványok Tára):

- Kedd–péntek: 9–17 óra
- Szombat: 9–14 óra
- Raktári dokumentumokat leghamarabb következő munkanapra készítünk elő. A péntek 14 óra után leadott kéréseket csak következő kedden tudjuk szolgáltatni.

Könyvtörténeti és Könyvtártudományi Szakkönyvtár:

- Kedd, csütörtök, péntek: 9-17 óra
- Szerda: 9-20 óra
- Szombat: 9-14 óra

Könyvtárközi kölcsönzés:

- Kedd–csütörtök: 9–17 óra
- Péntek: 9–14 óra

Könyvesbolt, ügyfélszolgálat:

- Kedd–péntek: 9–17 óra, (ebédszünet 13.00–13.30)
- Szombat: 9–14 óra

Kiállítóterem:

- Kedd - szombat: 10–18 óra

Ciszterci Műemlékkönyvtár:

múzeumi tér:

- 2014. január 1.-március 14. (kedd-péntek 10-12 és 13-16 óra)
- 2014. március 15.-november 14. (kedd-vasárnap 9-12 és 13-17 óra)
- 2014. november 15.-december 31. (kedd-péntek 10-12 és 13-16 óra)

olvasóterem:

- 2014. január 1.-december 31. (kedd-péntek 9-16 óra)

3.3.2 Állományépítés – gyűjteményfejlesztés

A gyűjtőköri szabályzat felülvizsgálata és módosítása ősszel – együtt az új Szervezeti és Működési Szabályzat elkészítésével – megkezdődött, a végleges verzió 2015. február elejére készül el. Ezt követően – a korábbi gyűjtőköri szabályzatok mellékletét képező Dokumentum-silabusz, illetve Tipológiai Fogalomtár egyesítésre és átdolgozásra kerül Dokumentumtipológiai Döntvénytár címmel.

3.3.2.1 Állománygyarapítás

3.3.2.1.1 Törzsgyűjtemény:

A beszerzés forrásai évek óta túlnyomórészt a fölőspéldányok és a hagyatékok. 2014-ben 213 db fölőspéldány-listát hasonlítottunk, ezek között az Országgyűlési Könyvtár két több-tízezres apasztási listáját.

Az év során beérkező hagyatékok közül mennyiségében és jelentőségében kiemelkedik a Sebestyén János novemberben beérkezett hagyatéka. A 2013-ben kapott Vujicsics-könyvhagyatéka fő része délszláv irodalom, amelynek hasonlításban kétharmad részben megtörtént, 2014-ben 79 kötetet (eddig összesen 268 kötetet) gyarapítottunk belőle.

82 árverési katalógusban közel 35 ezer tételt vizsgáltunk át, 398 vételi szándékból 160 tételt tudtunk megszerezni.

A kötelezpéldány-hiányokról két adatbázist építünk: a 2003 után megjelent kiadványok kötelezpéldány-hiányait az ISBN-adatbázisban jelezzük, és a reklamálást a Kötelezpéldány Osztály végzi. A régebbi hiányokról külön adatbázist építünk, amely segíti a retrospektív gyarapítást, illetve a fölőspéldány-jegyzékek behasonlítását.

Az OSZK-honlapján tervezett dezideráta-bejelentő felület nem készült el, mivel az átszervezések következtében nem kezdődött el az új honlap megvalósítása, ezért a jelenlegi felületen 2015-ben egy egyszerű bejelentő űrlapot helyezünk el.

Az állomány gyarapodása 2014-ben (köteles, vétel, csere, ajándék)

<i>Könyvek</i>	Tervezett		Tény	
kötelezpéldányok	24000 kötet		269564	
és többpéldányaik	2000 kötet		233	
retrospektív hiánypótlás	1500 kötet		2630	
kurrens külföldi beszerzés	2000 kötet		2143	
Összesen:	29500 kötet		31962	
<i>Időszaki kiadványok</i>				
kurrens kötelezpéldányok	5000 cím	8000 évf.	2759 cím	4775 évf.
kurrens kötelezpéldány többpéldánya	330 cím	430 évf.	114 cím	151 évf.
retrospektív kiadványok	300 cím	500 évf.	1000 cím	1592 évf.
kurrens külföldi	900 cím	1200 évf.	368 cím	465 évf.
összesen:	6530 cím	10130 évf.	4241 cím	6983 évf.
<i>Egyéb dokumentumok</i> különgyűjtemények számára	40000 tétel beszerzése			

Pénzfelhasználási táblázat*

	2013. tény	2014. terv	2014. tény
gyarapításra tervezett összeg (Ft)	7.879.051	12.865.000,-	6.804.466,-
ebből folyóirat (Ft)	4.773.679	5.865.000,-	3.139.634,-
ebből CD/DVD/elektronikus dokumentum (Ft)	0	0	0
tervezett gyarapodás (db)	60.694	62.000	31.962
ebből kötelezpéldány (db)	42.891	43.000	26.956
ebből elektronikus (db)	1.837	2.800	685

*A pénzfelhasználási táblázat a dec. 22-ig beérkezett számlák alapján készült. A 2014. tényszám nem tartalmazza a Műemlékkönyvtárra, a használati példányokra és a cserére felhasznált összegeket, csak a közvetlenül állománygyarapításra költött pénzeket.

Folyamatosan vezetjük a nemzetközi kiadványcsere céljára rendelkezésre álló kiadványok készletnyilvántartását.

Az állományba nem vett fölőspéldányok számára 2014-ben nem állt rendelkezésünkre megfelelő raktárhelyiség, de várhatóan ez a kérdés 2015-ben megoldódik a Régi Fóti úti telephely szükséges felújításával és a megszünt restauráló műhely helyén kialakítandó raktárterülettel.

3.3.2.1.2 Különgyűjtemények

3.3.2.1.2.1 Kötelezpéldányok

A kötelezpéldányok gyűjtésében érdekelt táruk: Fényképtár (FT), Plakát- és Kisnyomtatványtár (PKT), Történeti Interjúk Tára (TIT), Térképtár (TKT), Zeneműtár (ZT)

Osztály	dokumentumtípus	Gyarapodás	Érték	Megjegyzés
FT	diafilm	42 db (7 cím)	42.000 Ft	
PKT	grafikai és szövegek plakát, aprónyomtatvány, képes levelezőlap, vegyes kisnyomtatvány	7813	1.673.700 Ft	
TIT	a Parlament plenáris üléseiről készített audiovizuális dokumentumok digitális formában			2012 óta tárhely kapacitás hiányában nem tudjuk fogadni az anyagokat. A szükséges tárhely rendelkezésre állása esetén visszamenőleg is pótolható a gyűjtemény.
TIT	videódokumentum	420 db		349 DVD, 71 BRD
TIT	Öt országos televíziós csatorna fő műsoridőben sugárzott híradóinak digitális rögzítése, feldolgozása (m1, m2, Duna TV, TV2, RTL)	11000 snitt / rekord		a terven felüli szám (5000 db) indoklása: a kötelezpéldány feldolgozás kényszerű leállása miatt átütemeztük a feladatokat)
TKT	nyomtatott térkép	201 db	373.484 Ft	
ZT	nyomtatott kotta	364 db	750.120 Ft	
ZT	CD	420 db	1.260.000 Ft	

3.3.2.1.2.2 Vásárlás, ajándék, előállítás

A kötelespéldányokon kívül ajándékozással, vásárlással és saját előállítással is történik gyarapítás. A saját előállítású dokumentumok közül kiemelkedő jelentőségű az audiovizuális interjúk készítése, ami részben az 56-os Intézetben, részben a Történeti Interjúk Tárában történik. Az audiovizuális interjú komplex könyvtári dokumentum-együttes, amely analóg és/vagy audiovizuális dokumentumokat (hang, mozgóképek) és szövegátíratot is tartalmaz.

Az OSZK-ban történt vagy az OSZK-hoz kapcsolódó rendezvényekről készült OSZK történeti felvételek is a gyűjteményt gyarapítják.

2014-ben kiemelt jelentőségű gyarapodás a Zeneműtárban volt:

Pécsi hangtár – 2014 elején hivatalosan is az OSZK birtokába került a Marton-Bajnai-féle „Pécsi hangtár” – ezzel a rendkívüli gyarapodással a Zeneműtár egy csapásra a hazai gramfonlemez-gyűjtemények legjelentősebbikévé vált.

Farkas Ferenc hagyatéka – Farkas Ferenc örököse a Zeneműtárnak ajándékozta édesapja teljes zeneszerzői hagyatékát.

Sebestyén János hagyatéka – Idén érkezett be a tárba Sebestyén János (szélesebb körben rádiósként ismert) csembalóművész óriási hagyatékának a Zeneműtárat illető része, amelynek rendezése hónapok óta zajlik.

Osztály		dokumentumtípus	Gyarapodás (db)	Érték (Ft)
56OHA	Előállított	interjú	32	
FT	Ajándék	fotó (Benkő Imre)	21	
FT	Ajándék	vegyes tartalmú hagyatéka (Rajnógel-és Péch-hagyatéka)	2 doboz	
KT	Vétel	kézirat	1	
KT	Ajándék	kézirat	73 tétel	
OHA	Ajándék		56	
PKT	vétel		9	43.655
PKT	Csere		2096	370.700
PKT	Ajándék		5427	1.270.850
RNYT	vétel	régi könyv	7	320.000
RNYT	csere	digicseres programban digitális másolatok (RMK I-III)	18	
SZT	Ajándék	szcenikai dokumentumok	3000	

TIT	Előállított	interjú	20 (100 óra)	
TIT	Ajándék	hangszalag	155 tekercs	
TKT	Vétel	nyomatott térkép	3	69.000
TKT	Vétel	kéziratos térkép	1	4.428
TKT	Ajándék	nyomatott térkép	415	469.054
TKT	Ajándék	kéziratos térkép	18	86.500
ZT	Ajándék	kottanyomtatvány	31	12.000
ZT	Vétel	kottanyomtatvány	240	60.830
ZT	Csere	kottanyomtatvány	2	2.100
ZT	Raktárból	kottanyomtatvány	905	61.550
ZT	Ajándék	Pécsi hangtár (hanglemez)	kb. 40 000	20.000.000
ZT	Ajándék	két hagyaték (Farkas Ferenc, Sebestyén János)	na.	
ZT	Ajándék	kottakézirat	117	1.000.000
ZT	Raktárból	kottakézirat	1	40.000.000
ZT	Vétel	hanglemez	4362	13.086.000

3.3.2.1.2.3 Belső átcsoportosítás, profiltisztítás

Az OSZK gyűjteményeinek egységesítése, a táruk gyűjtőköri határainak felülvizsgálata elsősorban a Plakát- és Kisnyomtatványtárat érinti: folytatódik az időszak kiadványok teljes körű átadása a Törzsgyűjteménynek (2723 részegységet adtunk át 2014-ben), és viszont: a Törzsgyűjteményből összesen 171 dokumentum érkezett a táriba, ebből 161 a müncheni gyűjtemény rekatalogizálása során elvégzett tipológiai minősítés következtében.

3.3.2.1.3 Ciszterci Műemlékkönyvtár

2014 során döntés született arról, hogy a műemlékkönyvtár átveszi kezelésre, feldolgozásra a zirci Ciszterci Apátság Új Könyvtárának anyagát is. Ez mintegy 40 ezer új dokumentumot jelent, melynek elhelyezése a műemlékkönyvtár területén elkészítendő, kialakítandó helyiségekben a jövő évtől kezdődik. A munka (volumenét tekintve) a Tudományos igazgatóság stratégiai tervében is szerepel. (Megjegyzés: a munkálatok anyagi forrásaiért a Ciszterci Apátság felel, egyeztetve az igazgatósággal.)

3.3.2.2 Állományapasztás

A törzsgyűjteményt érintően 2014 folyamán két ízben került sor az állományból való kivonásra (többes példányok, jobb fizikai állapotban lévő példányok bevételével a rosszabbak törlése).

A különgyűjtemények körében egyetlen kiiktatásra került sor:

2014 tavaszán a Kalocsai Főszékesegyházi Könyvtárnak átadtuk a Régi Nyomtatványok Tárában őrzött Inc. 1206. (III) jelzetű ősnymtatvány (Johannes Capreolus: Quaestiones in IV libros Sententiarum. Ed. Thomas de S. Germane. Venezia: Octavianus Scotus, 1483—1484. 3. p.: 156 ff. - 2°), mivel bizonyítható volt a kalocsai könyvtár tulajdonjoga.

3.3.2.3 Állomány-nyilvántartás

3.3.2.3.1 Könyvek

- Az IKR gyarapítási moduljában 31962 kötetet érkezettünk. A jelzetadás automatizálását új címkézőgép és szoftver beszerzésével oldottuk meg.
- A könyvek teljes körű, minden példányra kiterjedő példánynyilvántartásával kapcsolatban megkezdett munkálatok – mint a cédulakatalogusok retrospektív konverzió utómunkálatai – 2014 elején még folytak, de személyzethiány miatt átmenetileg leálltak.

3.3.2.3.2 Időszaki kiadványok

- Az év során 74.272 periodika-részegységet érkezettünk és továbbítottunk a raktárba. (Az automatizált érkeztetésben a Kurrens feldolgozó Osztály munkatársai is részt vettek – az új címekhez kapcsolódó rendelési tételek elkészítésével és az induló számok érkeztetésével.)
- Az évfolyamok teljessé válását követően az kötetzeti-raktározási egységek kialakítása során 7072 kurrens és 4471 inkurrens kötetet kollacionáltunk, 2684 kötetet egészítettünk ki.
- A könyvtár teljes periodikum-állományát visszamenőlegesen is tükröző IDA nevű leltári-raktári-olvasószolgálati nyilvántartás feltöltése folyamatosan folyt a kollacionálással egybekötve, a munkát három közmunkás foglalkoztatásával gyorsítani is tudtuk. Az adatbázisba 4982 cím teljes állományát, 110.063 kötetet vittünk be 2014-ben. Ezzel 9853 cím állomány-nyilvántartása vált teljessé, és 208.131 kötet (az OSZK periodika-állományának kb. 20%-a) adatai szerepelnek az OPAC-kal összekötött adatbázisban.

3.3.2.3.3 Különgyűjteményi dokumentumok

A táarakban folyamatos az egyes gyűjteményrészek állományrevíziója.

- **PKT** – Az 1927-1936-ig terjedő grafikai plakátokat államtitkári keretből a tár munkatársai a helyrajzi napló alapján, az eredeti dokumentummal való összevetés nélkül írták le. Az 1927-30-as évek leírásainak és dokumentumainak revíziója már 2013-ban megtörtént, 2014-ben befejeztük az 1931-es évet.
- **SZT** – Az állományrevízió folytatódott a helyrajzi napló-tétel ellenőrzésével, egyes gyűjteményrészek átszámozásával (46900 tétel)
- **KT** – Elkezdődött az ún.Lymbus-állomány revíziója (200 tétel) és folytatódott a fel nem dolgozott állomány revíziója és rendbetétele (324 doboz, kb. 2600 tétel)

3.3.3 Feldolgozás

3.3.3.1 Törzsgyűjtemény– könyvek:

3.3.3.1.1 Könyvek – kurrens feldolgozás:

Az év során folyamatosan, a kötelezpéldányok beküldési ütemének megfelelően érkeztek a Kurrens Feldolgozó Osztályra a feldolgozandó könyvek, elektronikus dokumentumok, ahol elvégeztük formai és tartalmi feltárásukat. A feldolgozást követően kijelöltük a *Magyar Nemzeti Bibliográfia Könyvek Bibliográfiája* füzeteibe kerülő tételeket, elvégeztük a szerkesztési feladatokat (korrektúra, javítások). Az MNB KB 69. évf. 1-24. füzetének elektronikus megjelenési formái összesen 11543 tétellel időben elkészültek.

A külföldi könyvek feldolgozása osztályunkra érkezésének ütemében folyt az év során.

Folyamatos volt a Köztaurusz/OSZK-tezaurusz tartalmának gondozása is.

Hazai kurrens könyvek (kötelezpéldányok és egyéb forrásból) feldolgozása	Terv	Tény
- leírás	15000 mű 16000 tétel	14602 mű 15240 tétel (ebből e-könyv: 1196 mű, 1204 tétel)
- osztályozás (ETO szerint és tárgyszavazás) (a 2. futószalagon csak részben!)		12074 mű 12372 tétel
- ellenőrzés lista alapján		14776 tétel
Új indulású sorozatok, címváltozások	300 cím	255 tétel
MNB WWW Könyvek Bibliográfiája szerkesztése, előállítása		11543 tétel
Külföldi könyvek feldolgozása		
- leírás	2500 mű	2041 mű
Ellenőrzés lista alapján: 4007 tétel	2700 tétel	2108 tétel
- osztályozás		1687 mű 1737 tétel
Összesen (1-2):	17800 mű 19000 tétel	16898 mű 17603 tétel

3.3.3.1.2 Könyvek – retrospektív feldolgozás

A Retrospektív Feldolgozó Osztály a törzsgyűjteménybe 1926 előtt bekerült (ún. „müncheni” állomány), a retrospektív konverzió által nem érintett, jelenleg elektronikus katalógusban feltáratlan dokumentumok autopszián alapuló számítógépes feldolgozását, rekatalogizálását végzi. Az osztály további feladata a retrospektív gyarapítás eredményeként állományba kerülő könyvek feldolgozása.

Ezek a feladatok a Magyar Nemzeti Bibliográfia gyűjtőkörébe tartozó kiadványok teljes (formai és tartalmi) feltárását, a nem MNB-gyűjtőkörbe tartozó kiadványok formai feltárását jelentik.

A munka 2014. évi részletes eredményeit ld. a következő táblázatban.

2014-es statisztika	Mű	Tétel
Az MNB gyűjtőkörébe tartozó könyvek (formai, tartalmi feltárása)	2700	2960
A nem MNB-gyűjtőkörbe tartozó könyvek formai feltárása	1402	1661
A retrospektív gyarapítás eredményeként az MNB gyűjtőkörébe tartozó könyvek (formai, tartalmi feltárása)	306	324
A retrospektív gyarapítás eredményeként nem MNB-gyűjtőkörbe tartozó könyvek formai feltárása	60	65
Besorolási tételek (authority) létrehozása		542
Utalótétel létrehozása		575

3.3.3.1.3 Könyvek – retrospektív konverzió

- A könyvek cédulakatalógusának retrospektív konverzióját követő utómunkálatokat, azaz a bibliográfiai tételek listák alapján történő javítását a Retrospektív Feldolgozó Osztály végzi.
- A Kurrens Feldolgozó Osztály és a Retrospektív Feldolgozó Osztály megosztva végzi az ún. sorozati jelzettartományba (1-45.000) tartozó könyvek céduláinak rögzítését, szükség esetén rekatalogizálását.
- A Kurrens Feldolgozó Osztály befejezte a J-s jelzetű felsőoktatási és tanfolyami jegyzetek céduláinak (egypéldányos, a raktári nyilvántartást is szolgáló gépiratos cédulák) adatainak rögzítését.

A retrospektív konverziós munkálatok számadatai:

cédulakatalógus retrospektív konverzióját követő utómunkálatok elvégzése, listák alapján történő javítás	1500 tétel
A sorozati jelzettartományba (1 - 45.000) tartozó könyvek, valamint a jegyzetek céduláinak rögzítése	13 891 tétel

3.3.3.1.4 Törzsgyűjtemény – időszaki kiadványok

A kurrens és az inkurrens gyarapításból származó időszaki kiadványok bibliográfiai, ill. állomány- és példányadatainak leírása, tartalmi feltárása a periodikumok beérkezésének ütemében zajlott. Folyamatosan történt továbbá: a rekordok egységesítése, javítása, a feldolgozott kiadványok válogatása a *Magyar Nemzeti Bibliográfia Új Periodikumok - WWW* számára. Az MNB WWW ÚP 4 száma 519 tétellel időben elkészült.

Új és retrospektív* feldolgozás	Terv	Tény
Új kurrens (és retrospektív) magyar periodikum	850 tétel	1142 tétel

Új kurrens (és retrospektív) külföldi periodikum	100 tétel	96 tétel
Kurrens részcímes periodikumok monografikus szintű feldolgozása		36 tétel
Osztályozás		1293 tétel
Aktualizálás (bibliográfiai adatváltozások figyelése)		
Behasonlítás (magyar)	30.000 egység	27.142 egység
Adatváltozások rögzítése (magyar) (részegységenként)	1.500 tétel	1.861 tétel
Behasonlítás (külföldi hungarikum)		746 egység
Adatváltozások rögzítése (külföldi hungarikum) (évenként)		152 tétel
Allományrögzítés		903 állománysor
Allományjavítás, állománytörés		307 állománysor
Adatbázis-gondozás		
Bibl. tételek módosítása, törlése		2.446 tétel
Behasonlítás a lezárt kardexbe		0 tétel
Outputok előállítás		
MNB tételek szerkesztése (MNB WWW ÚP)		519 tétel

* retrospektív feldolgozás itt: a retrospektív hiánypótló beszerzés, valamint a „müncheni” állományrészről kikerülő időszaki kiadványok feldolgozása

3.3.3.2 Adatbázis-gondozás, besorolási rekordok készítése

A feladatot a KFO és RFO közösen végzi. Az ide tartozó munkálatok számadatait ld. a táblázatban:

	Terv	Tény	
		KFO	RFO
Besorolási tétel készítése	2500 tétel	1135 tétel	542 tétel
Besorolási tétel módosítása		11 tétel	
Besorolási adat módosítása		2349 tétel	
Utalótétel készítése		1141 tétel	575 tétel
Indextételek törlése, tételek átvitele stb.		2647 tétel	
Bibl. tétel javítás, módosítás		3454 tétel	

3.3.3.3 Törzsgyűjteményi feldolgozás összesen:

<i>Összes könyvrekord: új: 22 613 , retrospektív konverzióval: 13 891</i>
<i>Összes új periodikum-rekord új: 1274</i>
Összes új bibliográfiai rekord az Amicusban (különgyűjteményi feldolgozás nélkül): 37778
Besorolási tételek (authority) az Amicusban: 1677

3.3.3.4 4.3.5 Analitikus feldolgozás

Részdokumentumok	Terv	Tény
Tanulmánykötetben megjelent részdokumentumok (új)	6000 tétel	3580 tétel
Időszaki kiadványban megjelent részdokumentumok (új)	6000 tétel	5217 tétel
Összesen:	12000 tétel	8797 tétel

A 2014-es évre vonatkozóan a tervezett és az év során ténylegesen feldolgozott részdokumentumok száma között eltérés van (a tervezettnél 3203 részdokumentummal kevesebbet dolgoztunk fel), aminek egyik oka, hogy az osztály mindössze 5 fővel dolgozik.

Az év folyamán az osztályvezető intenzív szakmai képzést folytatott munkatársaival: a szolgáltatást érintő – a feldolgozói munkán kívüli – szakmai feladatok megfelelő ellátására való felkészülés céljából. A tárgyalt témák:

- könyvtárak analitikus feldolgozói munkájának elemzése, módszertana;
- egyéb szakbibliográfiai szolgáltatások elemzése, azok összehasonlítása a HUMANUS adatbázissal;
- a gyűjtőkörhöz tartozó időszaki kiadványok különböző változatainak felmérése: hagyományos időszaki kiadványok – hagyományos időszaki kiadványok print változata – digitális időszaki kiadványok (stb.).

Az osztály vezetője 2013 októberétől 2014 novemberéig részt vett az ELDORADO-val kapcsolatos tervezési munkálatokban is.

3.3.3.5 4.3.6 Különgyűjtemények

A gyűjteményekben többféle szinten történik a dokumentumok feldolgozása.

Kiemelt feladatok

A 2014-es munkatervben kiemelt feladat volt a Kézirattár feldolgozási rendszerének kidolgozása és bevezetése, valamint a Széchényi Ferenc-provenienciájú nyomtatott térkép- és atlaszgyűjtemény katalógus-kiadásának előkészítése.

- A Kézirattár adatfeldolgozási rendszerének kiépítése – az AMICUS használatának kiterjesztése a Kézirattár főbb dokumentumtípusaira. Az analitikus feldolgozás feltételeinek megteremtése (MARC-EAD-MASTER-ENRICH-TEI5). – A feladat nem teljesült. Elhalasztva 2015-re.
- A Kézirattári „cédulák” egységesítése, elektronikus formátumban rögzítése. – A 2000 óta húzódó áldatlan állapot felszámolására teendő első lépések, a régi, géppel írott cédulák és az újabb, gépben lévő „cédulák” egységesítése, elektronikus formátumban rögzítése.) – A feladat nem teljesült. Elhalasztva 2015-re.
- Kiemelt feladatunk a Térképtár gyűjteményének alapját képező Széchényi Ferenc-provenienciájú nyomtatott térkép- és atlaszgyűjtemény tervezett katalógusának szerkesztési munkálatainak folytatása. – A digitalizálás egy része elkészült. A kötet szerkesztési munkáihoz pályázati forrás szükséges.

Alapszintű feldolgozás

A rendezetlenül beérkezett anyagok (hagyatékok, fondok, kurrens apró- és kisnyomtatvány stb.) válogatás, hasonlítása, előrendezése, leltárba vétele és jegyzékek megírása.

Osztály	Feldolgozás	Tárgy	Mennyiség
FT	válogatás, rendezés	Escher-hagyaték, I. Világháborús képek, üvegnegatívok	2900
KT	hagyaték feldolgozás	9 fond	8000
PKT	válogatás, rendezés	kurrens dokumentumok	10 004
PKT	válogatás, rendezés	választási aprónyomtatványok, szöveges plakátok, naptárak, kártyák, szentképek, oklevelek stb.	10 000
PKT	rendezés		15 000
PKT	válogatás, rendezés	hungarika gyűjtemény	2264
SZT	válogatás, rendezés	szcenikai gyűjtemény	7400
SZT	jegyzék	Kézirat-gyűjtemény	1102
ZT	elhalasztva	Vavrinecz Béla hagyatéka	
ZT	elhalasztva	Kecskeméti István hagyatéka	

Elektronikus adatfeldolgozás

Az elektronikus adatfeldolgozás részben az AMICUS-ban történik.

Osztály	Mit?	Miben?	Mennyiség	Megjegyzés
FT	Album	AMICUS	200	
FT	Fénykép	AMICUS	324	
FT	Javítások	AMICUS	677	
TIT	Kézirat (Cseh Tamás)	--	558	
PKT	grafikai plakátok	AMICUS	920	
PKT	Szabadlapos albumok	AMICUS	10	
PKT	1906 után megjelent kis- és aprónyomtatványok	AMICUS	5487	

PKT	Ex Libris	AMICUS	1265	
PKT	1945 előtti metszetek	AMICUS	18	
PKT	1945 utáni metszet	AMICUS	100	
PKT	Javítások	AMICUS	464	
PKT	Besorolási tétel	AMICUS	198	szeptember óta
RNYT	Antikva	AMICUS	149	
RNYT	RMK	AMICUS	1074	
RNYT	Röpl.	AMICUS	120	
RNYT	App. M.	AMICUS	341	
RNYT	App. H.	AMICUS	188	
RNYT	App. R.	AMICUS	83	
RNYT	módosítások	AMICUS	5100	
RNYT	Példányszintű RMK nyilvántartás	XLS	4000	
ZT	kottanyomtatványok	AMICUS	1745	
ZT	CD	AMICUS	563	
ZT	Muzeális hanglemezek	AMICUS	433	
ZT	retrospektív konverzió	AMICUS	1964	
ZT	Népszínház kottagyűjtemény	AMICUS	1388	
SZT	Képi dokumentumok	AMICUS	1243	

3.3.3.6 Ciszterci Műemlékkönyvtár

- Az OSZK Ciszterci Műemlékkönyvtárban a beérkezett dokumentumok –könyvek, folyóiratok, elektronikus dokumentumok – feldolgozása a cédulakatalógus számára megfelelő ütemben haladt, 586 tétel került feldolgozásra.

- Az intézmény alapfeladata a törzsgyűjteményi dokumentumok –régi könyvek és folyóiratok – retrospektív konverziója a Corvina adatbázisba. Az adatbázisban teljes körű leírást kell alkalmaznunk, így a szokásos bibliográfiai adatokon kívül a proveniencia, possessorok, margináliák és a kötés leírását is megadva. Célunk továbbra is a zirci Műemlékkönyvtáron belül a „barokk terem” állományának teljes feldolgozása. A 2014-es év folyamán 232 tétel került az elektronikus katalógusba.
- Mindemellett folyamatos volt a rekordrevíziós munka, a régi adatbázis konvertálása során hibásan átkerült adatoknak a javítása. Az év folyamán 142 tételt javítottunk.

3.3.4 A könyvtárhasználók kiszolgálása (tájékoztatás, olvasószolgálat)

3.3.4.1 Tájékoztatás

A Tájékoztató Osztály feladatait 2014 utolsó negyedévéig létszámhiánnyal végezte.Év végén 2 fővel gyarapodott a létszám.

2014. október 1-jétől vezetőváltás történt az osztályon, ami bizonyos mértékben a feladatok újragondolását is eredményezte.

Az osztály által végzett munkák statisztikája:

- **Referenz kérdések**

Referenz kérdések	2013.mennyiség (db)	2014.mennyiség (db)
szóbeli	20.238	18.213
szóbeli (mikrofilm)	4.962	4.272
szóbeli (telefon, skype)*	11.000	9.620
szóbeli összesen	36.200	32.105
írásbeli (postai)		10
írásbeli (email)**		1.537
írásbeli (Libinfo)		989
írásbeli összesen	1.970	2.536
Összesen	38.170	34.641

* Előző évben a telefonon/skype-on megválaszolt referenz kérdések számát tévedésből kétszer adták hozzá az összes szóbeli referenz kérdés számához.

**2014. októberétől az email-ben érkező kérdések iktatásánál megszűnt a köszönőleveleknek új számon történő iktatása – így a megválaszolt kérdések száma a valós képet mutatja.

- **Dokumentumforgalmazás**

Mikrofilm	2013. mennyiség	2014. mennyiség
olvasók száma	7747 fő	7296 fő

forgalmazás	58.356 tekercs	53.939 tekercs
digitalizálás	15.019 oldal	14.884 oldal
adathordozóra írás	536 db	486 db
bevétel	1.444.669 Ft	1.345.110 Ft

Hírlapolvasó	2013. mennyiség	2014. mennyiség
olvasók száma	6.246 fő	5.900 fő
kérések száma	18.512 db	15.699 db
forgalom	133.218 db	121.952 db

Multimédia	2013. mennyiség	2014. mennyiség
olvasók száma	2.605 fő	2.220 fő
forgalmazás	334 db	372 db

- Szabadpolcos állomány

Szabadpolcos kötetek	2013. mennyiség	2014. mennyiség
gyarapodás (kötet)	n.a.	534 db
gyarapodás (hírlap kötet)	n.a.	150 db
összes gyarapodás (kötet)	n.a.	684 db
apasztás (kötet)	n.a.	138 db
kötészetre átadott könyvek (kötet)	n.a.	240 db
forgalom (visszaosztott kötetek száma)	n.a.	cca. 53.000 db

Az Általános Olvasó állományából az apasztásra kerülő tételek (a korábbi irodalom- és történettudományi rész, valamint a könyvtártudományi szakirodalom) kihelyezett példánystátuszának megszüntetése az IKR-ben 2014-ben folytatódott: 2014 végén a IV.02 szakon elhelyezett köteteknek a Gyarapítási Osztályra került részére vonatkozóan rögzítettük az „Apasztás alatt” példánystátuszt. Az általános olvasóban megszüntetett és a Könyvtártudományi Szakkönyvtárnak átadott könyvtártudomány szak példánystátuszának változását a szakkönyvtár munkatársai rögzítik az Amicusban. A Gyarapítási osztályon, a Mikes-program prioritása miatt, elmaradt a raktári férőhelyek kialakítása, ezért nem valósult meg a példányok állományból való kivezetése, illetve visszairányítása a törzsgyűjteményi raktárakba.

A szabadpolcos dokumentumállomány raktári jelzeteinek AMICUS-ban való rögzítése

Szakjelzetek Amicusban való rögzítése	2013. mennyiség	2014. mennyiség
példányadat-módosítás	4237 db	3915 db
új példány létrehozása	3131 db	1215 db
Összesen	7368 db	5130 db

- **Térítés ellenében vagy együttműködési szerződés keretében végzett külső megbízások teljesítése**

Külső megbízások	2013. mennyiség	2014. mennyiség
bibliográfia	nem készült kimutatás	6 db
kép- és cikk-keresés	nem készült kimutatás	-
óraszám	nem készült kimutatás	185,5 óra
Bevétel***	nem készült kimutatás	554.680 Ft +ÁFA

***A külső megbízások alapján megrendelt munkát év végéig teljesítettük, azonban 439.000 Ft + ÁFA kifizetése 2015-re húzódik. Egy megrendelést EUR-ban fizettek ki (307 Ft átlagárfolyammal számítottuk át).

- **Felhasználói képzés és oktatás, részvétel a PR tevékenységben**

Csoportok	2013.	2014.
oktatás iskolai csoportoknak (db)	n. a.	3 db
csoportvezetés (db)	n. a.	15 db
Összesen:		18 db

Együttműködve a Nemzetközi és Kulturális Kapcsolatok Osztályával és az Olvasó- és Ügyfélszolgálati Osztállyal részt vettünk a könyvtár PR tevékenységében: tagtoborzás (Könyvtári nyílt nap – ELTE, ld. bővebben az OÜSZ-nál), illetve az NKKO felkérésére a könyvtári nyílt napokon, múzeumok éjszakáján és más alkalmakkor rendszeresen idegenvezetést tartunk a könyvtárba látogató csoportok számára.

Bevétel és kimutatás: az NKKO statisztikájában.

Az információs szolgáltatás korszerűsítésének feladatát átütemeztük 2015-re: terveink szerint olyan egységes tájékoztatási rendszert építünk ki, amely az OSZK minden online felületén (a könyvtár honlapján, a honlap mobil verzióján és a közösségi felületeken – Facebook, Twitter, Blog) megjelenik. A halasztás oka, hogy a rendszer kialakítása kapcsolódik az inform@oszk.hu webes felületé történő átalakításához.

Az OSZK központi e-mail címére érkező levelezés webes felületé alakításával, valamint a beérkezett kérdésekből nyilvános válaszarchívumkialakításával kapcsolatos feladatot nem tudtuk teljesíteni: 2014 elején új igények fogalmazódtak meg a rendszerrel szemben, így a programozási munkát szinte teljesen újra kellett kezdeni, de a programozó munkatárs leterheltsége miatt nem fejeződött be. A feladat valóságos kivitelezhetősége, majd biztonságos üzemeltetése és karbantartása érdekében az egész kérdés újragondolása szükséges.

Az OSZK régi honlapján szereplő *Hasonmás kiadások gyűjteményének* kiegészítése továbbfolytatódik.

A könyvtár állományába be nem került dokumentumokat folyamatosan jelentjük a Gyarapítási Osztálynak, valamint az online katalógusban előforduló hibákat jelezzük a Kurrens, ill. Retrospektív Feldolgozó Osztálynak. Ebben a tevékenységben a Tájékoztató Osztály összes munkatársa részt vesz.

A tájékoztató munka során talált, fontos vagy sokat keresett képek és ábrázolások adatbázisaelkészült, adatokkal való feltöltését munkaerőhiány miatt 2 fő gimnazista önkéntesként végezte a nyári szünet egy hónapjában.

3.3.4.2 Olvasó- és ügyfélszolgálat

Az *egységes olvasószolgálati rendszer fenntartása*, az olvasók nyilvántartása folyamatos tevékenységünk. Megkezdődött a beléptető rendszer átalakítása, hogy a 6 számjegyű olvasói kártyákat kezelni tudja. Az együttműködés folyamatos az E-szolgáltatási Igazgatóság és a Microraab cég munkatársaival.

Beiratkozott olvasók, könyvtárhasználók száma

Megnevezés	2013.	2014.
Beiratkozott olvasók	7.321	7.010
Olvasói forgalom (belépők)*	52.316	49.237
Beiratkozás bevétele	12.803.000 Ft	12.755.840 Ft

*Az olvasói forgalom (belépők száma) rovatban feltüntetett adatokat a beléptető rendszer nyilvántartása alapján adjuk meg. 2014-ben a korszerűsítéssel kapcsolatos munkálatok miatt a rendszer több alkalommal offline üzemmódban volt, így nem rögzítette a belépők számát. Októberben filmforgatás miatt az olvasók kb. 2 hétig a főbejárat kikerülésével juthattak csak be a könyvtárba, így az akkori belépésszám sem szerepel a nyilvántartásban. Ez a magyarázata a látzólagos látogatószám-csökkenésnek.

A törzsgyűjteménybe tartozó könyvek, időszaki *kiadványok forgalmazása állandó olvasószolgálati tevékenység*. Megtörtént a félretételi adatbázis átalakítása, hogy a rendszer a 6 számjegyű olvasójegyeket kezelni tudja.

Dokumentumforgalom

Megnevezés	2013.	2014.
Összes könyvforgalom: könyvkiadó + belső kölcsönzés	105.004	109.632
Hírlapforgalom: belső kölcsönzés**	4.943	4.489

**A törzsgyűjteménybe tartozó további dokumentumforgalmi adatok a Tájékoztató osztály beszámolójánál vannak feltüntetve.

Az olvasói professzionális munkaállomások(OPM) rendszerétInfrastruktúra Szolgáltatások Osztályával együttműködve működtetjük, tartalmi fejlesztése folyamatos.

Az olvasók reprográfiai igényeitgyorsmásolat formájában elégítjük ki.

A részleg éves bevétele 4.531.770 Ftvolt (ebben szerepel a mikrofilmolvasóban végzett digitalizálás is, melyet nálunk fizetnek ki az olvasók.)

Folyamatosan üzemeltetjük az ügyfélszolgálatot, beleértvea születésnap csomag szolgáltatását is.

Az ajándékbolt készletének árusításafolyamatos. 2014-ben tovább bővült azok köre, akiknek kiadványait, termékeit bizományos szerződés keretében árusítjuk.

A bolt éves bevétele, amely magában foglalja a Digitalizáló osztály által készített másolatok, illetve Születésnap csomagok árát is, 32.235.464 Ftvolt.

Rendszeresen elkészítjük az olvasóforgalmi, dokumentumforgalmi statisztikákat és a bevételi kimutatásokat.

2014-ben kiemelt feladataink teljesítése:

AHolokauszt kiállításra kigyűjtöttük az állományból a szükséges könyveket az 1944-ben összeállított „I. számújegyzéke a zsidó szerzőknek, akiknek művei a közforgalombólkivonatnak” című könyvlista alapján.

Az olvasói és a dolgozói felretételi adatbázisbankorábban talált anomáliák javítása határidőre megvalósult. Folytattuk az adatbázis revízióját, összevetését a raktári állománnyal.

A könyvtár rendezvényeihez kapcsolódóan az ajándékboltban több sikeres akciót szerveztünk, melyeket a könyvtárban lévő kiállításokhoz, rendezvényekhez, az ünnepekhez, és a különböző könyvünnepekhez kapcsolunk. Kihasználtuk, hogy a könyvtár több közösségi oldalon is aktívan jelen van, így akcióink hírét nemcsak a honlapot látogatókhoz tudtuk eljuttatni, hanem a Facebook-on, Twitteren is megjelentettük:

- Januárban a *Magyar Kultúra Napja* alkalmából a bársonykötésbe kötött Himnuszt kínáltuk kedvezményesen.
- Március végétől a *Szép Magyar Térkép* kiállításához kapcsolódva Dr. Plihal Katalin: *A Tabula Hungariae ...* című könyvét lehetett jelentős kedvezménnyel megvásárolni.

- Nagyon sikeres időszakunk volt áprilisban és májusban, amikor *A szultán ajándéka* című kiállítást lehetett megtekinteni a könyvtárban. A kódexkiállításához kapcsolódva többféle kiadványt, ajándéktárgyat kínáltunk.
- Az *Ünnepi Könyvhét* alkalmából meghirdetett akcióinkat meghosszabbítottuk a *Múzeumok Éjszakája* rendezvényig.
- Szeptemberben a könyvtár csatlakozott *Kulturális Örökség Napjai* rendezvényhez. Ezen a napon nemcsak a könyvtárnak, hanem az ajándékboltnak is nagyon sok látogatója volt, ahol a királyi várat és a könyvtár épületét, történetét bemutató könyveinket lehetett kedvezményesen megvásárolni.
- Októberben hagyományosan az *56-os Intézet* kedvezményes áru kiadványaival vártuk az érdeklődőket.
- Decemberben szintén a korábbi évek hagyományait követve *karácsonyi vásárt* tartottunk, melyen valamennyi saját kiadványunkat, ajándéktárgyunkat 15% kedvezménnyel árusítottuk.

Az Ajándékbolt állandó megjelenítését terveztük a könyvtár honlapján. A Webartalom Koordinációs osztállyal elkezdődött a feladatok összehangolása, a megvalósítás a következő évre halasztódik. Addig is az akciókat a könyvtár közösségi oldalain (facebook, twitter) hirdetjük meg.

Az Olvasószolgálati Osztály aktívan részt vesz a könyvtár PR tevékenységében, együttműködve a Nemzetközi és Kulturális Kapcsolatok Osztályával és a Tájékoztató Osztállyal. 2014-ben is kihasználtuk a lehetőséget, hogy a könyvtár megjelent különböző kulturális eseményeken, ahol új olvasókat toborozhattunk.

Májusban a *Múzeumok Majálisán* népszerűsítettük könyvtárunk szolgáltatásait. Júniusban az *Ünnepi Könyvhéten* külső helyszínen megjelenve toboroztunk új olvasókat. Mindkét alkalommal 20% kedvezményt biztosítottunk a könyvtárhasználati díjból.

A *Múzeumok Éjszakáján* mindenki számára félév volt az éves beiratkozási díj.

Szeptemberben három alkalommal hirdettünk beiratkozási akciót. Jelen voltunk *A Magyar Nyelv és a Magyar Könyv Ünnepe* rendezvényen, majd a *Kulturális Örökség Napjai* rendezvényen. A legsikeresebb beiratkozási akciónk idén is az *ELTE Könyvtári Napján* volt. Túlszárnyalva a tavalyi évet, idén 127 olvasó iratkozott be a rendezvényen.

Dokumentumkölcsonzés kulturális intézmények kiállításaira: 2014-ben 16 esetben kértek kiállítási kölcsönzésre törzsgyűjteményi dokumentumot. Összesen 257 példányt készítettünk elő kiállításra.

3.3.4.3 Olvasószolgálat és tájékoztatás a különgyűjteményekben

Olvasótermek

A beérkező anyagok mennyisége és a helyhiány miatt több olvasóteremben előrendező és feldolgozó munka is folyik (PKT, KT/RNYT, ZT/SZT).

Segédkönyvtárak

Megtörtént az „S61 – Kézirattár” segédkönyvtár felülvizsgálata használati szempontból. A nem használt segédkönyveket visszaadtuk a Gyarapítási osztálynak, és megtörtént a segédkönyvtár bővítése is (kb. 600 kötet). Az RNYT-ban megtörtént az új segédkönyvek szakozása és adminisztrációja (140 db).

Forgalmi adatok

Személyes használat

Osztály	Mennyiség
FT	143
KT	2105
OHA56	88
PKT	838
RNYT	448
SZT	936
TIT	132
TKT	367
ZT	932

Dokumentumforgalom

Osztály	Mennyiség
FT	
KT	177000
KT	122
OHA56	438
PKT	62000
RNYT	2071
RNYT	5453
SZT	39209
TIT	3560
TKT	16000

Kölcsönzések

2014-ben is jelentős számú kölcsönzés történt a táruk anyagából a következő külföldi és hazai külső és belső kiállításokra:

- Zrínyi (BTM)
- Szent István Rend (MNM)
- A zsoltártól a rózsaszín regényig (PIM)
- Váli Dezső (Múcsarnok, 2014-2015)
- Bencések (Prága, Nemzeti Galéria, 2014-2015)
- Szeberényi család (Békéscsaba)
- Ikon és ereklye (Pannonhalma)
- 40/30 (MTA Zenetudományi Intézet)
- Bajor Gizi (OSZMI)
- Pálosaink, a fehér barátok (Pécs)
- „Több mint szomszéd” – Néprajzi Múzeum
- „Tengerre magyar! Fiume magyar emlékezete. Skulptúra Csaba gyűjteménye” - Thury György Múzeum, Nagykanizsa
- „Életre kelt (film)kísérletek – Az avantgard első mozija”- Szépművészeti Múzeum, MNG
- „Rippl-Rónai és Maillol – Egy barátság története” – Szépművészeti Múzeum, MNG
- „Tengerre magyar! Fiume magyar emlékezete. Skulptúra Csaba gyűjteménye” - Savaria Városi Múzeum, Szombathely
- „Időutazni jó” – Művészetek Palotája, Tavaszi Fesztivál
- „Budapesttől tel Avivig”. Irsai István modernista designer élete és munkássága - Izraeli Kulturális Intézet.
- „Ofen Jásán – Óbuda zsidóságának története” - Óbudai Múzeum
- „Tolnay 100” - Plakátkiállítás az Uránia moziban.
- „Nemzeti identitás” - Magyarság Háza
- Lelovich György-emlékkiállítás – Helikon Kastélymúzeum, Keszthely
- „Titánia lovagjai” Ferenc József élete – Gödöllői Királyi Kastély
- Bánó Endre életmű emlékkiállítás – XIII. kerületi Önkormányzat
- „Színészkatona, fogolyprimadonna” Front- és hadifogolyszanházak az első világháborúban - Bajor Gizi Színészmúzeum
- I. világháborús kiállítás - Nagytétényi Helytörténeti Kiállítóter
- Könyvtárlat rendezvényekhez kapcsolódó kiállítások – OSZK
- Kovács Imre-kiállítás – OSZK
- Fitz József-kiállítás – OSZK

Tájékoztatósi adatok

Osztály	Használat	Mennyiség
FT		143

KT		kb. 2000
PKT		250
RNYT	levelezés	540
SZT		1269
TIT		950
ZT		510

Másolatkészítés

Osztály		megrendelés	másolat
FT			
KT	megrendelés	27	
KT	megrendelt dokumentum		722
PKT	digitális megrendelés	92	
PKT	megrendelésre digitalizált dokumentumok száma		944
PKT	fénymásolás		749
PKT	megrendelés	21	
RNYT	megrendelés	55	
RNYT	megrendelt dokumentum		164 (=11088 felvétel)
SZT			490
TKT	megrendelés	36	
TKT	megrendelt dokumentum		90
ZT			2070

3.3.4.4 Raktározás

3.3.4.4.1 Törzsgyűjteményi raktározás – Raktári osztály

A Raktári Osztály a Gyarapítási és Állomány-nyilvántartó Osztálytól a könyveket, a Kötészettől az időszaki kiadványok raktári egységbe kötött köteteit heti rendszerességgel átveszi a törzsgyűjtemény új gyarapodásaként.

Periodikumok esetében, a Kötészettől heti rendszerességgel átvett kötetekről az IDA-ban vezeti a példánynyilvántartást, retrospektív könyvgyarapodás esetében a helyrajzi naplókban regisztrálja a példányok számát és azok elhelyezését. Kiegészítő feladatként karbantartást végez a raktári hírlapnyilvántartásban, s az IDA-ba betöltött kiadványokat lezárja a raktári nyilvántartásban. A raktári állomány gyarapodása 2014-ben:

Állománygyarapodás	2013. (db)	2014.(db)
Könyv	34 853	27 638
- ebből archivális	13 332	15 135
Időszaki kiadvány	7 240	7 382

Az Állományvédelmi szabályzat előírásainak betartásával gazdálkodik a belső és külső raktári terekkel; biztosítja a törzsgyűjteményi dokumentumok raktári férőhelyét.

Az olvasószolgálati és belső használói rendszerben forgalmazza a prézens állományt, és gondoskodik a muzeális példányok biztonságos megőrzéséről. Olvasói és belső kölcsönzési visszaosztás	2013. (db)	2014. (db)
visszaosztás	115422	116452

A könyvborítók szkennelését heti rendszerességgel elkészíti, a fájlokat szerverre feltölti, a borítókat rendezi, kiszolgálásra alkalmassá teszi. Borítószkennelés	2013. (db)	2014. (db)
lengőborító	743	812
kötéstábla	13 332	15 135

összes feltöltött felvétel	26 321	25390
----------------------------	--------	-------

Folyamatosan karbantartja a dobozban tárolt archivális időszak kiadványokat. A megszűnt, és nem feltöltött dobozokat tékára cseréli kíséreléssel ellátva, s az IDA-ban regisztrálva.

A Raktári Osztály munkatársai a 2014-es munkaterv kiemelt feladatainak végrehajtása során összesen 8224 pdf dokumentumot telepítettek át annak érdekében, hogy fenntartsák a raktári rendet, és továbbra is fogadni tudják az újonnan beérkezett dokumentumokat.

A „müncheni” jelzettartomány portalanításának előkészítése, a dokumentumok szállítása a 3. szinten kijelölt helyre zavartalanul megtörtént. A kb. 150 000 kötet el- és visszaszállítása, majd a számrevízió munkaidőben és részben 5 raktáros túlmunkájával történt meg.

A hírlapállomány egy részét a raktár optimális kihasználása és állományvédelmi okok miatt (savas, nagyon rossz állapotú, nagyobb részt egyáltalán nem forgalmazható állományrész) kiköltöztettük a Régi Főti úti külső raktárba.

A Raktári Osztály 2014. évi munkatervében az Északi öt. szint kiürítésével, és annak újratelepítésével kapcsolatosan betervezett feladatokat, valamint egyéb tervezett állomány-költöztetéseket a Mikes Program prioritása és határidőhöz kötöttsége miatt átütemeztük 2015-re.

3.3.4.4.2 Különgyűjteményi raktározás

A raktárak hőmérsékletének, páratartalmának mérése folyamatos. Sajnos, forráshiány miatt több tárbán (Kézirattár, Térképtár) elmaradt a tervezett tárolódobozok, illetve védőburkolatok beszerzése. Ugyancsak anyagi okokból nem történt meg a Fényképtárban a megfelelő hőmérséklet és relatív páratartalom biztosítására szolgáló rendszer (eszközök, „zsilipkamra”) fejlesztése.

3.3.4.5 Állományvédelmi tevékenység

3.3.4.5.1 Restauráló és Kötészeti osztály

A nemzeti könyvtári állomány védelme, a sérült dokumentumok restaurálása, javítása, kötése:

1. A könyvtári állomány preventív és helyreállító védelme
2. A könyvtár dokumentumainak restaurálása, konzerválása
3. A restaurálási dokumentációk folyamatos tökéletesítése, egységesítése
4. A kurrens folyóiratok, hírlapok használati példányainak kötése
5. Az állomány védelmét szolgáló tárolóeszközök készítése
6. A teljes kurrens muzeális sorok savmentes hullámkarton dobozba, illetve savmentes tékába való helyezése
7. Kötészeti munkák végzése, állományvédelmi kötések, reprezentációs anyagok készítése
8. A dokumentumok előkészítése digitalizálásra
9. A dokumentumok előkészítése kiállításokra

10. Aktív részvétel a kiállítások állományvédelmi szempontú kivitelezésében (erre a feladatra 2017 munkaórát fordítottunk)
11. A könyvtár kiállításra kölcsönzött dokumentumainak állapotleírása, kiállítási feltételeinek megadása (erre a feladatra 730 munkaórát fordítottunk)
12. Állományvédelmi tanácsadás az OSZK gyűjteményei és magyar könyvtárak számára
13. Lehetőség biztosítása bel- és külföldi restaurátoroknak és könyvkötőknek műhelyeinkben szakmai gyakorlat végzésére: 2014 Januárban két diákot fogadtunk a francia Lycée des Arts du Livre Corvisart-Tolbiac szakiskolából a könyvkötészetben, három hetes szakmai gyakorlat keretében.
14. A munkatársak szakmai továbbképzésének támogatása, részvételük biztosítása szakmai előadásokon, konferenciákon, nyelvi képzéseken:

Az osztály munkatársa a Képzőművészeti Egyetem doktori iskoláját végzi, 2014-ben elkészült a disszertáció, a védésre 2015-ben kerül sor, illetve részt vett a Koppenhágában megrendezett 15th Seminar of the Care and Conservation of Manuscripts konferencián. Az osztály egy másik munkatársa OKJ-s kiadványszerkesztő tanfolyamot végzett és a Lányi kötések kutatta Csíkszeredában a Csíki Székely Múzeumban. Az osztály több munkatársa részt vett a Nemzeti Múzeumban megrendezett Nemzetközi Restaurátor Konferencián, valamint a Restaurátor Szakosztály szakmai előadói napjain, programjain.

Az RKO óraszámai 2014

A tervezett óraszámokat az elsőbbséget élvező sürgős és nem várt feladatok írták át.

2014	Kötészet tervezett óraszám	Kötészet tényszámok	Restaurátorok tervezett óraszám	Restaurátorok tényszámok	Összes óraszám
Különgyűjteményi Igazgatóság	1.300	726	6.200	4600	5326
Kézirattár	200	40	1.800	1090	1130
RNYT	200	3	1.800	2095	2098
Térképtár	400	416	600	266	682
Színháztörténeti tár	200	128	600	155	283
Plakát- és Kisnyomtatványtár	100	118	800	441	559
Zeneműtár	100	21	400	185	206
Diafilm- és Fotótár	100	0	200	368	368
Tudományos Igazgatóság	500	220	300	10	230
Reguly Antal Műemlékkönyvtár	200	43,5	200		43,5
Könyv- és Művelődéstörténeti	200	0,5			0,5

Kutatások Osztálya					
Kiadványtár (Ajándékbolt is)	100	176			176
egyéb			100	10	10
Információszerzési Igazgatóság	9.400	9065	1.000	940	10005
Raktár	6.200	6629			
Olvasószolgálat, Tájékoztatás	3.200	2436			
Gazdasági Igazgatóság	50	28			28
Könyvtári Intézet	400	284			284
Főigazgatóság	50	32			32
NKKO, Kiállítások, múzeumpedagógia	1000	923	1000	1094	2017
Gyűjteményszervezési Igazgatóság	800	1170	200	642	1812
Retrospektív Feldolgozó Osztály	200	225			
Gyarapítási és Allomány-nyilvántartó Osztály	550	934			
Kötelempéldány és Kiadványazonosító-kezelő Osztály	50	11			
Bevételt termelő munka: Születésnap	3500	3536			3536
Bevételt termelő munka: Egyéb intézményeknek		675	900	2090	2765
Összesen	17800	17829	9600	9376	27205

Bevétel termelő munkák	darabszám		értéke (Ft)	
	2013.	2014.	2013.	2014.
Születésnapi csomagok				
Papírkötés	1 295	999	1 942 500	1 498 500
Műbőr-kötés	982	1 197	6 088 400	8 259 300
Bársonykötés	230	180	3 588 000	2 808 000

Extra kérés	67	55	63 000	51 000
Összesen	2 574	2 376	11 681 900	12 616 800
Restaurálás külső megrendelésre			2 220 000	7 373 200
Mindösszesen			14 031 670	19 990 000

Kiemelt feladatok

- Közbeszerzési eljárás nyomán a könyvtár müncheni állományában és díszmű gyűjteményében (152 000 kötet) külső cég által végzett állományvédelmi munkák szakmai felügyeletét elláttuk. (Ld. az Állományvédelmi Bizottság beszámolója)
- A könyvtár dolgozói számára az állományvédelmi oktatás megterveztük, bevezetésére 2015-ben kerül sor.
- Az osztály aktívan részt vett az év folyamán az OSZK-ban megrendezett nagy és kisebb kiállítások létrehozásában, az installáció elkészítésében, a kihelyezendő tárgyak szakszerű elrendezésében. A kiállításokra 2017 órát fordítottunk.
- Állandó feladatunk az OSZK anyagának kölcsönzésre való felkészítése, az állapotleírások és kiállítási feltételek megadása, a kiállításra kölcsönzött dokumentumok javítása. E feladatra 2014-ben 730 munkaórát fordítottunk.
- A Kézirattár Thaly-gyűjteményének restaurálása során megvalósult 4 téka restaurálása (894 munkaóra).
- A Régi Nyomatványok Tára Apponyi-metszetgyűjteményének restaurálása, tárolóeszközbe helyezése keretében 894 munkaórával 105 metszetet restauráltunk.
- A Színháztörténeti Tár gyűjteményében lévő Magyar Színpad 2014-re tervezett kötetének előkészítése digitalizálásra, restaurálása, majd a régi kötésbe visszahelyezésérszben valósult meg, 2014-ben erre 128 munkaórát fordítottunk.
- A 2013-ban nyertes restaurálási NKA-pályázatok lezárultak. A restaurátor műhely tevékenységéhez szükséges szakmai anyagok beszerzésére 800.000 Ft-ot, A gyűjtemények védelmét szolgáló eszközök beszerzésére 527.000 Ft támogatást kaptunk NKA-tól. 2014-ben sajnos nem írtak ki számunkra megvalósítható pályázatot.
- Külső intézményeknek végzett restaurálási szolgáltatásokból 7.373.200Ftbevételeket keletkezett: a Magyar Természettudományi Múzeumnak 4 kötet restaurálása; az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeumnak 3 könyv restaurálása; a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára és Információs Központ Kaufmann-gyűjteményének 3 kézirat restaurálása; az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Jemnitz-gyűjteménye 4 kötetének restaurálása. 2015-re áthúzódó feladat az Esztergomi Főszékesegyház Bakócz graduale 4 pergamenlapjának restaurálása.
- Idő és munkaerő hiányában két tervezett feladatot (a Térképtár dombortérképeinek és a Színháztörténeti tár fotóalbumainak egyedi tárolóeszközök készítése)átütemeztünk 2015-re.

- A 2014-re tervezett múzeumpedagógiai órák(„Hogyan mosható a papír”) megvalósultak: 10 db 180 perces foglalkozást tartottunk előre bejelentkezett iskolás osztályoknak. 2 alkalommal munkatársaink gyerekeinek (napközi), 4 alkalommal a múzeumok őszi fesztiválja keretében.
- A *könyv- és papirrestaurátor képzés újraindításának* terén nem értünk el sikert. A Könyvtári Intézettel közösen lefolytattuk a jelentkezők tudásfelmérését. A tanfolyam elindítását 2014-ben nem tette lehetővé a jelentkezők elégtelen létszám, aminek következtében a költségek túl magasra emelkedtek, és ezt sokan nem vállalták. A Könyvtári Intézetnek a tanfolyam lebonyolításához szerzett akkreditációja lejárt, ezt újra meg kell szereznie 2015-ben. A képzés újraszervezéséről azonban nem mondhatunk le, mert **nagy probléma a könyvrestaurátor szakma utánpótlásának kinevelése! Országos szinten a kézi könyvkötő szakmát már nem oktatják, ez lenne az alapja a könyvrestaurátor szakmának, amit 1982-óta csak az OSZK által szervezett 3 éves képzésen lehetett elsajátítani.**

3.3.4.5.2 4.6.2 Állományvédelem a különgyűjteményekben

- Az állományvédelem fő feladata a dokumentumok (analóg és digitális) megelőző állományvédelme, helyreállító állományvédelme. A különgyűjtemények állományvédelmi tevékenysége összefügg az OSZK Állományvédelmi Bizottságának munkájával és a digitalizálással.
- A Restauráló és Könyvkötészeti Osztály beszámolója tartalmazza az állományvédelmi tevékenységre fordított munkaórák számát (vö. 3.3.4.5.1)
- A nem megrendelésre történő digitalizálás célja részben az állományvédelem. A digitalizálásra vonatkozó adatokat az *Hiba! A hivatkozási forrás nem található.* című táblázat tartalmazza.

3.3.4.5.3 Állományvédelmi Bizottság

Digitális hő- és páramérő eszközök

Az NKA pályázati forrásból 2013 év végén beszerzett 10 db digitális, kijelzővel ellátott mérőműszer szétosztása a törzsgyűjteményi raktár és a táruk között megtörtént. A pályázati összeg nem fedezte az eszközök kalibrálását, ezért 2014 januárjától a különböző raktári szinteken és gyűjteményrészeknél elhelyezett eszközöket kalibrálás nélküli próbaüzembe helyeztük. A könyvtár 1974 óta működő klíma-berendezése elavult, csak korlátozott módon szabályozható, ezért a mérőműszerek által mért adatok elsősorban a dokumentálást szolgálják.

A müncheni és díszmű-gyűjtemény preventív állományvédelmi kezelése, illetve 26 db díszmű restaurálása

Az Országos Széchényi Könyvtár törzsgyűjteményi állományába tartozó ún. müncheni és a díszmű-gyűjtemény teljes portalanításával és az egyes kötetek kezelésével lezárult annak a többlépcsős preventív állományvédelmi folyamatnak az első szakasza, amely ezeknek a jelentős muzeális értéket képviselő gyűjteményeknek az állapotmegóvására, ezt követően a tételes feltárására és teljes kutathatóvá tételére irányult. A díszmű-gyűjteménybe tartozó 26 db kötet restaurálásával elkezdődött ennek a nemzeti emlékezet részét képező, különösen nagy értékű állományrésznek a teljes körű állományvédelmi megóvása.

A két gyűjteményrész kézbevétele alapján történő tételes feldolgozásához kapcsolódva elengedhetetlenül fontosnak tartottuk a teljes állományrész portalanítását és állományvédelmi kezelését.

A pályázati eljárásban szakmai oldalról az Állományvédelmi Bizottság elnöke és titkára (Restaurátor és Kötészeti osztály vezetője) vett részt. A pályázati kiírásban szereplő feltételeknek a Pre Con Kft felelt meg. A megvalósítási idő rövidege ellenére szakmailag magas szinten teljesítették az elvállalt feladatokat. A munkafolyamatok jelentős részét a könyvtár épületén belül végezték, így adott volt az állandó szakmai felügyelet lehetősége. A dokumentumok portalanítását egy erre a célra berendezett helyiségben végezték, ahová a raktárosok folyamatosan szállították a könyveket. A raktárosok a megtisztított köteteket visszaszállítás után tételes számrevízióval egybekötve helyezték vissza apolcokra. A szűk határidő és a munka volumene szükségessé tette a túlórában történő munkavégzést is. A megtisztított dokumentumok tiszta raktári környezetbe kerültek vissza, ezáltal egészségesebb munkakörülményeket teremtettünk a feltáró munkát végző könyvtárosoknak, a raktárosoknak, illetve a könyvtár olvasóinak is biztosítottuk a kulturáltabb kutatás lehetőségét.

A 26 db díszmű restaurálása a Pre Con Kft. telephelyén történt. A kötetek elszállítását tételes állapotleírás és a restaurálás részletes munkafázisaira kiterjedő szakmai konzultáció előzte meg. Az elkészült köteteket alapos szakmai vizsgálatot követően vette át az OSZK Restauráló és Kötészeti Osztályának vezetője. A tételes vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a kötetek restaurálása alapos gondossággal, magas szakmai színvonalon valósult meg. A gyűjtemény egységes és hosszú távú állapotmegóvása érdekében feltétlenül fontos lenne további díszmű-kötetek teljes körű restaurálását, konzerválását is elvégezni.

Honvédelmi menekítési terv

A 60/2013. (IX. 23.) EMMI rendelet alapján az Állományvédelmi Bizottságból alakult ad hoc bizottság megkezdte munkáját. A kibővített létszámmal működő bizottságban a könyvtár minden önálló gyűjteményének gondozója képviselteti magát. A nemzeti könyvtárra kettős feladat hárult. Első lépésben fel kellett mérni a teljes állományát, pontos mennyiségi adatokat és prioritási szempontokat fogalmazva meg. Második lépésben koordinátori szerepkör hárul a könyvtárra, a megszerzett tapasztalatok alapján össze kell hangolnia a budapesti felsőoktatási könyvtárak, valamint az OFI Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, valamint az Országos Idegennyelvű Könyvtár menekítési terveit.

Az első fázis komoly kihívás elé állította a bizottság tagjait. A nemzeti könyvtárban őrzött dokumentumok sokszínűsége jelentős mértékben nehezítette a köbméterbe és kilogrammba konvertálást. Sok esetben a gyűjteményrészek tételes számbavételére volt szükség az adatok pontos kinyeréséhez. A teljes jegyzék 2015. január 31-re készül el.

3.3.4.5.4 Ciszterci Műemlékkönyvtár

- Az előző év periodikáinak kötetése a Restauráló és Kötészeti Osztállyal megtörtént (50 tétel), a folyóiratok az őszi folyamán bekötve visszaérkeztek.
- A törzsállományból kiválasztott kötetek restaurálása közül elkezdődtek a Schedel-krónika munkálatai, a munka nagysága miatt ennek befejezése 2015-re csúszik.
- Az állomány ellenőrzése, kapacitástól függően, szűrőpróbaszerűen folyamatosnak mondható. Folyamatos a feldolgozás során a polcokról lekerült kötetek portalanítása, fertőtlenítése, ha szükséges, pasztázása. 2014-ben 232 kötetet portalanítottunk, fertőtlenítettünk.

3.3.4.6 Az üzemszerű működés informatikai támogatása

3.3.4.6.1 Integrált könyvtári rendszer (IKR)

A IKR adatbázisában található bibliográfiai, illetve besorolási (authority) rekordok vizsgálata – egy későbbi HUNMARC-MARC21 konverzió előkészületeként – részben elkészült. Vizsgálat alá vettük a potenciális konverziós eszközöket, illetve megoldásokat.

A bibliográfiai és besorolási rekordok adatalemeinek HUNMARC-MARC21 formátumok közötti megfeleltetése, illetve a HUNMARC „szintaktikai sémájának” elkészítése létszámhiány és újabb, magas prioritású feladatok miatt elmaradt. A tervezett IKR-csere vagy -fejlesztés megvalósulása esetén az új rendszer megoldást is kínálhat a konverziós feladatra.

Az IKR adatbázisában található adathibák javítása – a feldolgozó egységekkel egyeztetve –, valamint a bibliográfiai termékek előállításának folyamatos folytatása.

A gyarapítási modulban tervezett hibajavítások – más feladatok miatt – csak a gyarapítási munkát hátráltató/akadályozó problémák kijavítására szorítkoztak.

A gyarapítási adatok archiválására és az állománynyilvántartás „leltárkönyvi” feladatainak ellátására szolgáló Napló adatbázis még nem működik üzemszerűen, fejlesztését a nemzeti vagyoni nyilvántartásával kapcsolatos igények figyelembevételével 2015-ben meg kell oldani.

A megújult MOKKA-ODR-rendszer igényeinek megfelelően átalakítottuk az OSZK rekordszolgáltatását (a rekord-átadás folyamatát).

3.3.4.6.2 Az OPAC 0-24 órás működésének biztosítása

A feladatot folyamatosan végezzük. 2014-ben megkettőztük az IKR adatbázisát/OPAC-ját: a belső használatú „munkaadatbázis és OPAC” szolgálja ki a házon belül folyó munkát, és üzembe állt ennek egy másolata (heti 2-szeri frissítéssel), amely a külső/felhasználói igényeket elégíti ki. Így sikerült a „külső” terheléstől mentesíteni a „munkaadatbázist”. Sajnos, mindkét rendszer infrastrukturális háttere elavult, így jövőbeni cél a redundancia és a rendelkezésre állás további növelése (hardverfejlesztés), hogy a jelenlegi heti kétszeri helyett napi frissítést kapjon a külső igényeket kiszolgáló egység.

3.3.4.6.3 4.7.3 Az informatikai infrastruktúra fejlesztésének feladatai

Az OSZK informatikai infrastruktúrája elavult, állapota az év folyamán tovább romlott megfelelő forrás hiányában. Kritikus állapotban vannak a szerverek, a hálózat és a munkaállomások, a munkaállomások és szerverek sürgős cserére szorulnak. Elkerülhetetlen a storage bővítése, alkatrészek

vásárlása, a gépterem hűtéséhez ventilátor beszerzése, szoftverek vásárlása, valamint karbantartási szerződés a központi routerre. Szoftverek esetén opensource megoldásokat keresünk, amelyek azonban általában kevésbé hatékonyak.

A jobb rendelkezésre állás és adatbiztonság érdekében hibaelhárítási gyakorlatokat terveztünk, a leállások nagy száma miatt azonban ezek elmaradtak. Az eszközök elavultsága miatt, valamint tartalék alkatrészek hiányában bármely leállás hosszú szolgáltatás-kieséshez vezethet.

A szoftver-konzolidáció érdekében összegyűjtöttük a meglévő licenceket, és szoftver-portfoliót alakítottunk ki. Több osztályon elvégeztük a felmérést, és ennek nyomán a munkaállomások rendbetételét. Ezt a munkát 2015-ben az egész OSZK-ra kiterjesztjük.

Opensource telefonközpontot telepítettünk, megfelelő hangminőséget értünk el. A telepített telefonközpontot összekötöttük a jelenleg használttal. A költségfigyelés beállítását végezzük, 2015-ben várhatóan a jelenlegi telefonközpont kiegészítéseként elindul az éles üzem.

Előkészítettük a külső telephelyek VOIP kapcsolatát, az éles üzem várhatóan 2015 második negyedévében indul.

A kamerarendszert optimalizáltuk, megteremtettük a kamerák egy részének áthelyezhetőségét az épület bármely részére.

A WIFI rendszer fejlesztése érdekében, forrás hiányában új opensource access controllert telepítettünk, amely megfelelően működik. A korszerűsítés továbbra is szükséges.

A pénzügyi rendszer támogatását folyamatosan elvégeztük.

A webaratás előkészítéseként a hálózati és szerver környezetet kialakítottuk, opensource megoldással végeztünk próbákat. Az intézménynek nem készült el a webaratásra vonatkozó stratégiája, ezért a folyamatban lévő munkákat leállítottuk.

3.3.4.6.4 4.7.4 Alkalmazásfejlesztés

URN szerver- és feloldórendszert alakítottunk ki, és a meglévő URN-adatokat migráltuk.

Az ISBN- és kötelezpéldány-nyilvántartó rendszer portolását terveztük Java alá, a specifikáció készítése folyamatban van, de más munkák miatt a megvalósítás csúszik.

Képlapozó alkalmazás készült az I. világháborús kiállításához. A Holokauszt-kiállításához tervezett könyvlapozó alkalmazás kifejlesztése forráshiány miatt elmaradt.

Az e-könyvek kötelezpéldányainak tömeges (kötegelt) beadását lehetővé tévő alkalmazás készítése elmaradt, mivel a feladat az ELDORADO-rendszerben kerül megvalósításra.

Egyéb elmaradt feladatok:

- az 56-os Intézet költözésével kapcsolatos fejlesztési és integrációs feladatok – a költözésre egyelőre nem került sor,
- kereshető MFFA-adatbázis létrehozása a Magyar Filmtörténeti Fotógyűjtemény számára – a Fényképtár együttműködése szükséges,

- kódtextőredék-alkalmazás specifikációs mintaprojekt – külső fejlesztés keretében kerül megvalósításra,
- Gyászjelentés-projekt (a digitalizált gyászjelentések feldolgozásához, böngészéséhez adatbázis létrehozása, keretrendszer megvalósítása) – egyelőre hiányos a specifikáció, de a megoldást az ELDORADO prioritása miatti erőforráshiány is akadályozza.
- előtétlapok automatizált előállítás a digitális dokumentumokhoz – a programfejlesztés forráshiány miatt nem készült el.

3.4 Digitalizálás, virtuális hozzáférhetőség, távhasználat

3.4.1 Digitalizálás, digitális gyűjtemények

3.4.1.1 Digitális gyűjtemények

Az ELDORADO rendszer üzemszerű működésének beindulása után digitális gyűjteményeink részben átalakulnak, egyelőre azonban még önállóan működnek:

OSZK Digitális Könyvtár (OSZKDK) – Az OSZKDK-ba folyamatosan fogadjuk és bevételezzük a külső forrásból érkező köteles e-book-okat, valamint házon belül a Reprográfiai Szolgálat által digitalizált könyveket, benne az EoD projekt kapcsán készült digitális kiadványokat. Az év során a feltöltésbe közmunkást is bevontunk. Két kiadótól (Kossuth Kiadó, Fapados Kiadó) tömegesen, CD-n, DVD-n kaptuk meg az anyagot, ezek feltöltése még folyik. (Az OSZKDK-val foglalkozó egy fő kolléga közben az ELDORADO-fejlesztéssel is foglalkozik, főként a DK migrációjával, ami munkaidőt von el a napi feladatokról.) A Reprográfiai Szolgálattól viszont november óta nem kapunk és nem fogadunk digitalizált kiadványokat, mivel a tárolásra szolgáló digitális raktár kapacitásának a végéhez értünk.

A Magyar Digitális Képkönyvtár (MDK) továbbfejlesztése, bővítése – Az év első felében jelentős gyarapodás is történt, az osztályon dolgozó közmunkások 5272 db, eddig nem szolgáltatott képeslapot katalogizáltak a Képkönyvtár úrlapjával, amelyet feltöltöttünk és szolgáltatunk. Az egyik közmunkás saját eszközeivel 3728 db színlapot digitalizált. Régi, eddig nem szolgáltatott színlapokkal együtt – katalogizálás után – összesen 8682 színlapot feltöltöttünk a Képkönyvtárba. A Képkönyvtárba kb. hetente érkező megrendeléseket folyamatosan továbbítjuk az érintett táruk vezetőinek. Az év második felében az OSZK I. világháborús pályázatának keretében szabadlapos albumokat dolgoztunk fel és töltöttünk fel a Képkönyvtárba.

A Magyar Elektronikus Könyvtár (MEK) fejlesztése – A MEK Egyesület támogatásával, önkéntesek szervezésével folyt az elektronikus könyvek konverziója e-book formátumokba (epub, prc), az év elején egy közmunkás is bekapcsolódott a munkába. 2014-ben 168 epub és 308 prc változatot kaptunk.

A MEK Egyesület által digitalizáltatott könyvek, folyóiratokszolgáltatásba vétele:

Az év során a MEK Egyesülettől 195 önálló kiadású, karakteres formátumú könyvet kaptunk, a képként digitalizáltakkal együtt összesen 365 könyvet. Ezenkívül 15 folyóirat digitalizálását és feldolgozását támogatta az Egyesület, 2014-ben többnyire hungarológiai kiadványokét.

A szerzőktől, intézményektől a MEK számára folyamatosan érkező elektronikus dokumentumokkal kapcsolatos felhasználási engedélyek, együttműködési megállapodások nyilvántartását év közben átadtuk felhasználásra az ELDORADO számára, ahol a szerzői jogosításhoz ez hasznos forrás lesz.

A MEK-adatbázis szerzői adatainak kiegészítése VIAF azonosítókkal – A munkát egy önkéntes munkatárs végzi: jelenleg 6445 szerzői névhez és 1622 közreműködői névhez rendelkezünk VIAF azonosítókkal.

3.4.1.2 Állományvédelmi és szolgáltatási célú digitalizálás

3.4.1.2.1 A CD/DVD-állomány hosszú távú megőrzése

Az offline állomány hosszú távú megőrzése érdekében folytattuk az optikai lemezek szabványos ISO file-formátumokba konvertálását, közmunkásokbevonásával. Már csak mintegy 1000 CD-ROM kiadványhoz hiányzik az ISO fájl. A konverziót az év második felében digitális tárhely hiánya miatt le kellett állítanunk.

A konvertált CD/DVD-állománynak az I. emeleti légópincébe való átköltöztetését is folytattuk az év első felében, azonban a szintén veszélyeztetett hanglemez-állomány elhelyezése nyomán beállt helyhiány miatt a második félévben le kellett állítanunk. Az eredeti, 7. emeleti munkaszobákban található gyűjtemény a nem megfelelő tárolás miatt továbbra is veszélyeztetett, a helyhiány nemsokára újra fel fog merülni problémaként.

Az ISO fájlokból a helyi szolgáltatás nem oldódott meg, jogi és egyéb problémák miatt.

A helyi digitális raktár állományát – ellenőrzés és az állományok átszervezése után – NIIF-storage-ra mentettük folyamatosan, az év második feléig, azonban az NIIF-en rendelkezésre álló tárhelyeink beteltek. A digitális raktárra igénybevéttük az ISO fájlok számára igényelt MM_IMAGE tároló egy részét is, azonban itt is teljesen elfogyott a hely.

3.4.1.2.2 Mikrofilmek digitalizálása

A mikrofilm-digitalizálás keretében mintegy 300.000 mikrofilm-felvétel digitalizálása történt meg.

3.4.1.2.3 Időszaki kiadványok digitalizálása

20. századi szakfolyóiratok tömeges, állományvédelmi célú, szolgáltatás-orientált digitalizálásának feladatát előkészítettük, a részfolyamatokat érintő tesztek is végeztünk, és kb. 2000 oldalnyi anyagot digitalizáltunk. Tárhely hiányában a munkát le kellett állítanunk.

A napilapok, folyóiratok állományvédelmi és szolgáltatás-bővítési céllal történő digitalizálása keretében kb. 40 ezer oldalt digitalizáltunk és dolgoztunk fel 2014-ben.

3.4.1.2.4 Digitalizálásra épülő szolgáltatások megújítása

- Születésnap Csomag: ez a szolgáltatás egységesebb tartalommal, illetve egyszerűbb szerkezettel folytatódik,
- MATARKA-cikkmásolat-készítő szolgáltatásunk hatékonyabb lett,
- EOD-szolgáltatás: 96 elektronikus könyvet állítottunk elő.

3.4.1.2.5 Digitális másolatok készítése olvasói kérésre

Az Információsztárszolgáltatási Igazgatóság közvetítésével olvasói kérésre 15 ezer oldal digitális másolatot készítettünk.

3.4.1.3 Állományvédelmi és kutatási célú digitalizálás akülöngyűjteményekben

Az RPHA (Répertoire de la poésie hongroise ancienne) projekt MEK-beli munkálatai – Az RPHA adatbázisban forrásként szereplő digitalizált RMK-kból böngészhető, oldalanként linkelhető HTML-JPG formátumokat készítettünk, majd ezeket feltöltöttük a MEK adatbázisába. Az RPHA ELTE-n lévő közmunkásai megfeleltetéseket készítettek az online RMK-k oldalai és az RPHA vers-rekordjai között. Ezeket a megfeleltetéseket elhelyeztük a MEK szerverén, folyamatosan kapcsolatot tartva az RPHA fejlesztőjével biztosítottuk a két adatbázis kapcsolatát, foglalkoztunk az aktualizálás problémáival, javítottuk az ELTE-s közmunkások jelzései alapján a felmerült hibákat.

A *Digitalizáló Osztály* munkájaként – az év közbeni műszaki akadályok, illetve a javasolt fejlesztések elmaradása mellett is – a terv szerint haladt a különgyűjteményi dokumentumok állományvédelmi digitalizálása, kb. 30 ezer felvétel készült el.

A társakban folyó munkálatok – A digitalizálási folyamatokban az egyes gyűjteményekben történik a digitális másolatok ellenőrzése és esetlegesen a fájlok átnevezése is.

A Kézirattár anyagából jelentős mennyiséget digitalizáltak vagy digitalizáltattak külső intézmények.

- Eötvös József levelek digitalizálása – MTA BtK Filozófiatörténeti Intézet
- Fejérvári-Pulszky-gyűjteményre vonatkozó dokumentumok digitalizálása Szépművészeti Múzeum, MTA BtK Művészettörténeti Intézet – 2014 decemberének végén kezdődött a projekt
- Várady Imre hagyatékának digitalizálása – Firenze (Töttösy Beatrix)
- Jékely Irodalmi Kert, Magyarvalkó (Kardeván Lapis Geregely)
- Képes Krónika (kiadás; CEU)
- Lorsch-projekt (Lorsch középkori könyvtárának virtuális rekonstrukciója)
- Clairveaux-projekt (a középkori könyvtár virtuális rekonstrukciója)

Osztály	Művelet	Mit	Forma	Mennyi	Megjegyzés
56OHA	Digitalizálás	Interjúk	hang	175	
FT	Digitalizálás	I. világháborús anyag	kép	620	
FT	Digitalizálás	RMK negatívok	kép	950	
FT	Digitalizálás	Vegyes anyag	kép	1750	
FT	Digitalizálás	Diafilmek	kép	350	14 diafilm

FT	Ellenőrzés	Vegyes	kép	2410	
KT	Digitalizálás	16-18. századi verseket tartalmazó kéziratok	kép	2000	Kimaradt a beszámolóból!
KT	Ellenőrzés, átnevezés	Latin kódexek	kép	4495	
PKT	Digitalizálás	Grafikai plakátok	kép	270	
PKT	Digitalizálás	I. világháborús szabadlapos albumok	kép	350	
PKT	Digitalizálás	Major János metszetei	kép	164	
PKT	Szolgáltatás	képeslapok	kép	50.000	Az Arcanum Kft. által működtetett honlapokon
RNYT	Digitalizálás	RMK I	kép	120.000	Arcanum
RNYT	Digitalizálás	Röplapok	kép	3000	
SZT	Digitalizálás	Nemzeti Színház kötetes színlapjai 1859-től	kép	7500	
TIT	Digitalizálás	Szabad Európa	hang	570	tekeres
TIT	Digitalizálás	Drábik-hagyaték	hang	300	tekeres
TIT	Digitalizálás	Lázár Ádám-hagyaték	hang	191	tekeres
TKT	Digitalizálás	térképek	kép	1387	
TKT	Digitális dokumentumok ellenőrzése	térképek	kép	3063	
ZT	Digitalizálás	muzeális hanganyagok	hang	5479	

Mutatók ezt az EMMI-sablonban szereplő táblázatot megfelelő	2013. év végéig digitalizált	2014-ra tervezett digitalizálás	A 2014. évben digitalizált állomány	A 2014. év végéig digitalizált állományból
---	------------------------------------	---------------------------------------	---	--

adatok hiányában nem tudjuk kitölteni	tételszám		honlapon hozzáférhető
Digitalizált objektumok összesen (db)			kb. 400.000 felvétel – 700.000 oldal

3.4.2 Intézményi honlap

Az OSZK honlapjainak gondozása, fejlesztése a Webtartalom Koordinációs Osztály feladata.

Külső honlap <http://oszk.hu>

- új tartalmak (hírek, kiállítások, rendezvények) beillesztése (feltöltése), egyeztetések, szerkesztés, képkérés, korrektúra és formázás után – kb. 160 anyag(átlag egy oldal).
- képek kezelése, illusztrációk, bannerek készítése;
- eseti tartalomfeltöltések – pl. már meglévő tartalmak frissítései, publikációs listák, ELDORADO tartalmak, álláshirdetések stb.;
- a *Rólunk írták* rovat gondozása;
- új aloldalak létrehozása, ill. aloldalak módosítása: a Mikes-programhoz űrlap építése; a *Születésnap csomag* aloldal kapcsán: a téli zárva tartás üzenet közzététele; megrendelő űrlapok elrejtése, illetve előkészület az aloldal megújításához struktúra, látványterv, design (az új Születésnap-csomag oldal végül nem készült el);
- a mobilváltozat gondozása; vö.: „Kiállítások” menüpont folyamatos feltöltése;
- Android mobilalkalmazás elkészítése.

Intranet <http://intranet.ad.oszk.hu>

- tartalmak feltöltése, kérésre, kollégák helyett, eseti szerkesztés, korrektúra
- aloldalak módosítása (pl. teremfoglalás)

Közösségi felületek

Közösségi felületeinken 2014-ben 11 002 képes, videós és szöveges tartalmat jelenítettünk meg, melyek 3.826.649 alkalommal jelentek meg a felhasználók asztali gépein, tabletjein és mobil készülékein. 11.643 felhasználó követi az oldalainkat.

BLOG <http://nemzetikonyvtar.blog.hu/>

167 tartalom/2014 – Havi tízezres egyedi látogatottságú és százezres elérésű oldalunkon változatos kulturális tartalmakkal jelentkezünk. Kiállításaink, könyvbemutatóink, rendezvényeink háttérét is feldolgozzuk, különleges dokumentumokat, videókat mutatunk be. A 2013 februárjában elindított, *Naprakész ünnepek*. rovatban 2014-ben még több bejegyzés született. (Legnézettebb posztunk –

majdnem nyolcezres egyedi nézettség – egy, a Régi Nyomtatványok Tárában tárolt dokumentumról szóló írás.) Az eszközön lehet kommentelni és a Facebook kommentrendszere is elérhető.

TWITTER<http://twitter.com/nemzetikonyvtar>

1331 követő(vö.: alig százezres a hazai Twitteres felhasználóréteg, tehát minden 10. OSZK-követő) – Rövid üzeneteket osztunk meg 140 karakterben, figyeljük az OSZK-val foglalkozó üzeneteket, azokra itt helyben válaszolunk. Ezen az oldalon minden frissítésünk látható, mely az online felületeinken megjelenik. A mikroblogunkra, Facebookunkra, videóinkra mutató linkek automatikusan is megjelennek, csakúgy, mint a Könyvtártudományi Szakkönyvtár blogbejegyzései, és a Könyvtári Intézet e-könyves blogja is linkelhető. #elo_oszk hashtag-gel élőben képeket és szövegeket osztunk meg rendezvényeinkről. Automatizált twitterújságot adunk ki a hazai könyvtárak üzeneteiből: <http://paper.li/nemzetikonyvtar/konyvtar>, a Magyar Elektronikus Könyvtár <http://twitter.com/oszkmek> és a Digitális Képtár <http://twitter.com/oszkdka> frissítéseit is mi kezeljük, valamint az Örkenyhonlapunkhoz is tartozik egy Twitterfiók: <http://twitter.com/orkeny>

TUMBLR<http://nemzetikonyvtar.tumblr.com>

2014-ben megkétszereződött a követők száma; idén átlépjük az ezres létszámot. – Digitális táruk anyagaiból osztunk meg tartalmakat kommentár nélkül. A MEK, EPA, DKA friss szerzemények rss-éből teszünk ki népszerűnek gondolt képeket, szövegeket és máshol megjelent írásokat reblogolunk.

INDAFOTÓ <http://indafoto.hu/nemzetikonyvtar>

Havi 20-30-ezres látogatottságú a galéria, idén elérjük a félmillió letöltési számot. Képeket osztunk meg rendezvényeinkről (egy-két napos késéssel).

FLICKR <http://www.flickr.com/photos/nemzetikonyvtar/>

Plakátjainkat posztoltuk sokáig, de 2014 végén már több angol nyelvű galéria is készült (vö.: az angol oszk-hu kísérelője lesz!)

YOUTUBE<http://www.youtube.com/user/nemzetikonyvtar>

Saját csatornánk belső készítésű és máshonnan átvett mozgóképes anyagaink gyűjtőhelye. (Tízezres rekord: kisfilm *A szultán ajándéka* c. kiállításunkhoz és a Mozart-bemutatóhoz!) Nagy nehézséget okoz, hogy nem áll rendelkezésre megfelelő technika (egyik munkatársunk lelkesedéséből, saját eszközeivel készülnek az anyagok.)

FACEBOOK <http://www.facebook.com/nemzetikonyvtar>

2014-ben 3.038.567 alkalommal jelent meg szöveges, linkelt, képes és videós tartalmunk Facebook-felhasználóink, azok ismerősei és ismeretlenek oldalain. Az organikus elérés lecsökkentése elérte Facebook-oldalunkat, a második félévben mintegy félmillióval csökkent a nézettségünk, pedig majdnem **30 százalékkal növeltük a követőink számát**. Ha tartjuk a tempót, 2015-ben átlépjük a tízezres követői számot, ami egyedülálló a hazai közgyűjtemények között. Érdemes lenne a fizetett elérésbe havi 10-20 dolláros keretet kipróbálni!

Az **OSZK-honlap angol nyelvű változatának** munkálatai 2014 őszén indultak. Várhatóan 2015. január végén, február első napjaiban lesz publikus a szolgáltatás.

Az eddig elvégzett munkák:

- az angol felület megtervezése (szerkezeti eltérések), informatikai előkészítés;
- az angol nyelvű honlap teljes szövegállományának lefordítása (jelenleg folyik a tartalmak feltöltése);
- az angol nyitó oldal arculatterve (ezzel párhuzamosan a magyar is változik!), új CSS-stílusok definiálása, grafikai munkák.

Az OSZK honlapjának a Drupal 7-es verziójára való átköltöztetését átütemeztük. Időpontját később határozzuk meg. A korábban nem Drupal alatt készített tartalomszolgáltatások Drupal alá behozása nem ésszerű, ezért ettől a tervtől elálltunk.

A Drupal7-re való átállás utánra halasztottuk a portál- és dokumentumkereső rendszer további fejlesztését, a SoIR-keresőn kívül más lehetőségek megvizsgálásával.

Az OSZK kiállításaihoz, rendezvényeihez önálló weboldalak nem készültek 2014-ben, mert nem volt ilyen igény, de aloldalak készültek az oszk.hu-n belül (ld. www.oszk.hu/idoszaki-kiallitasok-archivuma-2014)

A **Könyvtári Intézet honlapjának** működtetése, fejlesztése folyamatos volt 2014-ben. A gyarapodás (adatok, információk feltöltése mellett) újabb menüpontokkal bővült a szolgáltatás, valamint elkészült a *Nyilvános Könyvtárak Jegyzéke* és a *Könyvtári Minerva Adatbázis* adatbázis-szintű összevonása, és új lekérdező- és adminisztrációs felülete.

3.4.3 Tematikus honlapok, multimédiás fejlesztések

2014-ben két új tartalomszolgáltatás született; mindkettő a Térképtárral együttműködésben: *Kincsek gróf Széchenyi Ferenc könyvtáralapító gyűjteményéből. Egy kozmográfiai atlasz különlegességei* című (szechenyiterkepek.oszk.hu) és *Tabula Hungariae* (lazarterkep.oszk.hu). Utóbbi angol verziója is elkészült. Mindkettő Drupalban készült.

A **tematikus oldalak közös felülete** még tesztállapotban van, folyik az ellenőrzés, javítás: http://www.oszk.hu/virtualis_kiallitas. Várható publikussá tétel: 2015. január 31. (Az OSZK közel 40 különböző témájú, volumenű és informatikai háttérű honlapjának egy felületen korszerűen megjelenítő aloldal sokkal jobban feltárja a szolgáltatások tartalmát is, több szempont szerinti keresést, tájékozódást tesz lehetővé.)

Tartalomszolgáltatás a különgyűjtemények anyagából

A tájékoztatás alapvető feladatának tekintjük az internetes tartalomszolgáltatások fejlesztését és karbantartását az E-Szolgáltatási Igazgatóság osztályaival együttműködve.

A munkatervben meghatározott tartalomszolgáltatáshoz szükséges alkalmazásfejlesztések nagyrészt elmaradtak.

- Az 56OHA költözésével kapcsolatos fejlesztési és integrációs feladatok 2014 végén az 56-os Intézet hatáskörébe kerültek
- Kereshető MFFA-adatbázis (Magyar Filmtörténeti Fotógyűjtemény) aktualizálása, illetve az új adatbázis létrehozása elmaradt

- Gyászjelentés projekt: a digitalizált gyászjelentések feldolgozásához, böngészéséhez szükséges adatbázis létrehozása, keretrendszer megvalósítása elmaradt
- *Gobbi Hilda 100* (2013) virtuális kiállítás – A virtuális kiállítás megvalósítása 2015-re csúszik.
- 56OHA – Folyamatban van a magyar 20. század magántörténelmét bemutató honlap (www.visszaemlekezesek.hu) illetve mobil applikáció fejlesztése és adatfeltöltése. A portál 2015 első negyedében válik hozzáférhetővé. A www.rev.hu honlapon folyamatban van az OHA összesített névmutatójának hozzáférhetővé tétele.
- A *Bibliotheca Corviniana Digitalis* honlap fejlesztése 2015-re került át.
- Jelentős mennyiségű digitális másolat és adat került át a már működő szolgáltatásokba (Magyar Nyelvemlékek, Magyar Elektronikus Könyvtár, Magyar Digitális Képkönyvtár, Erkel-honlap), és a táruk munkatársai több cikkel és bejegyzéssel járultak hozzá az OSZK web2-es alkalmazásainak bővítéséhez is.
- A hosszabb ideje tervezett honlapok informatikai fejlesztése elmaradt (1848-49-es kismotyvatványok, térképek, Babits-fondhoz kapcsolódó fényképek; „Romantikus irodalmunk három nemzeti dráma-klasszikusa” (Vörösmarty, Madách, Katona); „Escher Károly”; Fényképár ismertető; A Régi Magyar Könyvtár honlap; A Magyar Plakát; Képeslapok). A képeslapok, térképek és a Régi Magyar Könyvtár digitális alapanyagai megtalálhatók a <http://hungaricana.hu/hu/> honlapon.

3.4.4 Távhasználati adatok

	URL	Látogatások száma*
Magyar Elektronikus Könyvtár**	http://mek.oszk.hu	15.067.651
Elektronikus Periodika Adatbázis és Archívum	http://epa.oszk.hu	2.061.651
Magyar Digitális Képkönyvtár	http://www.kepkonyvtar.hu	971.247
Digitális Képarchívum	http://dka.oszk.hu	380.314
OSZK Digitális Könyvtár	http://oszkdk.oszk.hu	109.175
Mindösszesen:		18.590.038
honlap	http://oszk.hu	AWSTATS-szal mérve: 542.004 Google Analytics-szel mérve: 921.469
intranet	http://intranet.ad.oszk.hu	AWSTATS-szal mérve: 89.096
WEB2-es felületek (blog, twitter, facebook stb.)		összes követők száma: 11.643 (13%-os emelkedés)

		összes megjelenített tartalom: 11.002 (45%-os emelkedés) összes megjelenés: 3.826.649
--	--	---

*http://mek.oszk.hu/html/webalizer_help.htm

** A felhasználási adat az NIF-es és határon túli tükörszerverekkel együtt

3.5 Tudományos kutatás

3.5.1 Tudományos igényű alapkutatás

Az Intézmény MTA-val közös, *Res Libraria Hungariae* nevet viselő kutatócsoportjának (a csoport osztály státusban működik a Tudományos igazgatóság) két műhelye 2014-ben is az eredeti akadémiai pályázati ütemterv szerint végezte a munkát:

a) *Fragmenta codicum* műhely

- A kutatóműhely 2014-ben 50 kódexlappal folytatta az OSZK kódextöredékeinek tudományos feldolgozását. Rendszeres tanácsadással szolgált ugyanakkor hazai kódextöredékeket és kódexeket illető kérdésekben. Országos feladat lévén, a „külső”, tehát nem intézményi kódextöredékek regisztrálása is folyamatosan zajlott.
- A *Fragmenta* műhely relációs adatbázist tervez a hazai kódextöredékek számára, melyhez más gyűjtemények is csatlakoznak. 2014-ben a beíró felület elkészült és jó ütemben haladt az adatok feltöltése.
- A kutatóműhely 2014 során igyekezett befejezni a kódextöredékek digitalizálásának mintegy háromnegyed részét. (Megjegyzés: a képek a készülő adatbázisban is megjelennek majd, ezért meg kell felelniük az ott tervezett formáknak is. A digitalizálás költségeit a kutatócsoport fedezi.)
- Az Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár kódexállományának magyar és német nyelvű katalógusát 2015-ben fejezi be, mivel újabb kódexek és kódextöredékek kerültek elő. Négy kódex feldolgozása segítségünkkel megtörtént, az állomány történetének ismeretlen időszakairól új adatok kerültek elő. Közben megkezdődött a kódexek digitalizálása, a kutatócsoport ezek tudományos igényű közzétételében is közreműködik. Kiadási támogatásért pályázik az Akadémia I. Osztályánál a katalógusnak 2015-ban való megjelentetéshez.
- A kutatóműhely az esztergomi kódexek adatait is rögzíti az ÖAW Institut für Mittelalterforschung Abteilung Schrift- und Buchwesen adatbázisában (*Mittelalterliche Handschriften in mitteleuropäischen Bibliotheken und Sammlungen*: manuscripta.at). (Megjegyzés: az osztrák partnernél vezetéváltás történt, a kapcsolatot Christine Glaßnerrel, mint új vezetővel felvette a kutatócsoport, aki ugyancsak üdvözli az együttműködést.)
- 2014-ben folytatódott a Kalocsai Érseki Könyvtár kódexeinek tudományos feldolgozása, négy kódex teljeskörű leírása készült el, hasonlóan az OSZK illuminált kéziratának elsődleges feldolgozása újabb négy kódexszel folytatódott.

b) 19. századi sajtótörténeti műhely

- Folytatódott a levéltári és kéziratári dokumentációs anyag felgyűjtése. A munka párhuzamosan három helyszínen, Budapest Főváros Levéltára két részlegében és a Magyar Országos Levéltárban zajlik. A 2014 esztendő feladata az adatbázis feltöltése, majd ezt követően a betöltött 12600 rekord ellenőrzése, szerkesztése volt. Megvalósult a személynevekre, intézménynevekre vonatkozó adatállomány betöltését, hátra van még ehhez a dokumentumok fotóinak hozzárendelése, majd elkezdődik a dokumentumok kiértékelése a kutatások, a publikálás számára.
- Ezzel egyidejűleg folytatódott a cégbírósági anyag tudományos feltárása, egyéni és társas-cégek dokumentumainak rendezése, előkészítése az adatbázis számára.
- 2014 őszén elkezdődtek az OSZK három Corvina termében 2016 év elején tervezett reprezentatív nagykiállítás előkészületei: a kiállítás a századfordulós Budapest könyv- és sajtókiadásának, a benne közreműködőknek (kiadók, szerkesztők, írók) és az olvasóközönségnek kíván emléket állítani, *Könyves sugárút* munkacímmel. A kiállítandó anyagot Budapest, feltörekvő világáros urbanizációs terében kívánjuk érzékeltetni. A hézagpótló kiállítás aktualitását indokolja, hogy 2015–2016-ra tehető számos 19. század végi és 20. század eleji sikeres könyves cég működésének évfordulója, melyekről nemcsak szakirodalom nem áll rendelkezésre, hanem jószerivel az egész terület egyfajta terra incognita. A munka megvalósítása számtalan társintézménnyel történő együttműködést igényel (BTM, Nemzeti Levéltár, BFL, PIM, Nemzeti Galéria, Iparművészeti Múzeum stb.) akikkel elkezdődött az egyeztetés.

c) *Possessor*kutatás

A Retrospektív Feldolgozó Osztály folytatta a könyvtár törzsgyűjteményébe bekerült fontosabb magángyűjtemények rekonstrukciója érdekében végzett munkálatokat és az ehhez szorosan kapcsolódó possessor-kutatást a muzeális dokumentumokra vonatkozóan.

E körben a korábbi kutatás lezárásaként megrendezte a *Kölcsey Ferenc és könyvtára* c. kiállítást, amely a Nemzeti Ereklyetérben 2014. jan. 22-én, a kultúra napján nyílt meg, és máj. 10-ig volt látható.

A possessor-kutatás keretében 113 új possessor nevét azonosítottuk, és egységes formában rögzítettük a megfelelő bibliográfiai rekordokban.

3.5.2 Kutatásszervezés

Az OSZK 2014 év során is sikeresen állt helyet a hazai kutatóintézeti hálózatban, mind kutatógárdáját, mind tudományos felfedezéseket, és az intézményi eredmények disszeminációját illetően. A Tudományos Igazgatóság közvetlen hatáskörébe tartozó kutatóosztályokon, illetve az egyéb szakmai igazgatóságok munkatársainak közreműködésével, a mátrixalapú intézményi tudományszervezés égisze alatt a 2014-es esztendő folyamán is kiterjedt humántudományi alap kutatások folytak.

- **Minősített kutatóink száma** 2014-ban bővült, a kutatással foglalkozó munkatársak az összlétszám mintegy 15%-át teszik ki. Jelenleg **36 minősített kutatónk** mellett (ebből 1 fő az MTA levelező tagja, 4 fő akadémiai (MTA) doktor, a többi kolléga PhD-fokozattal rendelkezik). 2014 során egy újabb munkatársunk védte meg sikeresen doktori értekezését. Rajtuk kívül az intézményben **további 28 fő** rendelkezik kutatónappal, s vett részt – az

intézményi Tudományos Bizottság döntése értelmében munkaideje egy meghatározott részében – valamilyen **kutatási projektben**, kutatómunkában.

- Az intézményben dolgozó, tudományos kutatással foglalkozó kollégák egyéni publikációinak összesítése megtörtént, a tudományos titkárságrévén a 2014-es publikációs lista egységesítése, szerkesztése folyamatban van, az intézményi kutatók egyéni publikációs listája pedig visszamenőleges – egy évtizedre terjedően – összesítve a belső honlapunkra terveink szerint 2015 tavaszán felkerül.
- A tudományos munkát végző **kollégákegyéni írásos publikációinak száma** az év során meghaladta a 240-et. (Ebből több önálló, illetve szerkesztett könyv, könyvfejezet, tanulmánykötetben vagy tudományos szakfolyóiratban megjelent publikáció, tudományos konferencián tartott előadás – s több tucat lexikon-szócikk.) Külön hangsúlyozandó, hogy 14 db egyéni könyv jelent meg munkatársaink tollából, 8 kötet szerkesztést végeztünk és 425 alkalommal voltunk jelen – különböző fórumokon – a tudományos közéletben.
- Munkatársaink 2014-ben is **kiterjedt oktatói tevékenységet** folytattak (10 fő).
- Az akadémiai és egyetemi **szakbizottsági és opponensi tevékenység** meghaladja a 40 alkalmat, emellett jelentős a szakmai folyóiratok szerkesztőbizottságában történő aktív munkavégzés is (köztük az intézményi lapokban, mint a *Magyar Könyvszemle*, *Lymbus* stb.).
- **Tudományos közéleti tevékenység:** Munkatársaink szerepet vállalnak az akadémiai közgyűlési képviseletben, az MTA I. Osztályának munkájában, az Irodalomtudományi illetve Művelődéstörténeti Bizottságokban. Ezek mellett aktívan részt vállaltunk különböző **szakmai grémiumokban, bírálóbizottságokban**, 2014 során is OTKA programokban, NKA kuratóriumokban, intézményi **szakmai kiadványok szerkesztőbizottsági munkáiban**, illetőleg a Klebelsberg-ösztöndíj kuratóriumi munkájában, a külföldi hungarika-kutatások eredményeinek intézményi biztosítása érdekében.

Deutsche Buchwissenschaftliche Gesellschaft 2001-

MTA Művelődéstörténeti Bizottsága 2005-

MTA Sajtótörténeti Munkabizottsága 2007-

MTA Könyvtörténeti Munkabizottság

MTA Irodalomtudományi Bizottság

Magyar Könyvszemle

Lymbus

NKA Szépirodalom és Ismeretterjesztés Kuratórium

Klebelsberg Ösztöndíjbizottság

MTA Akadémiai Kutatóhelyek Vezetőinek Tanácsa

MTA Támogatott Kutatócsoportok Tudományos Tanácsadó Testülete

MTA I. Osztály OTKA Társadalom- és Bölcsészettudományi Kollégium Az intézményi **Tudományos Bizottság** ülésein az éves intézményi konferencia (OSZK-Tudományos Ülésszak) fő tematikájának megállapításán túl a legfőbb napirendi pontok az együttműködésekre, centenáriumokra és egyéb évfordulókra, a tudományos eredmények disszeminációjára, szponzori lehetőségekre irányultak. 2014 decemberében a szokásoknak megfelelően elbírálásra kerültek a 2014. évre vonatkozó kutatási beszámolók és a 2015-re vonatkozó kutatónapi kérelmek. A döntések – az érvényes kutatónapi szabályzat értelmében – minden esetben kutatási projektekre vonatkoznak, melyeknek *közvetlen intézményi hozadékuk* van. Ezek egységesítése és táblázatos összefoglalása megtörtént.

Az OSZK munkatársainak publikációi egyelőre még nem **MTMT**-kompatibilis rendszerbe kerültek összesítésre. Ehhez elsődleges feladat az OSZK mint kutatóhely megjelenítése az MTMT-ben. 2014-ben az igénylést az MTMT felé elindítottuk, azt az MTA-n jóváhagyták, 2015 januárjától elindulhatnak a feltöltések (Megjegyzés: a tagságnak ára van, a minimális díj kutatóintézetenként: 100 fős kutatógárda alatt évi 100.000 Ft).

A könyvtárban folyó kutató, feltáró, előkészítő **tudományos munkák koordinálása** folyamatosan és sikeresen zajlott, a hazai és nemzetközi tudományos kapcsolatok fejlesztése 2014 során is jónak és sikeresnek volt mondható. Ezek eredményeit többnyire az intézményi kiadványok és konferenciák, részben pedig a tudományos együttműködések és kiállítások jelzik (lásd alább).

Tudományos kutatásszervezésre, (illetve a kutatási eredmények publikálására, konferenciák és szakmai szimpozionok anyagának megjelentetésére) **az intézmény folyamatosan pályázott** 2014-ben is, főként az NKA-hez (részletesen lásd a pályázatoknál).

Tárgyalásokat folytattunk hazai és külföldi kutatóintézetekkel, kiadókkal, muzeális intézményekkel és természetesen könyvtárakkal, a kimagasló **tudományos eredmények** és az alapfeladatnak számító hiánypótló bibliográfiai munkák **megjelentetése** céljából. Két könyvsorozatot is indítottunk ilyen céllal hézagpótló munkák kiadására (Pesty Frigyes helytörténeti munkái, OSZK–Székely Nemzeti Múzeum; és Kuncz Aladár összegyűjtött munkáinak megjelentetése, OSZK–Kriterion)

Évek óta tartó együttműködések révén **külföldi kutatókat fogadtunk** (pl. Ludwig-Maximilians-Universität, München; Ludwig-Maximilians-Universität, Germanistisches Institut; University of Delaware, Department of History USA), akik habilitációs téziseik, disszertációjuk elkészítéséhez az intézményben végeznek kutatásokat.

Az OSZK 2014-ben is szerepet vállalt házigazdaként az **Erasmusprogramokban**. Erdélyből 4 diákot, Olaszországból 2 diákot fogadtunk, s a konzultációk biztosítása, illetve az intézményi kutatások segítése mellett őket rendszeresen bevontuk könyvtári kisegítő feladatokba, közönségkapcsolati feladatokba, rendezvények lebonyolításába, könyves programokba is.

3.5.3 Fontosabb tudományos együttműködések, kimagasló eredmények:

- Tudományos projektjeink keretében sikeres együttműködés eredménye a wolfenbütteli Corvinákat (*Herzog August Bibliothek*) feldolgozó katalógus és tanulmánykötet, mely 2014 őszén jelent meg Zsupán Edina szerkesztésében: *Corvina Augusta. Die Handschriften des Königs Matthias Corvinus in der Herzog August Bibliothek Wolfenbüttel*, hrsg. von Edina Zsupán, unter

Mitarbeit von Christian Heitzmann (Supplementum Corvinianum III), Budapest: OSZK, 2014. A kötetben található kódexleírások 2015-ben felkerülnek a HAB honlapjára is.

- Együttműködés indult a Pozsonyi Magyar Kulturális Intézettel és a nagyváradi Püspöki Levéltárral tudományos konferenciák és egy OSZK-s kamaratárlat előkészítésére, a közelgő *Rómer Flóris emlékévk* előkészítésében. A tárlat 2015 első félévében realizálódik.
- A Könyv- és Művelődéstörténeti Kutatások Osztályán folyó, 2013-2016. időkorre elnyert *Nyomatott és illusztrált magyarországi és magyar vonatkozású könyvek tipográfiai feltárása a 18. sz. második felében (1751–1780)* című OTKA-projekt (K 104231) keretében eredményesen folytatódott tovább a XVIII. század második felében nyomtatott hazai kiadványok nyomdai anyagának és díszének gyűjtése, leírása és rendszerezése.
- A kolozsvári Kriterion könyvkiadóval közösen *Kuncz Aladár életműsorozat* indítását határoztuk el, 7 éves periódussal számolva (évente 1-2 kötetel, sorozatszerkesztő Filep Tamás Gusztáv és Boka László). Az OSZK különböző gyűjteményeiben található anyagok (levelek, kéziratok, kisebb írások, fordítások, Kuncz Aladár saját kéziratban megőrzött disszertációja) feltérképezése elkezdődött, az első 2 kötet sajtó alá rendezése 2014-ben lezajlott. (Megjelenésük 2015 tavaszán várható.)
- Sikeres együttműködést zártunk a nagyváradi Szigligeti Színházzal a *Szigligeti-bicentenárium* méltó budapesti és nagyváradi megszervezésével. Akétszáz éve született neves drámaíróra, színpadi rendezőre, a Nemzeti Színház egykori direktorára emlékezve közös kiadásban jelentettük meg a nagyváradi Szigligeti Színházzal a szerző négy színművét tartalmazó jubileumi kötetet (Nőuralom), Színháztörténeti Tárunk kincseire, rendezői és sűgőpéldányai alapozva. Ehhez kapcsolódóan a Tár olvasótermi katalógusfolyosójának tárlóiban 2014. tavaszán „A titoknok úr” címmel kamarakiállítás is nyílt. A kötetet Nagyváradon és Budapesten (2 helyszínen is) bemutattuk.
- Tovább folyt az *együttműködés a lipcsei GWZO Kutatóintézettel* a 2012-es sikeres örménykiállítás (*Távol az Ararától*) és az ennek apropóján szervezett nemzetközi konferencia anyagának megjelentetése céljából, illetve elkezdődött egy újabb kamaratárlat szervezése az örmény genocídium centenáriumára, mely 2015 tavaszán nyílik meg, együttműködésben a Pázmány Péter Katolikus Egyetem kutatóival.
- *450 éves a váradi nyomdászat* címmel közös kutatási projekt indult 2014 során a nagyváradi levéltári és egyetemi kutatókkal, melynek eredményeképpen egy összegző tanulmánykötet jelenik meg 2015-tavaszán (szerkesztő Boka László- Emődi András). A kötetet az Argumentum kiadó és az OSZK jegyzi majd, erre sikeres NKA pályázatot nyújtottunk be.
- 2014-ben folytatódott az *I. világháború kitörésének centenáriumára* tervezett nagykiállításunk előkészítése. Elsődleges feladat volt a megvalósításhoz szükséges pályázati pénzek előteremtése, intézményközi egyeztető tárgyalások folytatása. A tárlat esetleges külföldi (Bécs, Theatermuseum) bemutatásának előkészítése, s a kapcsolódó tudományos programok (konferencia, kiadványok, programsorozat) megszervezése. A kiállítás a világháborús Emlékbizottság kérésére 2015 őszén nyílik. 2014 során az OSZK egykori első világháborús gyűjteményét rekonstruáló

tanulmánykötetet jelentettünk meg, illetve az Osiris kiadóval közösen egy világháborús albumot is (lásd 1. sz. függelék. Kiadványok). Mindezeket túl sikeres irodalmi-kulturális programsorozatunk (KönyvTÁRlat) is az 1910-es évek bemutatására összpontosít 2014 őszétől, s ezt folytatja majd 2015 során is (*Válság és újjátás. Azok a tízes évek*).

- A budapesti *Concordantiae caritatis* hasonmás kiadását kísérő tanulmánykötet kézírata elkészült, a szerkesztő Boreczky Anna 2014. júliusáig kutatói ösztöndíjjal az Amerikai Egyesült Államokban a témában kutatott.
- Sarbak Gábor *Declarationes constitutionum. Gyöngyösi Gergely és a pálos rend alkotmánya. Editio critica cum commentariis* címmel 400 oldalra rúgó MTA doktori disszertációt nyújtott be, 2014 áprilisában.
- 2014 *legfontosabb tudományos felfedezése* egyértelműen a *Mozart-autográf* előkerülése, felfedezése volt. Az OSZK Zeneműtárát évtizedek óta fontos lelőhelyként tartja számon a nemzetközi Mozart-kutatás, a mostani felfedezés azonban ennél is nagyobb feltűnést keltett. Az újonnan felfedezett bifólió – Mozart legnépszerűbb zongoraművének, az A-dúr szonátának (K. 331) összesen négy oldalt tartalmazó lapjai – az eredeti formájában kilencoldalnyi autográfból 2014 szeptemberében került a nagyközönség elé. A nagy sajtóvilvánosságot vonzó eseményen, a *Kutatók Éjszakája* rendezvény alkalmával, dísztermünkben Kocsis Zoltán egy korabeli fortepiano kópiáján elő is adta a teljes szonátát. Az autográfról készült digitális felvételeket az OSZK hamarosan szabadon hozzáférhetővé teszi az interneten, s a kézirat a nemzeti könyvtár és a Stiftung Mozarteum Salzburg közös faksimilekiadásában is megjelenik, 2015 tavaszán.
- Radnóti-emlékhét szervezését segítettük az OIK-ban 2014 novemberében, az OSZK kutatóinak közreműködésével, mely a Magyar Holokauszt Emlékév keretében került megrendezésre, s közös tárlattal („*Orpheus nyomában*” - *Radnóti, a fordító költő* – kurátor Rózsafalvi Zsuzsanna) indult. Az ötestés beszélgetéssorozattal és egy nagyívű kiállítással megidézték Radnóti oeuvre egészét neves irodalomtörténészek, kritikusok, költők vizsgálták, s az OSZK is részt vállalt a programsorozatban: szakértőként, moderátorként, s a Kézirattár által kölcsönzött eredeti művek kiállításával (résztevők: Tudományos igazgató és munkatársai). A tárlatot a tudományos igazgató és munkatársa nyitotta meg, s egész novemberben látható volt.
- Az OSZK 2014-ben is részt vett a *hazai nyelvemlék-kódexek* kiadásában; az év során elkészült az Intézmény által 2009-ben restaurált, megmentett *Apor-kódex* átírása. A kötet az ELTE-vel és az őrző intézmény Székely Nemzeti Múzeummal közös kiadásban jelenik meg 2015 legelején.

3.5.4 Intézményi tudományos eredmények disszeminációja

a) Fontosabb konferenciák, szimpozionok

- *Hagyományválasztás, hagyományformálás. – Illusztrált szövegek a késő antikvitástól a romanika felé vezető úton / Facing and Forming the Tradition. Illustrated Texts on the Way from Late Antiquity until the Romanesque Times* címmel a Pázmány Péter Tudományegyetem Művészettörténeti Tanszékével közösen 2014 márciusában rangos nemzetközi, interdiszciplináris konferenciát szerveztünk. A konferencia célja egy olyan fórum létrehozása volt, amely alkalmat teremtett a késő antik illusztrált szövegek befogadásával, átalakításával és

továbbhagyományozásával kapcsolatos kérdések megvitatására. A magyar, angol és német nyelven zajló konferencia a szöveges és képi kifejezés lehetőségeit vizsgálta az adott korban.

- „90 éves a Zeneműtár.” Tudományos konferencia. 1924 májusában jött létre az OSZK belül az önálló Zeneműtár, Isoz Kálmán vezetésével. E fontos esemény 90. évfordulójáról 2014. május 8-án tudományos konferenciával emlékeztünk meg, amelynek keretében a Zeneműtár munkatársai, valamint Somfai László akadémikus és négy, a zenei gyűjtemény anyagával hosszabb ideje foglalkozó kutató tartott előadást.
- 15 éve indult útjának, s azóta évről évre sikeresen zajlik az OSZK évente két panelban, több szekcióban megrendezésre kerülő Tudományos Ülésszakja. 2000 óta a konferenciák következetesen számot kívántak adni az intézményben folyó tudományos kutatások eredményeiről. Az egyes konferenciákra minden alkalommal rangos plenáris vendégelőadókat is meghívunk, hiszen a korszerűség tudományközi kihívásaira éppúgy hangsúlyt kívánunk fektetni, mint az akadémiai és egyetemi szféra jeleseivel való együttműködésekre, együttgondolkodásra. Ahogyan az utóbbi években, 2014-ben is két ízben, januárban és novemberben került sor az esedékes Tudományos Ülésszakok megrendezésére: A januári konferencia –*Tér(v)iszonyok, térkép(zet)ek*– több irányból közelítette meg a tér problematikáját, hangsúlyosan azonban a művészeti, kulturális és irodalmi terek, helyek, illetve ezek műalkotásbeli megjelenését, megjelenítését vizsgálták előadóink.
- A november 24-én megrendezésre került, *Interpretációk interpretációja. Tudós bibliothecariusok, tudós elődök* címet viselő konferencia a forrásokra, illetőleg az azokkal végzett, elsődleges feldolgozói (könyvtárosi) munkára épült, az abból fakadó interpretációkat, interpretációláncolatokat kívánta megvizsgálni. Az Ülésszakkal egyúttal az intézmény csatlakozott a *Magyar Tudomány Ünnepe* rendezvénysorozathoz.
- A Tudományos Ülésszakok megszervezésén túl, az előadások szerkesztett változatának tanulmánykötet-szerű megjelentetése 2014-ben két alkalommal is sikerült. A Gondolat kiadóval közösen így jelenhetett meg a *Bibliotheca Scientae et Artis* sorozatunk 5. és 6. kötete (lásd részletesen Intézményi Kiadványoknál).

b) Intézményi kiadványok, Kiadványtári feladatok.

Az OSZK, mint könyvkiadó megjelenése a hazai könyves fesztiválokon

- A Nemzeti Könyvtár kiterjedt könyvtári, múzeumi és kutatóhelyi szolgáltatásai révén *kiadóként* is komoly munkát lát el. Az utóbbi évtizedben évente átlagosan 25-30 kiadványt jelentetett meg társadalomtudományi szakkönyvtári feladataira és egyedülállóan gazdag gyűjteményeire építve. Az intézmény könyvkiadói politikáját a tavalyi évnél is keményebb anyagi körülmények nehezítették. Az intézményi könyvsorozatok, évkönyvek és bibliográfiák intézményi finanszírozását a legtöbb esetben pályázatok és együttműködési megállapodások útján oldhattuk csak meg, hidalhattuk át. Mindezek ellenére, a szakmai területek összefogása, illetve társkiadók és szponzorok felkutatása révén, **2014 során 28 kiadványt jegyzett az OSZK** (lásd részletesen függelékben).
- A Kiadványtárral kapcsolatos feladatok ellátása sikeres volt, az OSZK kiadványainak kezelésén és terjesztésén túl (intézményi könyvesbolt, bizományosok kezelése, nyomdai megrendelések, kapcsolattartás stb.), 2014-ben az intézmény könyvkiadóként is részt vett a nagyobb hazai könyves rendezvényeken (*Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál, Ünnepi Könyvhét, a Magyar Nyelv és Kultúra ünnepe a Budai Várban, Múzeumok Majális*stb.). Az OSZK kiadványainak megjelenése az említett rendezvényeken rendkívül sikeresnek mondható.
- Sajnos, folyamatos gondot okozott kiadványaink nyomdai előkészítő munkájában, hogy nem állt rendelkezésre állandó grafikus, tördelő, így az ilyen feladatokat többnyire társkiadók bevonásával vagy külön megbízásokkal hidalhattuk csak át. A tudományos titkárságon ugyanakkor elindult az **intézményi kiadvány-honlapszerkesztése**, átalakítása, aktualizálása, a lehetőségek függvényében kétnyelvű webáruház létrehozása céljából. Az előkészületek azt célozzák, hogy visszamenőleg is kerüljön fel egy összesítés az intézmény honlapjára, mely az OSZK saját, megjelent kiadványait az utóbbi másfél évtizedben a teljességre törekedve bemutatja, s ezek – ahol erre lehetőség nyílik – megvásárolhatóak legyenek.
- A Tudományos igazgatóság és a Közönségkapcsolati Osztály együttműködésében 2014-ben sikeres **könyvbemutatóknak**, író-olvasótalálkozóknak adtunk helyet, illetve ilyeneket szerveztünk, saját kiadványaink, társkiadói partnereink, illetve kutatóink egyéni kötetének bemutatására. A könyvbemutatók száma 2014-ben meghaladta a 25-öt.
- 2014-ben több kiadói együttműködési megállapodást is aláírtunk, így pl. a Magyar Napló kiadóval, melynek következtében az OSZK az *Irodalmi Magazinhivatalos* társkiadója lett. Ebben a formában jelentek már meg 2014-ben az *Írók és alkotók a Nagy Háborúról 1914–1918* és a *Krúdy* című tematikus lapszámok is, illetve jelenleg is folynak a *Zrínyi*-lapszám előkészületei.

3.6 Kiállítási tevékenység

3.6.1 Kiemelt kiállításaink:

- A Magyar Kultúra Napja alkalmából 2014. január 22-én **Kölcsey Ferenc** könyvtárát bemutató kamarakiállítás nyílt az Országos Széchényi Könyvtárban.

- Kiemelt helyet foglalt el az a kiállítás és konferencia, amely a vészkorszak 70. évfordulóján a nemzeti könyvtár mint valóságos és szimbolikus intézmény erőfeszítéseit mutatta be a könyv és az ember megmentésére. „*Eltiporva. A vészkorszak és az Országos Széchényi Könyvtár*” című tárlatunk azt a folyamatot követte végig, hogyan vált a zsidó származású írók munkája, majd élete is végképp lehetetlenné a német megszállást követően. A tárlat *Fitz József* bátor helytállását és *Halász Gábornak* tragikus pályáját mutatta be.
- Az év egyik fénypontjaként exkluzív corvina-kiállítást rendezett az Országos Széchényi Könyvtár 2014. április 24. és május 6. között a Yunus Emre Intézet Budapesti Török Kulturális Központ és a Török Köztársaság Budapesti Nagykövetsége közreműködésével, *A Szultán ajándéka. Négy corvina a Szeráj könyvtárából* címmel. A kiállításra a XXI. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál alkalmából került sor, melynek díszvendég-országa Törökország volt. A nagyszabású megnyitón a török és a magyar állam magas rangú képviselői is részt vettek.
- Corvina-kiállításunk mellett két kamaratárlat is megnyílt. Az egyik a Szezei Csatorna megnyitását dokumentálta, a másik a kortárs török irodalom jeles képviselői előtt tisztelegve a török irodalom történetét igyekezett bemutatni; *Kelet kapuja – egy új világút; Vendégünk Törökország*.
- Április 24-én nyílt meg és augusztus végéig volt látható az Iparművészeti Múzeumban a Plakát- és Kisnyomtatványtárunk páratlan grafikai plakátgyűjteményén alapuló nagyszabású kiállítás „*Merészebb mint a festészet*” címmel.
- A pálosok 80 évvel ezelőtti visszatelepülése és a rend 25 esztendővel ezelőtti újraindulása közös évfordulója alkalmából *Pálosaink, a Fehér Barátok* címmel nagyszabású rendtörténeti, művelődéstörténeti, multimédiás időszaki kiállítást rendeztünk közösen a Magyar Pálos Renddel a pécsi Janus Pannonius Múzeum Modern Magyar Képtárában. A kiállítás 2014. október 17-én nyílt meg.

3.6.2 Kisebb tárlatok

- A 2014-es Múzeumok Éjszakája rendezvényeihez kapcsolódó programjainknak az *Őrzők éjszakája – a könyv elpusztíthatatlan* összefoglaló címet adtuk. Erre készült az a kiállítás, amelyen a Kürenbergi lovag 12. századi verseitől Babits Mihály könyvtárszobájának fényéig kalauzolták legféltettebb ritkaságaink bemutatásával a látogatókatszakértőink.
- *Kovács Imre centenáriumi kiállítás* a Kovács Imre Társasággal való közös szervezésben. A centenáriumi év lezárásaként a Társaság felkérésére Kovács Imre kamarakiállítást rendeztünk, mely 2014. március 13. és július 12. között volt megtekinthető.
- *Fitz József-émlékiállítások*. Fitz József (1888–1964) könyvtáros, könyv- és nyomdászattörténész az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatójaként tevékenykedett bő tíz éven át. Nevéhez fűződik a 20. századi igényeknek megfelelő modern, európai színvonalú magyar nemzeti könyvtár megteremtése.
- „*Csalóka emlékezet – Emlékszel arra még, mondd jó barátom?*” címmel az 1960-as évek hangulatát megidéző kamaratárlat nyílt a Plakát- és Kisnyomtatványtárban.

- A zirci Ciszterci apátság függetlenedésének 200. évfordulója alkalmából rendtörténeti kiállítást szerveztünk, együttműködésben a Ciszterci Apátsággal, Zirc várossá nyilvánításának 30 éves évfordulója alkalmából pedig helytörténeti kiállítást a következő partnerekkel: Békefi Antal Városi Könyvtár, Művelődési Ház és Stúdió KB; Reguly Antal Múzeum és Népművészeti Alkotóház.
- 2014-ben tovább bővült a *Széchenyi Emlékfal*.

3.6.3 Korábbi kiállításaink más helyszíneken való bemutatása

- *Fiume magyar emlékezete*. Kiállítás az OSZK Skulptúra-hagyatékából. A Savaria Megyei Hatókörű Városi Múzeum Szombathelyi Képtárában 2014 június 5-től szeptember 28-ig volt látható a korábbi kiállításunk.

3.6.4 Kiállítások felsorolása látogatószámmal (saját épületben):

Kiállítás címe		2014. terv	2014. tény
V.em. Erekytér			
Acél-Mű. Ózd, 1987–2012 – Benkő Imre fotóművész kiállítása	2013. nov. 25. – 2014. jan. 12.		megvalósult
„Vágyva vágyok haza könyveim közé”. Kölcsey és könyvtára	2014. jan. 22. –máj. 10.		megvalósult
A szultán ajándéka. Négy corvina a Szeráj könyvtárából (előre nem tervezett kiállítás)	2014. ápr. 24. – máj.10.		2514 fő
ELTIPORVA – A vészkorszak és az Országos Széchényi Könyvtár	2014. máj.28. – szept. 30.	1500 fő	1195 fő + olvasók, akik külön nem kértek jegyet
Képsorsok – fotókiállítás az OSZK I. Világháborús Gyűjteményéből	2014. nov. 19. – 2015. jan. 30.		megvalósult
VI. em. Corvina-termek			
A tekintet érintése. Mészáros Géza festőművész retrospektív kiállítása	2013. nov. 25. – 2014. jan. 31.	200 fő	2013-ban: 373 fő 2014-ben: 193 fő összesen: 566 fő
Őrzők éjszakája – A könyv elpusztíthatatlan: A kürenbergi lovag 12. századi verseitől Babits könyvtárszobájának fényéig	2014. jún. 21–22.		megvalósult

„Szent segítség” – Fegyverzajban sem hallgatnak a múzsák. Ritkaságok a Babits-hagyatékából (A Magyar Nyelv és Magyar Könyv ünnepéhez kapcsolódóan) (előre nem tervezett kiállítás)	2014. szept. 5–30.		380 fő
A Léten túli lét képzete – Csíkvári Péter életmű-tárlata	2014. nov. 27. – 2015. jan.31.		megvalósult
VI. em. Nagyelődó			
Szép Magyar Térkép 2013	2014. márc. 21. –ápr. 19.		megvalósult
VI. em. Ars Librorum			
Filmgyári capriccio II. – Színészek és színésznők	2014. jan. 22. – márc. 29.		megvalósult
Nők Magyarországon 2. Fábíán Évi fotográfus kiállítása	2014. ápr. 29. – júl. 12.		megvalósult
A restaurálás művészete – A Magyar Restaurátorok Egyesülete kiállítása (előre nem tervezett kiállítás, helyet adtunk neki)	2014. aug. 25. – szept.27.		megvalósult
Startvonal – Elek Orsolya és Timár Gergely fotókiállítása	2014. okt. 28. – dec.6.		megvalósult
Képpé formált háború – kamarakiállítás	2014. dec. 10. – 2015. jan. 30.		megvalósult
V-VI. em. Különgyűjtemények			
Kép és gondolat – Dante Isteni színjátékához kapcsolódó kiállítás a Múzeumok éjszakáján, 2013	2013. jún. 22. – 2014. márc. 10.		
Én már rég a harangoké vagyok – Jékely 100 kiállítás	2013. okt. 30. – 2014. jan.24.		megvalósult
Csalóka emlékezet – A 60-as évek hangulata	2014. márc. 13. – dec. 4.		megvalósult
Egy kozmográfiai atlasz különlegességei 4. Hadtörténelmi térlepek Széchényi Ferenc gyűjteményében	2014. jún. 21. – dec. 20.		megvalósult

Őrzők éjszakája – A könyv elpusztíthatatlan: Könyvgyűjtők bolondériái	2014. jún. 21–22.		megvalósult
Őrzők éjszakája – A könyv elpusztíthatatlan: A könyv elpusztíthatatlan – Fitz József helytállása	2014. jún. 21–22.		megvalósult
Őrzők éjszakája – A könyv elpusztíthatatlan: Megnetett hangfelvételek	2014. jún. 21–22.		megvalósult
Őrzők éjszakája – A könyv elpusztíthatatlan: Megmentett kották	2014. jún. 21–22.		megvalósult
A titoknok úr – Szigligeti Ede 200. születési jubileuma	2014. ápr. 3. – máj. 31.		megvalósult
Tolnay 100 – Tolnay Klári születésének 100. évfordulója	2014. jún. 5. – okt. 5.		megvalósult
Áthallások – Weöres Sándor megzenésített versei – kiállítás	2013. okt. 16. – 2014. márc. 22.		megvalósult
Művészek a front mögött – Grafikák a Nagy Háborúból	2014. dec. 11. – 2015. márc. 31.		megvalósult
VII. em. Olvasói terek			
India magyar szemmel. Magyar utazók Indiában – Kiállítás	2013. okt. 1. – 2014. márc. 1.		megvalósult
100 éve született Kosáry Domokos	2013. dec. 9. – 2014. márc. 10.		megvalósult
„Kihívott magyar végzet”. Kovács Imre (1913. március 10.) író, szociográfus	2014. márc. 13. – szept. 13.		megvalósult
Vendégünk Törökország (előre nem tervezett kiállítás)	2014. ápr. 23. – máj. 31.		megvalósult
Kelet kapuja – egy új világot (előre nem tervezett kiállítás)	2014. ápr. 23. – máj. 31.		megvalósult
<i>Szentségtörés a csúnya könyv.</i> Három nyomdász: Kner Imre, Tevan Andor, Haiman György	2014. jún. 13. – szept. 13.		megvalósult

„... szolgálat az utolsó leheletig” - Fitz József- kiállítás (†1964. szept. 12.)	2014. nov. 5. – 2015. ápr. 20.		megvalósult
Vizek, fények, csillagok – Maucha Rezső 130 (1884. szept. 19.) kémikus, hidrobiológus	2014. szept. 19. – nov. 1.		megvalósult

Mutatók	2013. tény	2014. terv	2014. tény
Összes látogatószám (rendezvények, kiállítások, csoportvezetés, múzeumpedagógia)			24.597 fő
Rendezvények látogatóinak száma (pl. megnyitók, KönyvTárlat stb.)			15.060 fő
Kiállításokon, csoportvezetésen, múzeumpedagógiarendezvények látogatóinak száma, amiből			9537
teljes árat fizető látogató			2851
kedvezményes árat fizető			3277
ingyenes			3409
Diák látogatók			
Ebből külföldi látogatók (becsült százalék)			5%

3.7 Rendezvényszervezés, közönségkapcsolat

- **Éves intézményi nyílt napok megszervezése.** A tervezett valamennyi nyílt napon (*Magyar Kultúra Napja* 2014. január 22; *Múzeumok Éjszakája* 2014. június; *Alapítási Ünnepe* 2014. november 25.) sikeres programsorozattal vettünk részt.
- Az OSZK 2014-ben is részt vállalt a *Kutatók Éjszakája* c. rendezvénysorozaton.
- *Nyílt napot* szerveztünk továbbá a Zirci Ciszterci Műemlékkönyvtárban 2014. október 20-án.
- Irodalmi-kulturális programsorozatunk, a **KönyvTÁrlat** jelentős sikernek örvend. A havonta jelentkező, ingyenes estünk szinte minden alkalommal teltházas volt. A programok szervezése

NKA támogatással történik. A sorozat 2014-ben IV. évadjába lépett megidézve az 1910-es esztendő művészeti, irodalmi világát, benne az első világháború borzalmával.

- **Könyvtári séták, csoportvezetések:** Folyamatosan zajlottak; kiemelendő a *Szultán ajándéka* kiállításon tartott nagyszámú, két teljes héten keresztül óránként zajló csoportvezetés.

3.7.1 Kiemelt programok

AZ **ELTIPORVA – A vészkorszak és az Országos Széchényi Könyvtár** című, a Holokauszt Emlékév keretében rendezett kiállítás megnyitójára előtt konferenciát rendeztünk a kiállításon bemutatott események történelmi háttéréről, majd szeptember 30-án kerekasztal-beszélgetéssel zárult a kiállítás. A kiállításhoz vezetőfüzet is készült.

A Múzeumok Éjszakáján (2014. június 21.) rendezett, **Őrzők éjszakája – a könyv elpusztíthatatlan** összefoglaló című programjaink:

Több mint húszféle programunkon megtekinthették a látogatók többek között a legelső magyar verset, amit 60 évvel ezelőtt körbepompáztak; a corvinát, amit a közönség még soha nem láthatott; az 1944-ben betiltott, bezúzásra ítélt könyveket. A restaurátorok bemutatták, milyen volt és milyen lett egy-egy égett, tépett, penészes mű, de abszolút különlegesség volt az az orvosok által már egyszer felhasznált röntgen-fóliára készített hangfelvétel is, amelyen látni lehet az emberi gerincet, és hallgatni Bartók Béla zongorajátékát.

Hatkor az oroszlanos udvarra néző erkélyünkön koncerttel kezdtünk, fél nyolckor Al Ghai Hesna újságíró és Fábrián Évi fotóművész beszélgetett nagy érdeklődéstől övezve a pillanat megőrzéséről, 10-kor Huzella Péter és Mácsai Pál teltházas, felemelő és magával ragadó Villon-estje koronázta meg a programot, éjfélkor pedig a Chameleon Jazz Band játszott elfeledett dalokat.

Több játékot is hirdettünk éjfélre nyerteményekkel: a 451 Fahrenheit- (Ne) játssz a tűzzel! – Mentsd a menthetőt! című „könyvmentő akciót”.

Nagyon népszerű volt a „Játék egy mondatban – 10 mondat 10 regényből” verseny is, sokan adtak le jó megfejtést, a 10 nyertes éjfélkor vehette át a féléves olvasójegyet.

Idén is volt könyvaukción, a két árverésen a 103 tételből 97 darab kelt el.

Kínáltunk még látványdigitalizálást, könyvgyűjtők bolondéráit, megmentett kottákat, Tolnay Klári emlékeket, dicsőség és pusztulás helyszíneit a térképtárban, kipróbálhattuk a retro kiállításban, mennyire csalóka az emlékezet, begyakorolhattuk a vonalvezetést a divat-tárlat segítségével, fotót készíthettünk magunkról Babits lámpaernyője alatt.

Különösen nagy népszerűségnek örvendtek a körséták. A restaurátorok sem, megállás nélkül tanították az érdeklődő felnőtteket és gyerekeket könyvet kötni, papírvirágot hajtogatni, de mindig zsúfolt volt a Térképtár is, ahol kicsik-nagyok rengeteg földgömböt készítettek.

Június 21-én több mint 4000 látogató fordult meg nálunk, hogy bepillantson az ŐRZŐK titkaiba.

„Szent segítség” – Fegyverzajban sem hallgatnak a múzsák – ritkaságok a Babits-hagyatékából címmel kiállítást és előadásokat szerveztünk szeptember 5-én és 6-án.

A Budavári Önkormányzat szervezésében 12. alkalommal megrendezésre került a „Magyar Nyelv és Magyar Könyv Ünnepe” rendezvénysorozat központi témája idén az I. világháború irodalma volt. Az Országos Széchényi Könyvtár harmadik éve csatlakozik a programsorozathoz, ennek keretében idén a Babits Mihály alkotóműhelyéből ránk maradt gazdag hagyatékából nyújtottunk ízelítőt a nagyközönség számára.

Mozart – ahogy még nem hallottuk – 2014. szeptember 26.

A Tempus Közalapítvány felhívására a nyáron, a Zeneműtár vezetője által felfedezett, korábban ismeretlen Mozart-kéziratot bemutató est megrendezésével kapcsolódtunk a Kutatók Éjszakája programjaihoz. A felfedezésről, az eseményről a világ minden táján tudósított a média.

Múzeumok Őszi Fesztiválja – A péntekenként óránként szervezett Pincétől a padlásig – Könyvtári körséták az „Egy névtelen székely asszony adománya” címet kapta, mivel a nálunk őrzött hagyatékok közül a Magyar Asszonyok Könyvtárába is betekintést nyújtottunk. A „Könyvdoktor rendel” programunk keretében a restaurátorok munkáját ismerhették meg 4 alkalommal az érdeklődők. Múzeumpedagógiai kínálatunk népszerűsítése céljából a tanárok éjszakáján ízelítőt kínáltunk a Történeti Interjúk Tára, a Plakát-és Kisnyomtatványtár, valamint a Régi Nyomtatványok Tára tananyagaihoz kapcsolódó foglalkozásokból. KönyvTÁRlat című sorozatunk októberi estjét is integráltuk a rendezvénysorozatba: ez alkalommal *Álom és valóság* címmel a művészet és pszichoanalízis huszadik század eleji útjait mutattuk be.

Széchényi Emléknep

2014. november 25-én, az Országos Széchényi Könyvtár alapításának 212. évfordulóján került sor a könyvtár házi ünnepségére, a Széchényi-émléknepre.

A Gyűjteményszervezési igazgató, a Széchényi emlékérem tavalyi kitüntetettje tartott előadást. Az idei kitüntetett a zeneműtár vezetője lett, aki egy Mozart-kézirat azonosításával hívta fel magára a magyar és a nemzetközi szakma figyelmét. Ezután került sor a törzsgárda tagság kiosztására. A délutáni program a Nemzedékek kézfogása konferenciasorozattal folytatódott, melynek során a jelenlévő kollégák a nemrég elhunyt egykori munkatársnőjükre emlékeztek.

KönyvTÁRlat IV. Válság és újítás – Azok a tízes évek...

Szeptemberben 4. évadával, rögtön telt házzal indult az immár hagyományos KönyvTÁRlat.

Az idei sorozat címe: Válság és újítás „Azok a tízes évek” – a 100. évfordulón megidézve az I. világháború korszakát.

2014. szeptember 18. – Fény és árnyék: A Monarchia megújuló fővárosai

2014. október 16. – Álom és valóság: művészet és pszichoanalízis

2014. november 6. – Látszat és láttatás: színházi és opera-élet a tízes években

2014. december 11. – Töredékek és folyamatok: avantgárd és zenei újítások

3.7.2 Nagyrendezvények és kiállítás-megnyitók, valamint ezek PR-jának szervezése, lebonyolítása

Tavaly 18 kiállítás-megnyitó és 5 nagyrendezvény (A magyar kultúra napja, Múzeumok Éjszakája, a Magyar Nyelv és Magyar Könyv Ünnepe, Kutatók Éjszakája, Múzeumok Őszi Fesztiválja) zajlott le, valamennyi esetben az esemény volumenének megfelelő programot illetve reklámot szerveztünk.

A könyvtárban tavaly összesen 249 teremfoglalást rögzítettünk a különféle rendezvények számára!

3.7.3 OSZK szolgáltatásainak népszerűsítése

Tavaly is gondoskodtunk az OSZK szolgáltatásainak népszerűsítéséről a Nemzetközi Könyvfesztiválon, a Múzeumok Majálisán, az Ünnepi Könyvhéten, az ELTE őszi beiratkozási akcióján, illetve a Magyar Nyelv és Magyar Könyv Ünnepe-n a Budai Várban.

3.7.4 Könyvtárbemutatók szervezése és lebonyolítása a nagyközönség, illetve diákok számára

Nagyon fontosnak tartjuk, hogy valamennyi hazai és határon túli állampolgár megismerhesse személyesen is a nemzeti könyvtárat, ezért folyamatosan szervezünk különböző típusú csoportvezetéseket. Tavaly 125 csoportvezetés valósult meg, 3589 fő részvételével.

3.7.5 Tárlatvezetések, közönségprogramok szervezése a kiállításokhoz kapcsolódóan

A Nemzetközi Könyvfesztiválhoz, illetve ahhoz kapcsolódóan, hogy Törökország volt a díszvendég, áprilisban három hetes Corvina-kiállítást rendeztünk (ez eredetileg nem szerepelt a munkatervünkben). Ehhez tárlatvezetéseket hirdettünk, amelyeken 796 fő vett részt. Ugyancsak vezetéssel lehetett megtekinteni a *Szent segítség* című tárlatunkat, amelyet így 4 alkalommal 380 fő látogatott meg.

Az *Eltiporva* című kiállítás-hoz a nyitva tartása alatt heti rendszerességgel szerveztünk tárlatvezetést – 20 alkalommal 216 látogató érkezett, illetve a kurátorok szakvezetést tartottak a megnyitón, a finisszázson és a Múzeumok Éjszakáján is.

Kiállításainkat 5855 fő tekintette meg.

3.7.6 A partnerek folyamatos információellátása a könyvtárban történő jelentős eseményekről

Folyamatosan több csatornán keresztül juttatjuk el az információkat a látogatók részére: valamennyi eseményről hírt adunk nem csak az OSZK honlapján, de több ezer címet tartalmazó, folyamatosan bővülő címlistánkon, a KATALISTen, az épületben kihelyezett és rendezvényeken terjesztett plakátok, szórólapok útján is.

3.7.7 Könyvbemutatók szervezése, lebonyolítása

Októberig 9 alkalommal szerveztünk könyvbemutatót 330 érdeklődő részvételével.

3.7.8 Az OSZK-ra vonatkozó információk gyűjtése

A sajtófigyelés – a beérkező, előfizetett lapok, a kötelezpéldányok, illetve a Google értesítő alkalmazás használatával – folyamatos és naprakész, a legfontosabb események adatait külön összesítve is tartalmazza. Az év során folyamatosan aktualizált, naprakész sajtókapcsolati adatbázissal rendelkezünk. Azon túl, hogy az eseményekről számos médium hírt ad, különösen jó kapcsolatot építettünk ki a Heti válasz, a Magyar Katolikus Rádió, a Kossuth Rádió, a Lánchíd Rádió, Civil Rádió, Bartók Rádió és a Duna televízió munkatársaival, ezekben a médiumokban az év során több alkalommal is kaptunk személyes megszólalási lehetőséget.

3.7.8.1 Forgatások és fotózások

Hét alkalommal forgattak nálunk és 3 alkalommal adtunk fotózási engedélyt – ez 72.500 Ft+ÁFA bevételt jelent.

3.7.9 Terembérlések

12 külső cég bérelte ki a termeinket, a bevétel 8.975.650 Ft +ÁFA.

3.7.10 Intézményi tudományos kapcsolatok; konferencia- és kiállításrendezés

Tavaly a legnagyobb feladat a Holokauszt emlékév keretében megrendezett *Eltiporva – A vészidőszak és az Országos Széchényi Könyvtár* című kiállítás megszervezése volt, tekintettel az igényelthez képest nagymértékben csökkentett támogatásra. Munkaterven felül nagy sikerrel szerveztük meg a *Szultán ajándéka* című kiállítást, és természetesen a tervezett kisebb tárlatok lebonyolítását is.

Két hazai intézménnyel szerveztünk közös kiállítást: tavasszal nyílt meg az Iparművészeti Múzeumban a *Merészebb, mint a festészet* című nagy sikerű plakátkiállítás, illetve Pécsen a *Pálosaink, a fehér barátok* című kiállítás.

Az év során az NKKO nemzetközi referensének és rendezvényszervezőjének közreműködésével valósult meg a következő két konferencia:

Facing and Forming the Tradition. Illustrated Texts on the Way from Late Antiquity until the Romanesque Times című, a Pázmány Péter Tudományegyetemmel közös szervezésben megvalósult nemzetközi konferencia (2014. március 18-20.)

Egyházi Könyvtárak Egyesülete – MKE konferencia (2014. március 25.)

A kalocsai ősnymtatvány és az ÁVH munkacímű mini-konferencia – a kiadvány Bábel Balázs kalocsai érsek őexcellenciájának történő ünnepélyes átadása alkalmával – végül nem az OSZK-ban valósult meg, hanem Kalocsán, melyet a partner szervezett meg.

Az OSZK Tudományos Ülésszak I. januárban, II. pedig novemberben az NKKO közreműködésével lezajlott.

Utazások – 49 külföldi utazás koordinációjában vettünk részt, illetve megszerveztük a *Mozart-ahogyan még nem hallottuk* című program salzburgi előadásának utazását és szállását.

Műtárgykölcsönzések – Október 10-ig 22 intézmény számára 869 db műtárgyat kölcsönöztünk, 837.650.500 Ft értékben, illetve 4 kiállításhoz biztosítottunk műtárgyakat. Az intézményi belső szabályzat egyeztetése a jogással megtörtént.

A külföldi műtárgykölcsönzéseket illetően két kölcsönzés zárult le, egy meghiúsult, mivel nem kölcsönözhető a műtárgy; jelenleg 2 kölcsönzés előkészítése történik.

Egyéb kapcsolatok: Nemzetközi szervezeti tagságaink

- EBLIDA (European Bureau of Library, Information and Documentation Associations)
- IFLA (International Federation of Library Associations)
- LIBER (League of the European Research Librarians)
- ISSN International
- AIBM (Association Internationale des Bibliothèques Musicales)
- EIA (European Information Association)
- CENL (Conference of European National Libraries)
- ICOM (International Council of Museums)
- International ISMN Agency (International Standard Music Numbering)
- CERL (Consortium of European Research Libraries)
- ADLUG (Amicus DOBIS/LIBIS User Group)
- International ISBN Agency

A Ciszterci Műemlékkönyvtár közönségszolgálati tevékenysége – 2014 során átalakult a Műemlékkönyvtárat övező környezet, a Ciszterci Látogatóközpont megnyitása után elsődleges feladat az OSZK-CLK keret-megállapodás részleteinek kidolgozása volt, mely a látogatható területeken túl az OSZK kiadványainak zirci árusítását is magába foglalta, bizományosi rendszerben. Ezen túl természetesen a hétfélig ügyeletek biztosítása és fenntartása volt az elsődleges feladat. (Megjegyzés: a Ciszterci Apátsággal történő megegyezés szerint a kiállító tér hétfélig nyitva tartása módosulhat a főszezonon kívüli időszakban.)

A műemlékkönyvtár múzeumként 276 napot tartott nyitva 2014 során, ami alatt 14.328 látogatót fogadott. Az olvasószolgálat 200 nap alatt 27 alkalommal szolgált ki hely- és könyvtörténeti érdeklődésű kutatókat.

3.8 Pályázati tevékenység

Pályázati projektek bemutatása, aktuális helyzete

<i>Hazai pályázatok megnevezése</i>	<i>Pályázott összeg</i>	<i>Elnyert összeg (Ft-ban)</i>
<i>NKA Szépirodalom és Ism. Koll.</i>		
Weöres 100	3.450.000	3.450.000
KönyvTÁrlat III. (Bűnök és szenvedélyek)	2.925.000	2.500.000
KönyvTÁrlat Bónusz (2014 május-június)	470.000	400.000
KönyvTÁrlat IV. (Válság és újítás)	3.734.000	2.000.000
KönyvTÁrlat IV. Bónusz (2015. május-június)	880.000	880.000
OSZK Tudományos ülészek 2014.	400.000	250.000
Standbérlet – Ünnepi Könyvhét	100.000	85.000
Jékely-tárlat és programok	620.000	400.000
<i>NKA Közgyűjtemények Koll.</i>		
Gyűjteményvédelmi eszközök	1.708.055	527.000
Múz. Gyűjt, védelme – klíma	2.485.000	1.835.000
Ithaka – Cleveland	1.570.000	1.570.000
Ithaka – Pogrányi-hagyaték	630.000	630.000
Ithaka – Farkas Ferenc zeneszerzői hagyatéka	950.000	950.000
Gerő Gyula: Magyar könyvtár-történeti kronológia 4. kötet	999.950	999.000
Restaurátor műhely eszközbeszerzés	984.538	800.000
Határon túli szakemberek képzése	2.077.420	1.500.000
Tudás új utakon konferencia, K2	480.000	480.000
RMK digitalizálás (II.)	5.000.000	5.000.000
<i>NKA Könyvkiadás Koll.</i>		
Die Herzog Augustis Corvina	2.700.000	2.500.000

Az OSZK I. világháborús gyűjteménye	650.000	500.000
Képpé formált háború. I. világháborús album	4.680.000	2.000.000
Képes nyomdászattörténet	1.635.000	1.000.000
Bibliotheca Scientiae et Artis 5.	1.280.000	700.000
Bibliotheca Scientiae et Artis 6.	1.360.000	700.000
Lakatos Éva (szerk.): Sajtóbibliográfia 4-5. kötet	1.450.000	1.100.000
450 éves a váradi nyomdászat. Díszalbum	2.756.000	1.800.000
Az Országos Széchényi Könyvtár kiadói programja (3 éves időtartamra 8 cím)	10.000.000	<i>bírálat alatt</i>
<i>NKA Folyóirat-kiadás Koll.</i>		
Könyv, Könyvtár, Könyvtáros -2014	4.392.000	2.500.000
Könyv, Könyvtár, Könyvtáros -2015	3.500.000	<i>bírálat alatt</i>
Könyvtári Figyelő - 2014	4.384.000	2.000.000
Könyvtári Figyelő – 2015	3.664.500	<i>bírálat alatt</i>
<i>NKA Vizuális Művészetek Koll.</i>		
Fábián Évi portrékiállítás		
Csíkvári fotókiállítás	980.000	300.000
<i>NKA miniszteri keret</i>		
Capriccio II.	1.300.000	1.300.000

Új Magyarország Fejlesztési Tervhez vagy Új Széchenyi Tervhez kapcsolódó pályázatok megnevezése	Pályázott összeg	Elnyert összeg (Ft-ban)
2014-ben az OSZK nem indult ilyen pályázaton		

Egyéb, nem hazai forrásokra épülő	Pályázott összeg	Elnyert összeg
--	-------------------------	-----------------------

pályázatok megnevezése		(Ft-ban)
EOD (E-book On Demand)	27.500.000 Ft	27.500.000 Ft
Linked Heritage	14.100.000 Ft	14.100.000 Ft
Civic Epistemologies	17.655 euro	

b) A Projektiroda (Projektigazgatóság) tevékenysége

2013 októberében a pályázati tevékenység koordinálására Projektigazgatóság jött létre, és 2014 nyaráig négy fős személyzettel működött úgy, hogy az igazgatóság feladatkörébe utalt pályázatfigyelést, projektötlet-gyűjtést a Főigazgatósággal szoros együttműködésben végezte, a projektadminisztrációt pedig a Főigazgatóság kompetenciájába tartozott.

A tervek szerint megtörtént a projekt- és dokumentumkezelésre alkalmas ingyenes vagy kis összegbe kerülő alkalmazások (JustDoo, Alfresco, Drupal CMS-be építhető projektkezelő modul, Google Drive) tesztelése. Az Iroda véleménye szerint a célra legalkalmasabb egy, a Drupal CMS rendszerhez fejlesztett, nem túl drága projektkezelő modul lenne. A szoftver kiválasztása további szoftverek felkutatását és tesztelését kívánja meg.

Kiemelt projekt - ELDORADO:

A szervezeti egység létrehozása az aktuális vezetés iránymutatásának megfelelően mindenekelőtt a már folyamatban lévő ELDORADO projekt hatékony megvalósítását célozta, így a főbb feladatok ellátásában is erre a projektre koncentrált az Iroda (az erről szóló beszámolót lásd az I. fejezetben).

Az ELDORADO-n kívüli projektekről:

2014-ben indult a Civic Epistemologies (Állampolgári részvétel a digitális kulturális örökség feltárásában és kutatásában) uniós projekt OSZK-s részvétellel (<http://www.oszk.hu/civic>), valamint zárult egy V4-es partnerekkel indított kezdeményezés, amely utóbbinak célja az Első Világháborúhoz kötődő digitalizált dokumentumok korszerű formában történő – többnyelvű ontológiával megtámogatott – közzététele. Ebben elsősorban adatszolgáltatóként vettünk részt, de beleszólunk a koncepció kialakításába is. Két – ugyancsak uniós – projektől a pályázati javaslatlattétel fázisában visszaléptünk, felmérve, hogy nem rendelkezünk a szükséges erőforrásokkal.

c) Egyéb projektek

Az OSZK egyéb pályázatait, projektjeit a korábban kialakított rendben, a pályázatokat, projektterveket benyújtó és megvalósító igazgatóságok hatáskörében maradtak.

EOD (E-book On Demand) - ESZI

Linked Heritage - ESZI

ENUMERATE projekt

Az európai digitalizálási helyzetkép feltérképezésére indult projektben a Könyvtári Intézet vesz részt. A projekt keretében lezajlott 2. felmérés eredményeiről Tóth Máté a Könyvtári Figyelő 2014/4-es számában írt tájékoztató cikket.

„Kulturális szakemberek továbbképzése az Országos Széchényi Könyvtárban” (TÁMOP-3.2.12-12/1/KMR-2012-0022)

Az OSZK 2012 nyarán benyújtott pályázatának hosszadalmas befogadási-értékelési procedúrája után 2013 áprilisában került sor a szerződéskötésre, és megindulhatott a megvalósítás. Ennek során előre nem látható és utóbb megoldhatatlannak bizonyult nehézségekbe ütköztünk, és a továbbképzési terv jelentős részét nem tudtuk megvalósítani: Pályázatunkban nagy számban akkreditált és OKJ-s informatikai tanfolyamok, illetve a beiskolázandó munkatársaink zömét érintő általános nyelvi képzés szerepeltek. A pályázat kiírásakor érvényes jogi környezet a pályázat futamideje alatt olyan módosulásokat szenvedett el, amelyek bizonytalanná tették az eredeti célok törvényes megvalósítását. Az általános nyelvi képzésre szakosodott intézmények a megváltozott körülmények miatt nem feleltek meg a pályázati kiírásnak, a tervezett képzések másik része pedig az OKJ-s képzések átalakulása, ill. a felnőttképzési törvény módosulása miatt meghiúsult, és más tanfolyamokkal nem volt pótolható. Súlyosan érintette az OSZK-t pl. az, hogy a Könyvtári Intézet tanfolyamait nem vehette igénybe. Mindezek miatt szerződésmódosítási kérelmet nyújtottunk be a pályázat megvalósult részének támogatását kérve, a pályázat lezárására. Ennek elbírálása még folyamatban van.

3.9 Kommunikációs tevékenység

Mutatók	2013. tény	2014. terv	2014. tény
TV megjelenés (fizetett hirdetések nélkül)	25	30	41
Rádió megjelenés (fizetett hirdetések nélkül)	30	30	37
Írott sajtó megjelenés (fizetett hirdetések nélkül)	207	220	135
E-sajtó	505	550	733
Fizetett hirdetések száma (médiumtól függetlenül, becsült érték)	37	40	30*

*A fizetett hirdetéseket a KönyvtÁRlat megvalósításához nyert pályázati támogatásból finanszírozzuk, azonban a kért összeghez képest kevesebb támogatást kaptunk – így a hirdetések számát is csökkentenünk kellett.

Holokauszt-kiállítás – Az első félév egyik kimagasló jelentőségű projektje – *Eltiporva* címmel valósult meg –, amelynek látványterve, kivitelezése és szakmai tartalma egyaránt kiváló színvonalú volt. Ennek megfelelően 45 alkalommal foglalkozott a média a kiállítással, közöttük három alkalommal rádióműsor formájában.

ELDORADO-projekt kommunikációs stratégiája – Az ELDORADO-projekt kommunikációs stratégiája elkészült, a felület tervezése folyamatban van. Készült egy rövid reklámfilm is két verzióban (30mp és 180 mp).

További kiemelt programokhoz kapcsolódó médiamegjelenések – A magyar kultúra napjarendezvényeivel 45, a Múzeumok Éjszakájarendezvényeivel pedig 37 esetben foglalkoztak a különböző médiumok. Hosszabb interjú készült a Katolikus Rádióban, a Civil Rádióban, a Kossuth

Rádió pedig a Zeneműtárból jelentkezett élőben. A Klub Rádió kétperces műsorajánlóban adott lehetőséget, s talán a legfontosabb a Bartók Rádió egy órás élő kerekasztal beszélgetése volt. A munkaterven felüli feladatként megszervezett **A szultán ajándéka. Négy corvina a Szeráj könyvtárából** című kiállítás kimagasló népszerűségnek örvendett a sajtóban is: 72 hír jelent meg, közöttük három rádióműsorban: a Bartók Rádióban illetve a Kossuth Rádióban két alkalommal, valamint két TV-műsorban: a Duna TV-ben és az ATV-ben adott interjút a kurátor.

Kutatók éjszakája – Mozart – ahogyan még nem hallottuk – A felfedezés nemzetközi szenzáció: 61 magyar, 52 külföldi, összesen 113 sajtómegjelenést generált.

Az arculati kézikönyv kidolgozása 2013 decemberében elkezdődött a MOME együttműködésével, azonban a megbízott főigazgató távozásával a munka megszakadt. A munka elvégzése, az OSZK tereinek és információs felületeinek felújítása és frissítése már régóta sürgető.

Múzeumpedagógia/tematikus könyvtárlátogatások – Tavaly a megbízott osztályvezető múzeumpedagógiai munkatervet készített, amelyben rögzítette a fő célkitűzéseket. Ezek nagy részét megvalósítottuk:

a múzeumpedagógiai füzetmegújított grafikája – változatlanul grafikus híján, a házon belüli, korlátozott erőforrásokra támaszkodva – elkészült. A tartalom frissítése is megvalósult a táraknak az elmúlt félév tapasztalataira alapozott észrevételeit beépítve, és kínálatunk három új foglalkozással bővült.

a tanév megkezdése előtt e-mailben is megkerestük az közoktatási intézményeket csatolva új múzeumpedagógiai ajánló füzetünket is. A foglalkozások közül a legnépszerűbbek voltak a *Hogyan mosható a papír*, a *Petőfi forradalma és szerelme*, a *Kémvilág és propaganda...*, illetve *A világ Kolumbusz szemével*.

Bekapcsolódtunk az **Operakaland** című projektbe is. Ennek keretében múzeumpedagógiai foglalkozásaink közül hármat átalakítottunk úgy, hogy a NAT-ban foglaltaknak megfelelően akár tanórát is kiválthattak. Május 12-22. között 14 „operakalandos” csoportot fogadtunk.

60 csoport számára szerveztünk különböző múzeumpedagógiai foglalkozásokat (1211 fő)

Iskolai közösségi szolgálat – Bekapcsolódtunk az OFI munkatársainak szervezésében havonta megrendezett egyeztető fórum munkájába. Kialakítottuk a házon belüli koordinációs feladatok rendjét, az iskoláknak elküldtük e-mailben tájékoztatónkat. Előadóként részt vettünk a május 26-án megrendezett és a november 19-én tartott konferencián (*Az iskolai közösségi szolgálat fogadása a könyvtárakban*). December 2-5. között *Felkészülés az iskolai közösségi szolgálat fogadására a közgyűjteményekben* címmel akkreditált képzést szervezett a Könyvtári Intézet. – 2014-ben 7iskolával kötöttünk együttműködési megállapodást, és 25 diák teljesíti nálunk a kötelező iskolai közösségi szolgálatot az alábbi területeken: Nemzetközi és Kulturális Kapcsolatok Osztálya, Plakát- és Kisnyomtatványtár, Zeneműtár, Színháztörténeti Tár, Diafilm- és Fotótár, Régi Nyomtatványok Tára, Tudományos Titkárság.

4 Munkatervben nem szereplő többletfeladatok teljesítése

4.1 Információszolgáltatási Igazgatóság

A munkatervben nem szereplő többletfeladatok főként a raktári helyhiány miatt szükséges állománymozgatások során jelentkeztek. A Raktári Osztály tagjai a hírlapállományból mintegy 390 pfm-nyit telepítettek más helyre, vagy „rukkoltak”, hogy helyet biztosítsanak az új gyarapodásnak. Ezen felül részt vettek a Mikes-program keretében beérkezett két könyvszállítmány (40 m³) lepakolásában az OSZK Maglódi úti raktárában.

4.2 E-szolgáltatási Igazgatóság

E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya – Az osztály három munkatársa szeptembertől bekapcsolódott a Civic Epistemologies EU-s projekt munkájába, és részt vesznek a különböző munkacsoportokban.

IKR Osztály

- Az NPA rekordállományának MOKKA-ba való betöltését automatizáltuk, de 2014-ben több alkalommal is változtatási igény merült fel, aminek megoldása magas prioritást élvezett.
- Az ELDORADO rendszer igényeinek megfelelően
 - az OSZK teljes törzsgyűjteményi rekordállományát újratöltöttük a MOKKA-ba,
 - kibővítettük a MOKKA-ba történő rekordszolgáltatás kritériumrendszerét, főként dokumentumtípusok tekintetében; a többlethalmazt is betöltöttük a MOKKA-ba,
 - a betöltött rekordokba bekerültek a személynevek VIAF-azonosítói (Sajnos, a VIAF azonosítók nemzetközileg elfogadott rögzítési/tárolási módját a jelenlegi IKR nem támogatja, így átadásuk nem könnyű feladat.)
 - a közkinccsek és potenciális árvaművek bibliográfiai adatainak lekérdezése az OSZK OPAC-jából több ízben, több szempont szerint megtörtént.
- Megterveztük a Mikes Kelemen Program keretében a könyvtárak számára készülő „ajánlási listák” összeállítását az IKR adatbázisában tárolt bibliográfiai rekordokból.
- Az országos tömeges digitalizálást támogató kilistáztuk az adatbázisból az OSZK állományában található többpéldányok (a két példánynál több példányban meglévő könyvek) példányadatait.
- Az OSZK-ban digitalizált röplapok metaadatait átadtuk a MANDA adatbázisának.

Alkalmazás Szolgáltatások Osztály

- a Magyar Nemzeti Múzeum Központi Régészeti Könyvtárának IKR-váltását (az AMciusból való kiválását) követően az adatmigrációs feladatok ellátása
- nagyméretű térképek nézegetésére alkalmas alkalmazás fejlesztése a Térképtár részére

- OSZK Partner adatbázis létrehozása az ELDORADO igényeinek megfelelően: az alapfunkciók elkészültek, de a további fejlesztés leállt, mivel a szoros határidők miatt egyszerűbb, hasonlóan alkalmas megoldás mellett döntöttek.
- SOAP (Simple Object Access protocol) készítése az ISBN-adatbázishoz
- MEK-es OAI-n lévő EPA-set szüretelése és elérhetővé tétele a Monguz számára az OSZK OAI szerverén

Webtartalom Koordinációs Osztály – A WKO-t számos esetben keresték meg az éves munkatervben előre nem definiált feladatokkal. A kisebb-nagyobb és különböző típusú feladatokból a teljesség igénye nélkül néhány:

- a Humanus: – a jelenlegi Humanus-oldal (oszk.hu/humanus) Drupal-ra való felhúzása a WKO tesztszerveren. Az oldal a tesztszerveren működik.
- az osztály munkatársai (Mann J. és Sudár A) 44 blogbejegyzést készítettek az év során (háttér: a naprakész ünnepek sorozat és a blog „táplálása”)
- Az ELDORADO-val kapcsolatban tesztelés, felület átalakítási javaslatok, valamint kötelező elemek összegyűjtése, megfelelő használatuk ellenőrzése, sablonok elkészítése a kötelező arculati elemekkel: levél, szerződés, ppt
- különböző grafikai munkák (molinó, banner, plakát, múzeumpedagógiai ismertető füzet) az OSZK rendezvényeihez (ELDORADO megnyitó, A szultán ajándéka c. kiállítás stb.)
- angol nyelvű fordítások más osztályok számára: NKO, ELDORADO, Tudományos Titkárság
- A Könyvtári Kuratórium honlapjának elkészítése: <https://konyvtarikuratorium.oszk.hu>

4.3 Tudományos Igazgatóság

Könyv- és Művelődéstörténeti Osztály:

- Több bel- és külföldi könyvtár fordult hozzánk töredékek, címlap nélküli nyomtatványok nyomtatási helyének és idejének a meghatározásával. Ilyen szakértői munkát végeztünk pl. a marosvásárhelyi Teleki Téka számára több esetben, a kolozsvári Egyetemi Könyvtár, a kolozsvári Református Gyűjtőlevéltár és legutóbb a váci Egyházmegyei Könyvtár részére.

A Régi Nyomtatványok Tárával együttműködve összeállítottuk a digitális csereprogram számára a budapesti *Országos Evangélikus Könyvtárban*, a marosvásárhelyi *Teleki-Bolyai-könyvtárban*, a pozsonyi *Egyetemi Könyvtárban* és a kolozsvári *Akadémiai Könyvtárban* őrzött példányoknak a listáját, amelyeknek az OSZK-ban nincsen példánya, vagy nem olyan teljes, mint az ottani, vagy csak fény- ill. fotómásolatunk van.

- A MANDA közfoglalkoztatott-programja keretében a XVIII. századi példánynyilvántartás alapján táblázatban rögzítették az OSZK-ban meg nem lévő, nyelvi és területi hungarika példányok őrző helyét és jelzetét. A nyomdák rendezett nyilvántartásából Bártfától a kassai Akadémiai Nyomdában 1745-ig megjelent kiadványokig rögzítette a példányokat (3964 tétel) és a csak irodalomból adatokból ismert tételeket (563 tétel). Ezt a munkát munkatársunk folytatta tovább és

a kassai Akadémiai Nyomdában 1746-tól megjelent kiadványoktól a nagyszombati Akadémiai Nyomda 1800-ig megjelent kiadványaiig további 5930 tétel lelőhely-adatát rögzített.

4.4 Digitális Filológia program

A Digitális Filológia Osztály az Országos Széchényi Könyvtár (digitalizálás előtt álló) négy, szakkönyvtári gyűjtőköréhez rendel online szakértői rendszereket, melyek segítik a Könyvtár felhasználóinak tájékozódását a Könyvtár által szolgáltatott anyagban. Az irodalomtudományi szakértői rendszer kiépítésének előkészítése 2014 novemberében megindult.

Feladata: Egyetemeken, ill. akadémiai és más kutatóhelyeken elkészült, ill. készülő szövegkiadások, adatbázisok szerzeményezése, archiválása és szolgáltatása. 2014-ben az OSZK szervereire való telepítés megindult a Villanyspenót, valamint az RPHA alkalmazások esetében.

5 KIADVÁNYOK

5.1 Sorozatok

Bibliotheca Scientiae et Artis (közös kiadás a Gondolat Kiadóval)

- **5. Források és hagyományképek**, szerk. Stemler Ágnes. Az OSZK éves Tudományos Ülésszak előadásainak válogatott, szerkesztett anyaga. (sorozatszerkesztő: Tudományos igazgató) Kiadja: Országos Széchényi Könyvtár–Gondolat Kiadó, Bp., 2014. 200.
- **6. Tér(v)iszonyok, térkép(zet)ek**, szerk. Visy Beatrix – Bíró Csilla. Az OSZK éves Tudományos Ülésszak előadásainak válogatott, szerkesztett anyaga. (sorozatszerkesztő: Tudományos igazgató) Kiadja: Országos Széchényi Könyvtár–Gondolat Kiadó, Bp., 2014. 264.

Hungarica typographica (közös kiadás a Balassi Kiadóval)

II. BÁNFI Szilvia – PAVERCSIK Ilona – PERGER Péter – V. ECSEDY Judit: **A régi magyarországi nyomdák betűi és díszei XVII. század, 2. kötet, I. Illusztrációk, II. Tanulmányok és katalógus**. Kiadja: Országos Széchényi Könyvtár–Balassi Kiadó, Bp., 2014.

Amor Librorum (közös kiadás a Kossuth Kiadóval, klub-terjesztés)

- Gergelyffy András: *Technologia...* Kossuth-OSZK, Bp., 2014.

Nemzeti Téka (közös kiadás a Gondolat Kiadóval)

- Szóts Zoltán Oszkár: **Az Országos Széchényi Könyvtár egykori első világháborús gyűjteménye**, Kiadja: Országos Széchényi Könyvtár–Gondolat Kiadó, Bp., 2014.
- „**Könyvim az én fiaim**”, szerk. Csepregi Klára – Bor Kálmán. 2. átdolg. kiadás. Kiadja: Országos Széchényi Könyvtár–Gondolat Kiadó, Bp., 2014.
- **Szinnyei és követői**, szerk. Szőnyi Éva, Kiadja: Országos Széchényi Könyvtár–Gondolat Kiadó, Bp., 2014.

5.2 Bibliográfiák

- **A magyar sajtótörténet válogatott bibliográfiája 1705–1944. 5. kötet Pótlások, kiegészítések**, összeáll. Lakatos Éva. Kiadja: Országos Széchényi Könyvtár, Bp., 2014.
- **Magyar könyvtártörténeti kronológia. 4. kötet, 2008–2010; Pótlások, javítások, 1996–2007.** összeáll. Gerő Gyula. Kiadja: Országos Széchényi Könyvtár, Bp., 2014.

5.3 Nemzetközi együttműködésben megjelenő kiadványok

- Supplementum Corvinianum: **Corvina Augusta**. Die Handschriften des Königs Matthias Corvinus in der Herzog August Bibliothek Wolfenbüttel, szerk. Zsupán Edina, Kiadja: Országos Széchényi Könyvtár, Bp., 2014.
- **Pesty Frigyes helynévgyűjteménye 1864–1865. Székelyföld és térsége III. Maros megye**. OSZK–Székely Nemzeti Múzeum, Bp.–Sepsiszentgyörgy, 2014.

5.4 Egyéb együttműködésben megjelenő kiadványok

- **Irodalmi Magazin (Magyar Napló–OSZK)**

Irodalmi magazin. A Magyar Napló és az OSZK időszakos kiadványa, főszerk. Oláh János, II. évfolyam 2014/1. (*Gárdonyi Géza*)

Irodalmi magazin. A Magyar Napló és az OSZK időszakos kiadványa, főszerk. Oláh János, II. évfolyam 2014/2. (*Írók és alkotók a Nagy Háborúról 1914–1918*)

Irodalmi magazin. A Magyar Napló és az OSZK időszakos kiadványa, főszerk. Oláh János, II. évfolyam 2014/3. (*Krúdy Gyula*)

Irodalmi magazin. A Magyar Napló és az OSZK időszakos kiadványa, főszerk. Oláh János, II. évfolyam 2014/4. (*Zrínyi Miklós*)

- **„Képes Világ”** Tudományos konferencia a 19. századi magyarországi illusztrált sajtóról, szerk. Szvoboda Dománszky Gabriella, Kiadja: Budapesti Történeti Múzeum–Országos Széchényi Könyvtár, Bp., 2014 (Tanulmányok Budapest múltjából, XXXIX.)
- Kovács Eszter: **A Makula nélkül való tükör cseh fordításai**, Kiadja: Országos Széchényi Könyvtár–Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar, Bp., 2014 (Pázmány Irodalmi Műhely Lelkiségtörténeti Tanulmányok)

5.5 Alkalmi kiadványok

- **A nőuralom.** Szigligeti Ede négy színműve, sajtó alá rendezte, gondozta és szerkesztette, az előszót írta: Sirató Ildikó. Kiadja: Országos Széchényi Könyvtár – Nagyvárad Szigligeti Színház, Bp. – Nagyvárad, 2014.
- **Ős és utód nélkül.** Fábíán László írásai Lajtha Lászlóról. A Lajtha házaspár és Fábíán László levelezése, szerk. Solymosi Tari Emőke, Kiadja: Országos Széchényi Könyvtár–Gondolat Kiadó, Bp., 2014.

5.6 Kiállítási katalógusok

- **Eltiporva.** A vészkorszak és az Országos Széchényi Könyvtár, szerk. Ujváry Gábor. Kiadja: Országos Széchényi Könyvtár, Bp., 2014.

5.7 Díszalbumok

- **Képpé formált háború.** Az első világháború nemzetközi képes emlékei az Országos Széchényi Könyvtárban, szerk. Szarka Anita, Katona Anikó, Kiadja: Országos Széchényi Könyvtár–Osiris Kiadó, Bp., 2014.
- Bánfi Szilvia – V. Ecsedy Judit: **A magyarországi nyomdászattörténet képeskönyve 1473–1700**, Kiadja: Országos Széchényi Könyvtár–Balassi Kiadó, Bp., 2014.

5.8 Az 1956-os Intézet – Oral History Archívum kiadványai

- **Évkönyv XX. 2014. Búvópatakok**, szerk. Rainer M. János. Kiadja: Országos Széchényi Könyvtár–1956-os Intézet Alapítvány, Bp., 2014.

5.9 OSZK együttműködéssel megjelenő, támogatott kiadványok

Rózsafalvi Zsuzsanna: **A portré alakvariánsai Schöpflin Aladár életművében**, Bp., Kiadja: Ráció Kiadó, 2013.

5.10 Időszaki kiadványok

- **Lymbus 2012–2013**. Magyarságtudományi forrásközlemények, (főszerk. Ujváry Gábor)
Kiadja: Balassi Intézet, MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Magyar Nemzeti Levéltár, Nemzetközi Magyarságtudományi Társaság, Országos Széchényi Könyvtár, Bp., 2014.
- **Bulletin 2013**, szerk. Boka László. Kiadja: Országos Széchényi Könyvtár, Bp., 2014.
- **Mercurius 2013**, szerk. Boka László. Kiadja: Országos Széchényi Könyvtár, Bp., 2014.
- **Magyar Könyvszemle** 2014/1–4. (közös kiadás a MTA Irodalomtudományi Intézetével és az Argumentum Kiadóval) **évi 4 szám**, megjelenése folyamatos.
- **Könyv, Könyvtár, Könyvtáros** 2014/1–12.
- **Könyvtári Figyelő** 2014/1–4.

5.11 Elektronikus időszaki kiadványok

- Magyar Nemzeti Bibliográfia. Könyvek Bibliográfiája – WWW 2014.
- Magyar Nemzeti Bibliográfia. Új Periodikumok – WWW 2014.
- Magyar Nemzeti Bibliográfia. Kartográfiai Dokumentumok – WWW 2014.
- Magyar Nemzeti Bibliográfia. Zeneművek: Kották – WWW 2014.
- Magyar Nemzeti Bibliográfia. Zeneművek: Hangfelvételek – WWW 2014.
- A Magyar Könyvtári Szakirodalom Bibliográfiája 2013/2, 2014/1
- Könyvtári statisztika 2013.
- Statisztikai adatlap 2014.

Budapest, 2015. február 15.

Dr. Tüske László

főigazgató